

Kaffka Margit
Összes költeménye

Mercator
Stúdió

A magyar irodalom és kultúra értékeinek ápolása és terjesztése érdekében az Országos Széchenyi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtárával együttműködve kiadja a Mercator Stúdió.

Felelős kiadó a Mercator Stúdió vezetője
Műszaki szerkesztés, tipográfia: dr. Pétery Kristóf

ISBN 963 606 443 1

© Mercator Stúdió, 2006

Mercator Stúdió Elektronikus Könyvkiadó
2000 Szentendre, Harkály u. 17.

www.akonyv.hu

Tel/Fax: 06-26-301-549

Mobil: 06-30-305-9489

e-mail: info@akonyv.hu

KAFFKA MARGIT
ÖSSZES KÖLTEMÉNYE

Tartalom

VERSEK			
1901			
FÉNYBEN	6		
NEM HISZEK	6		
A JÁTÉKSZER	7		
VIHAR ELŐTT	8		
FELELET	8		
A DOROGI BÚCSÚN	9		
PEZSGŐ DAL	9		
TÓ-MESE	10		
AUGUSZTUS	11		
1902			
ROKKA-MESE	13		
LEÁNYKÉRÉS	13		
SARJUVÁGÁSKOR	14		
KATÓKA MEGHALT	15		
TÁRSASÁGBAN	16		
MAGDOLNA	17		
HÍRADÁS	20		
TERÉZ	21		
MÉH-TÖRTÉNET	22		
VÁNDOR ÉNEK	22		
VÁGYAK	23		
POGÁNY IMÁDSÁG	23		
TALÁLKOZÁS	24		
EGY MADÁR	25		
1903			
KÖSZÖNTÉS	25		
EPILOGUS	26		
MADONNA	27		
LEGENDA	28		
A SZŰZANYÁNÁL	29		
KERTBEN	30		
PETIKE JÁR	31		
DENEVÉR-HANGOK	32		
KÖZÖNY	33		
KÉTSÉG	34		
FÁRADT EMBEREK	36		
		ASZFALT	66
		1904	6
		VALLOMÁS	37
		BETHÁNIA	38
		A NAP VITÉZE	41
		1905	
		ÚTI LEVELEK	46
		TEMETÉS	47
		MADÁRSORS	48
		UTAZÁS	49
		A VADASI ERDŐ	50
		EGY HAJNAL	151
		ÉLET	53
		CSEND	54
		A KASTÉLYBELI LÁNYRÓL	55
		TÖRTÉNET	56
		EGY KIS ROMANTIKA	57
		HU-RO-KI	60
		PRIMAVERA	61
		1906	
		HÍREK	61
		LACKÓ	62
		RODOSTÓ	63
		NÁSZ	64
		PROMETHEUS	67
		CIGÁNY BALLADA	69
		EGY SÍRRA	280
		ESTE	71
		JÓSLATOK	71
		ŐSZI SZÁNTÁS UTÁN...	72
		TÜSKERÓZSA	74
		SAKK-MATT	75
		REGGEL	76
		SZERETTELEK	76
		APÁM	77
		1907	
		GARABONCIÁSOK	79
		BÖLCSŐDAL	80

FELFÖLDI ROMÁNC	81	TERZINÁK	119
1908		1914	82
REGÉNY	82	ZÁPOROS FOLYTONOS LEVÉL	119
ERDŐN	83	1915	
1909		A TE SZÍNEDE ELŐTT	822
RÜGYEK	83	RÉGI ARCKÉPEKHEZ	123
ÉN SZEGÉNY	84	1917	
MORVAMEZŐTŐL URÁIG	85	HULLÁMOK	125
1910		LITÁNIA	826
A VÁROS	86	1918	
VENUS REGINA	92	TE DEUM	127
1911		ROSSZALKODÁS	928
ZILÁLT NAPON	97	MŰFORDÍTÁSOK	
EMBERKE	98	1906	
UTOLSZOR A LYRÁN	99	BARÁTNŐMHÖZ	130
ÁRIÁK	100	ZSOLTÁR	130
1912		1913	103
ÖRÖKKÖN A MÉRLEGEN	103	KÖLTŐ A HEGYSÉGBEN	132
LÓTH ASSZONYA	104	A KÉTSÉGBEESETT	133
PRÉCIEUX VERS A		AZ ISTENEK TÁNCA	133
FÁJDALOMRÓL	106	SZERELEM-RÉSZEKSÉG	134
HAJNALI RITMUSOK	107	A PORCELÁN PAVILLON	135
ALKUDOZÁS... MÉG MINDIG	110	AZ EPEDŐ	136
SZÉLCSEND	111	SZERELEMDAL	136
TÁN ZSOLTÁROK ELÉ	112	SZOMORÚ, TAVASZI ÉJ	137
FURCSA ESTI GONDOLATOK	113	UDVARI DÁMÁK	138
INDIVIDUUM	114	AZ EGYSZERI, IFJÚ LEÁNYOK	139
EZ VOLT AZ: "IGEN"	114	BÚCSÚ	139
1913		1917	115
EGY RÉGI NAPLÓSKÖNYV		A MUNKÁS DALA	140
UTOLSÓ OLDALA	115	SZEGÉNYEK	141
A VILLA D'ESTEI DIANA	116	A HÁRFA	142
MADONNA DELLE KATAKOMBE	117	ÉRZEM, HOGY ILLAN AZ ÉLET	143
HIMNUSZ	118		

VERSEK

1901

FÉNYBEN

Tudom, hogy a tavasz nem tart örökké,
Hogy elmúlnak mind a derűs napok,
Hogy a dal, hogy a tavasz idehagynak,
És ősz fejemmel magam maradok.

Zörgő avarban, ködös alkonyattal,
A darvak búcsúzása idején
Ráérek majd jövők titkát keresni,
S borongva sírni emlékek ködén.

De ki töpreng édes tavaszi reggel
Fagyos pusztákon, hulló levelen, –
Mikor csillámos, szőke napsugárral
Végigragyogja útját a jelen...

1901

NEM HISZEK

Egy fáradt pille ringott haldokolva
Tarlott gallyon, barnás levél alatt.
Sápadt falombok halovány árnyéka
Remegve űzött őszi sugarat.

Nagyon szomorú mese volt az élet.
A fán már útrakészült száz madár.
És mind nekem csacsogta búcsúzóra,
Hogy a nyaram sohasem jön vissza már.

Bealkonyúlt keserves sóhajomra,
És csillagkönnyel lett tele az ég.

Azon az éjen álmok látogattak,
Oly teli fénnel, mint tán soha még.

Olyan kicsike, szűk volt a szobácskám,
Mégis egész tündérország befért.
– És álmodtam merész, nagy boldogságrul,
Álmodtam nagy, boldogságos mesét.

Álmodtam én már sokszor égiszépet
És mindig fájó szívvel ébredék.
Elég! Álmodni nem akarok többet,
Se húnyt reményeket siratni még.

Tudom: jó majd a józan, szürke reggel
És szomorú lesz. Csupa köd, hideg.
Jöhetne már maga a boldogság is,
Annak se tudnék hinni. Nem hiszek.

1901

A JÁTÉKSZER

Valahol egy szomorú asszonyt
Látott meg Don Juan,
Ki mint a porcellán, fejér volt
És csendes, szóttalan.
Gondolta: Jó volna összetörni!
Megtudni, benn mi van?
A szívében mi van?

Közelbe ment, elnézte–nézte
S a szíve elszorult.
Ráismert! Egyszer ez a bálvány
Már a kezébe volt.
"Egy érintésre vége volna,
Kegyelem néki!" szólt.
– Törött szobrocška volt.

1901

VIHAR ELŐTT

Eredj hát, hogy ne lássalak soha!
Fellegbúvó csillag majd elvezet.
Hogy villámlik! Zivatar lesz az éjjel!
Ne várnál mégis?... Nem, nem! Csak eredj!
Míg nálam itt időztél, más tanyákon
Mulasztottál más, édes perceket,
Szegényebb lettél. Kergesd hát, utólérd!
Csak vissza ne nézz! Csaj meg, elfeledj!

Egy szót se mond! Köszöntöm azt az asszonyt!
Pejkó, nyugodj! – Mit akar ez az állat?
Hozzám nyerít? Szoktasd el a kezemtől!
Mér tudna jobban emlékezni nálad?
Ez dörgés! Menten elered a zápor,
És hogy jutsz át, ha a patak megárad?...
Az ablakom majd utadra világol,
Csak menj!... Ne hidd, hogy meghalok utánad!

1901

FELELET

Szekeres Katóka kedden, éjfélután
Sír, zokog magába, magányos szobába.
Maroshegyi posta hozta a levelet:
"Szombat este óta nem törődöm veled!"

Feltükrözik a nap maroshegyi tóba,
Törüli a szemét Szekeres Katóka.
Könnyű, sebes szóval írja a levélbe:
"Megcsaltalak rózsám még csütörtök délbe."

1901

A DOROGI BÚCSÚN

Faluszépe: Marcsa, guzsalyosba, este,
Azt a csáti legényt hiába kereste.
Nem is várta végig, hazaindult lopva,
Futóvihar szele úgy érte az útba, –
Nyírfalombot rázta, szöghaját zilálta,
Dehogy is ügyelt rá, – hej, dehogy is bánta.
A dorogi búcsún ígérte, fogadta,
Verje meg az Isten, veretlen ne hagyja!

Vasárnapi misén Marcsa, faluszépe, –
Fekete kendőbe, – de fehér a képe.
Szomszédasszony sűgja, szomszédasszony kérdi:
Mi baja? Ki tudja? – Mindegyik elérti.
Falú szép leánya, – de jó, hogy nem látja,
Belevész a lelke forró imádságba:
– Veszendő életem nagy Isten, te látod, –
Az én szeretőmön ne fogjon az átok...

1901

PEZSGŐ DAL

Fehér galagonya, – beh virágos!
Semmi közöm a szomorúsághoz!
Gyöngy a kedvem, Isten, ember lássa –
Kölcsön is vehet belőle, aki megkívánta.

Tudod–e, hogy letépem a húrod,
Ha még azt a keserveset húzod?
Beteg tán a hegedűszerszámod,
Add, kötök rá orvosságot, sok fehér virágot.

Vén csavargó! Kósza éjfélóra,
Hova sietsz? Ül le hát egy szóra.
Boros fővel is odajutsz máma,
Úgy lassacskán, minthogyha csak a szeretőd várna.

Töltsetek! Vagy várjatok csak, mégse!
Meg találnak haragunni érte...
Legelőször a színébül porba öntsetek le.
– Köszöntöm az elfelejtett, régi Istenekre!

1901

TÓ-MESE

Zsombék fenekén, hinár sűrűjén
Ott alszik a mélyben a vízilegény.
Ott szélbe se hallani habsuhogást,
Csak néha, ijedve, ha zizzen a nád.
Míg fenn van a nap,
Nem csobban a hab,
Oly félve suhan, mert könnyű az álma
Gyöngyházcsiga–héjbul emelt palotába –
S megvetve az ágya van ifjú szívekbül,
Megtépett, elkínzott leányszívekből.

Mert néha sóhajtva feljön a habbul,
Lányszívre vadászni a parton elindul,
Szép, ifjú alakba bolyong az erdőn,
Van, hogy a faluba, fonóba is eljön,
És hogyha lát
Tüzesszemű lányt,
Megrontja, megejti a víziember
Örvénylő, zivataros szerelemmel.
És hogyha ölelte, kitépi szívét,
Elhozza, lehozza a mélybe szívét.

De egyszer a parton, hogy lopózva megyen,
Ott ült kövön a csudaszép idegen.
A szeme acéltükör, a karja fehér,
A könyje omolt... és nem tudta miér'...
Mégis kacagott
És nézte a habot,
Még futni se indult, – amíg közel ért,
Elvárta, bevárta a vízilegényt.

Az félve ölelte, kereste szívét
S nem lelte, – seholse találta szívét.

Oh mondd te! Ki vette a szívedet el?
Vagy tán nem is volt neked sohse? Felelj!
Szólj, merre keressem a szívedet?
A világ végére is érte megyek,
Szólj, meglelem én!
Te szép, te szegény!
Csak jöjj te le hozzám, ott van szív elég,
Mind neked adnám. De maradj! Hova mégy?
És indul a lány keresni szívét,
A messzehagyottat, az árva szívét...

S azóta a mélyben, hinár sűrűjén,
Gyöngyházpalotában a vízilegény
Nem alhatik, ah olyan szörnyű az álma
Gyöngyházcsiga–héjbul emelt palotába.
Feljön a habbul,
Sóhajtva elindul
És bolygva az erdőn mindszerre kiált,
Keresi az acélszemű, hókarú lányt,
Mert annak sohase látta szívét,
Elvette előtte – más a szívét.

1901

AUGUSZTUS

Szőke buza között pipacsos kis kalap,
Hiába süt a nap, – árnyék van az alatt.
Sétál a kisasszony komlóba, buzába,
Lengő a ruhája, pipacsbokrétája.
Nézi Csere Jóska: Ej, be szemrevaló
Picike cipellő, – szűkráncú viganó!
Hogy libeg, közeleg ott az árokszálen!
Idetart, itt terem... Cseng a szava: "Kérem,
Maga talán olyan – falubeli legény?
Nem lelem az utat, úgy eltévedtem én.

Mutassa meg merre! Vagy inkább – vezessen!
Ilyen nagy mezőbe sose jártam Pesten."

Szőke buza földön lemenőben a nap,
Szőke lány hájárul lekerül a kalap.
Gyenge, puha szellő játszva bomlik vele,
Pipacsbokrétának hullong a levele,
Rebben a fürjmadár nád megett, sás alatt...
Egyszer csak a legény visszanez, elmarad.
Hangos szavú rigó csúfságra jár véle:
– De belenéztél a kisasszony szemébe!
Kacag a kisasszony: "Ej de messzire jár!
Széles ez az árok! Átsegít, ugyebár?
Köszönöm, köszönöm! Már jól van! Eresszen!
Ilyen erős ember nincs az egész Pesten!"

Megeste a tarlót gyöngy estveli harmat,
Csere Jóska hallgat, – szegett fővel ballag,
Szemügyre vesz minden útszéli virágot,
– "Lám, egy se török le, amire ráhágott!
Több kárt tenne benne fiókmadár lába –"
– És indul utána, – és lép a nyomába.
Útszéli virágot tapossa azér' is, –
Ki szánja? Ki bánja? Így pusztulok én is!
– A kisasszony szava mesemondás, álom:
– "Sohase volt nekem ilyen szép virágom,
De nem is lesz többet! Nincs is hol keressem!
Vadkomlót, pipacstól nem árulnak Pesten."

Megeste az utat síró szemű harmat,
A legény is csendes, a leány is hallgat,
Nyugtalan fellegek bomolnak az égen,
Valami bús nóta szól a faluvégen, – –
Felnéz a kisasszony gondba, gondolatba:
– "Rojtos keszkenőjét vajon kitől kapta?
Lám, van aki varrja, – lám, van aki szőjje!
Szépséges, hűséges barna szeretője!" –
Csere Jóska szeme odatéved lesbe:
– "Hej, azt a virágot vajon kinek szedte?
Van akinek adja! Van akit szeressen!
Sok cifra uraság azon a nagy Pesten."

1902

ROKKA–MESE

Két harmatos rózsza két piros orcája,
Dalolva motollál Takarosné lánya.
– Pergőszavú rokkám, sebesen, szaporán!
Segítsen, siessen édes asszonyanyám!
Nem látja kigyelmed, – már zöldel a rétság,
Lánysorba nem érem gabonaérését!
Nem érti kigyelmed, – repce–aratásra
Színig tele legyen a nyoszolyó–láda;
Hó–patyolat vásznam csak szőjje, csak szőjje,
Meglát éngem abba, – visznek esküvőre...
Szakadós a fonál, – makrancos a kerek,
Szeretőm a révbe, – odavár, – kimegyek...

Hervadozó rózsza halovány orcája,
Takarosné lánya hej, de nagyon árva.
Gyöngy–kivarrott párta, repce aratásra
Megbomlott, elhullott, – tudj' a falu szája, –
Bomladozó gyöngysor a szava, beszéde:
– Szakadós a fonál, édesanyám, nézze!
Rozsdás lett a kerék, hogy nem szőttem régen,
– Kék violát szedni kinn jártam a révben,
Mátkakoszorúba, – parti füzek alatt.
Szegény kicsi rokkám, bé magáramaradt...
Nyugodjék kigyelmed, – megéri a nászom
Szemfedőnek elég, – sok is az a vászon.

1902

LEÁNYKÉRÉS

Fehérszimankós téli éjszaka
Éjféli miséről mentünk haza,
S járt legelül, csuda hallgatagon,
A jegyző úrral Mária hugom.

A férfi szólt az erdő szélénél:
– Hallotta–é, kisasszony, mit beszél
Kettőnkéről együtt a falu? – Tudom!
Sietve mondta Mária hugom.

A rozsvetés dülőjin szólt megint:
– A szóbeszéd igaz lehetne mind,
Ha jönne vélem, – mindig egy úton...
– Igen! – felelte Mária hugom.

Mégegyszer szólt a szérüskert megett:
– Édes kis madaram! Fáradt lehet!
Adja a karját! – S ment hallgatagon,
Hozzásimulva Mária hugom.

1902

SARJUVÁGÁSKOR

– Adj Isten, jónapot, három sánta banya!
– Visszakerültél–e, nyalka szép katona,
Barnalaki legény? Tudod mi az újság?
Elszerették tőled Pataki Juliskát.
Igy kell neked járni!
Mondtuk mi azt régen az öreganyádnak,
A szeme se jól áll annak a leánynak,
Biz elunta várni! –

Kis ablakba reszket három gyertya szála,
Mint a hű szerető szíve vágyódása,
Várakozó bújja, felzokogó szója,
– Barnalaki legény, térj be, – csak egy szóra,
Mint azelőtt, régen – – – –
Ahányszor te nekem eszembe jutottál,
Mennyi könnyem hullott, – nincsen annyi fűszál,
Se csillag az égen.

Három szál cigány az alvégi csárdába, –
Húzd rá az ebanyját! Bolond aki bánja!
Sírd ki a szép szemed, nem szánlak! Azér' se!
Hátha nem is igaz? – Mégis igaz! Mégse!

Pataki Juliska!
Befellegzett nékem a csillagos estve,
Utam a kapudig a fű is belepte,
Nem találok vissza.

1902

KATÓKA MEGHALT

Halovány, gyenge kis személy volt,
Akiről szól az ének,
Jött–ment köztük a borral, hogyha
Mulattak a legények.
Aki ránézett, azt hihette,
Feljáró, kósza lélek,
Ijedt nézése, – ritka szója:
– Korcsmárosné Katója.

Volt, hogy borközbe egyik–másik
Átfogta derekát:
– "Csókolj meg rózsám, eszem azt a
Rubintos pici szád!"
Mondta Veér András: – "Gyerek az még,
Héj, – nyughass tőle hát!"
– S békén maradhatott azóta
Korcsmárosné Katója.

Ádvent vasárnapján üres volt,
Csendes a korcsma tája,
Hogy Veér András hozott menyecskét,
Ma van a lakzi nála.
Szól a muzsika, – idehallja
A csárdásasszony lánya.
Mire gondol, – ég a tudója,
Szegényke kis Katója.

És akkor, – tán lidércet látott,
Ki, a setétbe lesván,
Megindult lassan, tébolyogva
Csillagos, fagyos estén,

Csak valami hitvány ruhácska
Volt fázós, gyenge testén,
Ment, ment, – úgy szédült be a hóba
Csárdásné kis Katója.

1902

TÁRSASÁGBAN

– "Jó estét asszonyom! A bálon
Hiányzott, mondhatom!"
– "Nem gondoltam, hogy itt találom,
De – örülök nagyon!"

– "Egy zugból oly régóta nézem.
A férje nincsen itt?"
– "Az uram? Igen – a vidéken
Valahol utazik!"

De... holnap délre visszavárom!"
– "Ki hitte valaha...
Hogy megszépült a lagunákon!"
– "Milyen gyerek maga!"

– "Az öreg urat láttam tegnap,
Haragszik még reám?"
– "Dehogy! Mióta férjhez adtak,
Jobbkedvű az apám!"

– "És mióta nem jártam arra
Mi újság a tanyán?"
– "Ottkinn? Csak a lugastól balra
Kidőlt a körtefám."

– "A virágos? hisz nincs egy éve,
Hogy ott ültem veled!"
– "Valami titkos betegsége
Már akkor lehetett."

1902

MAGDOLNA

Halálra vál a szombatéj legottan
Még violás párákba rezg a város.
Gyékény a parton, görnyed ott sarutlan
Péter, Jakab, az idősebb, meg János,
Odább a bárka tört padján, leverve
Alél az asszony, elnyomá keserve.

A hab susog, miképha titka volna.
Remegő bánat néma, mint a hab.
Messze sötétlik a Golgotha orma
Ah, szinte féli, kerüli a nap.
Megholt az Úr, ki igaz volt szavában,
Nincsen próféta több Galileában.

Ki az? Valaki erre tart sietve!
Kavics zörgött, hullám neszelt csupán!
Mind hátrarezzen balga réműletbe,
Míg az ösvényen feltörtet a lány,
Haja kuszált, – köntöse összetépett, –
Magdolna, te? Mi hozott ide téged?

S feddi Jakab: Asszony, hol van a fátylad?
És Péter mond: A kebled eltakard!
És János néz, a szeme csupa bánat:
Szólj lányom, honnan jöttél, mit akarsz?

– Véres vagyok? Ott a kereszt tövébe,
Igen, igen! Palástom elveszett,
A hajamat a túske összetépte.
Mit? Mért nem keltek? Fel, fel emberek!
A mester él! Jöjj gyorsan uram, Péter!
Ne bánts! Hisz ép eszem van! De hogy nézel?!
Felel Péter: Eszelős vagy, leány!
S Jakab: A mi gyászunkat ne zavard!
S János, ki ült az Úr jobb oldalán,
Szegény te, – közénk ülj, velünk maradj!

Pihenni most? Hisz harmadnapja járom
A sűrűt, mint az erdei vadak,

És minden bokrot, fát elért az átkom,
Hogy nem fedezte jobban uramat.
Most felvirrad ím! Rossz álom repült el,
Megéledt, felkelt, visszajött a mester.
Ah hallgasd! A tanácsbeli kertjében
Leskedve vártam a kelő napot,
Hogy a szombat multával visszakérjem
Az Úr testét, ki minket elhagyott,
Vagy tán szememnek minden könnyűjét
Örökre el akartam sírni ott,
Vagy mit tudom! De hogy közelíték
Reszketve láttam: eltűnt a halott,
Üres a sír, de fényes, mint az ég
És villámkép tündöklő sugarak
Vették szemem fényét. Tovább menék,
S egy férfi állt a fák alatt,
Fehérruhás, komolyszemű, szelíd –
És szóltam néki: Szánd meg bajomat!
Mert bizonynal a kertész vagy te itt,
Mondd nékem, hová tetted az Urat?
S ő szólt, a hangja ép úgy rezge most,
Mint mikor minden bűnömet lemosta,
S letörlé rólam a gyalázatot.
Nevemen hitt, homlokom símitotta.
Rabbóni! S mint szokása, úgy felelt:
Magdolna! Meg ne érints engemet!

És Péter szólt: Te láttad legelébb őt?
S Jakab: Magad láttad? Te bűnös féreg?
És János nézi Máriát, a kesergőt:
– Halkan! Az asszony szunyadt, s íme, ébred.
Költsétek föl! Mondjátok meg neki,
Én láttam őt, a senki lánya, én,
Nem az, ki virradatra megtagadta
Kaifásnál a tornác küszöbén,
Nem akinek kendőjit elfogadta,
A szent asszonynál, ím, méltóbb vagyok,
Sem akinek keservit oltogatta,
S vigasztalásra más fiat hagyott.
Ah, volt szava a két gonosztevőhöz,
És Jeruzsálemért imádkozott,

És szeretettel szólt az asszonyoknak:

– Magatokon, ne rajtam sírjatok! –
Sohsem mondott vigasztalást nekem,
De láttam, visszajött! Áldott legyen!

És Péter int: Hallgass, boldogtalan!

És Jakab szól: Hagyd abba, nem lehet,
Ne higgyétek! A sátán véle van.

S János: Ha káprázat játszik veled?

– Nem hiszitek szavam? Mondom bizony,

Jobb nálatok a fegyveres pogány,

Ki örül áll a joppei kapun,

Az hajlott szómra, engedett korán.

Mielőtt a kakas háromszor szólalt,

Futék repesve túl halmon, hegyen,

És aki látott, aki vette szómat,

Mind hitt nekem, megannyi jött velem.

És mentünk kerteken, vetésen át,

Felvertük a külvárost, a határt –

S Emmausnál, az országút felén

Mind összegyűlve zsong a falu népe

És pálmaágot tör és dallva mén,

Mint ünnepen az utcák csőcseléke,

És reménykedve zeng az öröm–ének,

Az élő mestert várja béna, vak,

Almát, tojást osztanak el a vének,

Hogy csend legyen. Mégis kiáltanak

És szerte–zengi a kisdetek szája,

Mint írva van: Él a zsidók királya!

Igaz ne lenne, Kápráznék szemem?

Oh, ha a sátán csúfot űz velem!

Hallgassak én? Nem, esküszöm fejemre!

Ha százezernyi jó is ellenemre,

Ki nyúl hozzám? Szabad vagyok, szabad!

S ha nem kiáltok, szívem megszakad.

– Bezúgja szóm a kisértő vadont,

Hol csonka ágon rémít Iskárióth,

Bekiáltja a pusztákat szavam,

Ha senki sem hisz, – én hiszek magam,

Az Úr megtért, – én akarom, hiszem,

Feltámadtén mesterem, Istenem.

Már indul, köntöse repked a szélben.
Utána bomlik hosszú, rőt haja.
Egymásra néz a három, s észrevétlen
Felkél a sápadt asszony, Mária,
Lépte inog még, – a szava remeg:
– Magdolna várj, én is veled megyek.

1902

HÍRADÁS

Fenn hűnyik a csillag,
Fenn ébred a hajnal,
Tollászkodik sebtén
Sokszáz pici angyal.

Omlása–bomlása
Rózsafellegeknek...
Rózsafellegekből
Pihe–ágyat vetnek.

Bontják, teregetik
Széltibe, hosszába,
Itt is, ott is leszakadoz
Halovány foszlánya.

És hullong és szálldos
A hajnali légbe,
Úgy csapódik szép leányok
Álmodó szemébe.

És ihol, valahol
Egy virágos ablak
Orgonavirági
Összebólogatnak.

S egy súgja a másnak:
– Csak halkán, csak lágyan,
Fehér lányszobába
Fehérhabos ágyban
Pihegő leánynak.

Ma vagyon az első
Szép hajnali álma,
Igézetes, édes
Szerelemről való
Boldog álmodása.

1902

TERÉZ

Átleng a párákszötte esti fátyol
A selyemfényes, babonás vízen. –
Valami távol, idegen leányról
A parton... valaki mesél nekem.
Varázslat kóbor álma szállt–e rám?
Hogy szinte látom: Szőke az a lány,
Kicsi, fehér... úgy–e, fázós szegény,
És kék ruhát szeret, akárcsak én.

Mese, mese. – Tavaszestébe régen
Az a leány a jövődőbe nézett,
S szólt: "Már tudom, hogy el fogsz hagyni éngem!
Elhív tőlem valami új igézet.
Csak azt ne hidd, hogy elfelejtelek!
Csak azt ne mondd, hogy ne szeresselek,
Csak hagyd a jöttöd minden este várnom,
Úgy sincs nekem más dolgom a világon."

Mese... Fehér hullámok útján járva
A hosszan elsikló selyem habon, –
Testvérgondolat száll a szőke lányra.
Hogy: Ismerem. Hogy: Szeretem nagyon...
Kis fáradt madaram, kedves szegényem!
Tudod, mióta vársz? Tudod, mi régen?
Tudod, hogy ő is álmodik veled?
Tavaszestébe... *másnak* emleget.

1902

MÉH-TÖRTÉNET

Kimondtam a szót, mire készültem régen,
Terveket űzve sok felleges éjen.
S vad gyűlölség meddő szikrájaképen
Felézsíszegett szómban a fulánk.
Elszállt a szavamban – elszállt a szívéhez,
Éreztem, amint döbbenve felérez,
És láttam, ahogy az arca fehér lesz,
Átillan homlokán egy percnyi láng.

Ennyi! – Most jön–megy a nappal, az éjjel.
S nem jön vele vágy, soha terv, soha kétely,
Nincs mire készülni öngyilkos hévvel.
Kimondtam a szót, – s vele *végem!*
E szóban elhagyta a szívem a vér.
Agyamból kiégett minden kicsi ér.
Nem tudok élni és nem volna miér,
Hagyjatok! – meghalok! Hagyjatok engem!

1902

VÁNDOR ÉNEK

Amerre járok, nő virág elég: –
Csak szaggatom, – te jutsz eszembe még.
A legszebb rózsát küldeném neked,
Hiába, – messze vagy te, nem lehet, –
Míg odaérne, elhervadna rég!

Van egy galambom, – a szárnya fehér, –
Azt küldeném el a válaszdér',
Sebes a röpte, – csakhogy – tudom én,
Ott van a fészke erdők peremén,
Ott elmarad, – nyomodba sohse ér.

És a szívemben – édes emberem,
A nóta is már hasztalan terem.
Ha záporok szele vinné, – – – de lásd,

Elszéled az messze völgyeken át,
Szívem dalát rábízni nem merem.

1902

VÁGYAK

Úgy–e, most jól áll a hajam megint!
És úgy–e, jól van szabva a ruhám?
Színes szalag, – csokorba szedve mind, –
Ilyen a szívem is, – könnyű, vidám.
El innen csak! Sokadalomba vágyom,
Ahol repkednek balga kacajok,
Futószerelmek szállnak tüzes szárnyon. –
Nagy, halálos jókedvet adjatok!
Mulatni akarok!

És mégis, mégis, – e homályos zúgban,
Csillapító csendben jobb volna tán, –
Itt csak valami néma, tompa bú van
És béketűrő, mélységes magány – –
Jobb volna itt maradni minden este
S az éjszakán, míg jön a virradat
– Behúnyni a szemem és várni egyre
Az idő, az idő míg elhalad
És betemeti azt a holt nyarat.

1902

POGÁNY IMÁDSÁG

Nagy Istenek! Elég, elég a csendből!
A béke megfullaszt, – beteg vagyok.
Hát nincs viharszél, hogy szembekacagjam?
Itt minden hallgat, minden mosolyog.

Vitorlatépetten, tajtékos árban
Hogy szállnak a boldog, szabad hajók!

Szörnyű, – hogy itt zátonyra jutva várjam,
Míg rámfut a repkény, besző a pók.

Nagy Istenek! Szedjétek össze nékem
A csillogó s a gyilkos napokat, –
Abbul szűrjétek az életek éltét,
Szikrázzon, égjen minden pillanat!

A sok, közönytül terhes, lomha évet
Vegyétek vissza! Másnak engedem.
Csak egy napot! De gyönyörbe temetve,
Vagy villámfényes ünnepet nekem!

1902

TALÁLKOZÁS

Az asszony víg, dalos volt, – kacaja,
Mint hajnalidőn gerlice szava,
Felhangzott szüntelen.
A férfi nézte és ámulva szólt:
– Lám! Azelőtt ilyen szép sose volt, –
Én így nem ismerem!

Továbbment. S hogy talált egy szőke lányra,
Leült mellé és súgva magyarázta,
Hogy "mi a szerelem?"
Mikor füléhez hajlott mosolyogva,
Az asszony ránézett, féltőn, titokba:
– Így sose bánt velem!

Nemrég, – szerelmük végső idejébe, –
Hogy együtt ültek, csendben, tépelődve
Magányos estvelen, – – –
Egyik se tudta még, hogy mi a gyásza, –
Akartak még, – s már nem tudtak egymásra
Rámosolyogni sem.

1902

EGY MADÁR

Fehér a föld, fehér az ég,
S a hófúvásos táj felett
Kereng, leszáll, meg felrepül
Setét, zajos madársereg.

Szeret, gyűlöl, eszik, iszik,
Csácsog, pöröl, él mindegyik...
Ki érti meg a csókasztót
S a varju–szívek titkait?

Csak egy fekete bús madár
Ül egymagába a fatőn, –
Gúnyaszt és nézi társait
Közömbösen, kételkedőn.

S a furcsa kérdés úgy gyötör
A többi száz talány között:
– Elvonult bölcs–é az az egy
Vagy boldogtalan számüzött?!

1903

KÖSZÖNTÉS

Jó estét emlékek. Adj Isten, álmok!...
Kékszemű ködben tünedeznek, szállnak
Foszlányai a sugárteli délnek, –
Lengő, testetlen árnyak már, – nem élnek.

Rég volt, – hogy száraz szemmel, lázban égve,
Némán dobáltam a kályha tűzébe
– Hogy zizegtek, hogy hullt a pernye rájuk! –
Régi levelet, elszáradt virágot.

S ma – ócska holmi közt, – adj Isten álmok!
Egy ittfeledt írásra rátalálok...

Elrejttem gyorsan, senki meg ne lássa!...
Mégis – csak nem küldhetem a padlásra?

1903

EPILOGUS

Hogy ott jártam az ismerős vidéken,
Csüggedt, szomorú ember fogadott.
És mondta halkán, sóhajos beszédben:
– Édes vigasztalásom elhagyott,
Kis Rózsi elment, kis Rózsi halott...

Árnyék borult szavától a szívemre,
S árnyék húzódik át völgyen, hegyen.
Nemrég e tájék, – ért kalászkok rendje,
Ösvény, csalit, – mind kedves volt nekem.
Tán most is – azt a napfényt keresem?

Mi történt? Egy édes gyerekkacajjal
Van csak kevesebb madárdal a földön,
Mindössze: üresen talál a hajnal
Egy kicsi nyoszolyát, – ezen tűnődöm,
Csüggedt, szomorú szívvel tépelődöm.

Egy nyoszolyát, amelyen annyi estve
Hallgattam a lélekedet neszét,
Bársonypilláid rebbenésit lesve,
Kék vízi-lányrul mondtam a mesét,
– Aranyhaját, hogy oldja, bontja szét...

Mindössze csak egy mese maradt félbe,
S visszakerült, – onnan küldték az égből,
Elolvatatlan, rózsaszín levélke,
Sorsod. – Csak elaludtál mese nélkül.
Anyácska hívott! Ki veheti vétkül?

De itt azóta lomha, szürke árnyék
Fekszik végig völgyen és hegyen.
Mit is keresnék még itt? – Mire várnék?

Csak el, – tovább! Oly nehéz a szívem!
S az árnyékot hiába kergetem.

1903

MADONNA

Recseg a szálfá, izzik a szőnyeg,
Zúg a kiáltás, a lárma vad.
A halmon – a seikh sátora lángban.
Jaj, szerte–sikoltoz az asszonyi had.
És áll a nagyúr ott hangjaszegetten,
És nincs ki bemenjen nincs ki segítsen.
– Szunnyad a seikh kisfia benn.

Az anyja alélt már rabasszony ölében,
Sok udvari szolga szepegve buvik.
De ott... a csoportbul egy szerecsen asszony
Kitör és rohan az égő kapuig.
Már benn van...! Kihozza, megmenti a dajka!
Ég óvja! Legyen az Alláh keze rajta!
– Szunnyad a seikh kisfia benn.

Recseg a szálfá, izzik a szőnyeg,
Némul a jaj, szó ajkhoz' tapad. –
Nézzétek, ott van! Keblin a gyermek!
Sistergő, üszkös gerincfa alatt.
Keblin *egy gyermek* – takarva rongyba
Az ő *kis férge*, – szolgaporontya ...
– Szunnyad a seikh kisfia benn.

Ott áll. Feléje szitok, üvöltés,
Felemelt öklek erdeje száll.
Köntöse szélin tűzkigyó surran,
Nincs út előtte, mögötte halál.
Igy – lángtul övezten, fiára hajolva,
Vérszin glóriában a *fekete Madonna*...
– Már szunnyad a seikh kisfia benn.

1903

LEGENDA

Hallga csak! Mese szól. Ganges–parti nádiban
Ősbozót regélte, fehér éjszakában
Ingó holdsugárnak.
Parti szél hallgatta, röptiben elkapta,
Ingatta–lengette, valahol elhagyta,
Mikor belefáradt.

– Sugaras hajnalán az öreg világnak,
Mikor ifjú földén még istenek jártak
És virult az Éden,
Búbajos csoda állt, szent paradicsomfa,
Ágas–bogas, ékes gyümölcsbe borulva
Az öröm kertjében.

Szólt Bráhma: E fában kedvem telik nékem, –
Áldással megáldom, malaszttal tetézem,
Oly igaz, mint élek.
Lelket csókolok rá. Leszen a termése
Élő csodagyümölcs, – osztályosa, része
Szívem melegének.

És lőn, amint mondá. De hogy tovaszállott,
Ott terem a másik, az ősgonosz Átok,
A sötétség atyja.
Éles tört von elé, s csak úgy tréfaképen
A sok érző lelket elmetszi középen
S otthagya kacagva.

Hogy a hajnali szél a lombot megrázta,
Félgyümölcs, feleszív széthullt a világba, –
Viharos pusztákba.
Hangos lett az Éden fájdalemak jajától,
Félszív a felétől messze került, távol
S lett elhagyott, árva.

Azóta mindmáig nem szűnt el az átok,
A vihar még egyre járja a világot –
És bár ázva–fázva, –
Csupa gyászos lélek temetné a gyászát,

Csupa társtalan szív keresi a társát,
Sohasem találja.

Olykor némelyikünk ujjongva fölérez:
Véletlenül illik néha fél a félhez,
Találomra épen
De valami mindig hiányzik belőle,
Fölbredünk tőle. A mi álmunk dőre,
Messze van az Éden!

1903

A SZŰZANYÁNÁL

Egy reggel – nesz nélkül, bájosan, szelíden
Nászöltözetben álltak mind a fák.
Szép májusasszony! Önt kereste szívem
És Önhez vágyott ez a sok virág.
Virágtalan az oltár is, – beh árva!
Palástja hószín, – pillantása jég,
Anyakirályném! Szolgáló leánya, –
Udvarlására mégis eljövék!

Kegyét veszítve bujdostam azóta, –
Emlékszik? Köd szitált, permetezett,
Zúzos november–estén, lopva, óva
Hoztam Önnek egy kis aranyszívet.
Emlékszik–é, hogy hús márványkezére
Miért szorult rá akkor a szívem?
Farsangos éjek röpke láza érte, –
Nagyasszonyom! Most úgy szégyenkezem!

Emlékszik–é, malasztal teljes asszony,
A lázadó, a káromló imákra?
Engedje, hogy fehér bimbót fakasszon,
Virágba nyíljon lelkem minden átka,
Mit rájuk szórtam! – Oh, mert megdobáltak
Nehéz, buta rögekkel akkoron,
Szidalmazó gúnnyal utamba álltak,
– Szánakozott–é rajtam, asszonyom?

Emlékezzék meg! Egykor, Júdeában
Gonosz nyelvektől Önt is érte vád,
S elveszítette, – noha makulátlan,
A lelke üdvösségét, – a fiát,
S a szíve minden gyötrelemben égett...
– Ön irgalmas, mert hisz boldog nagyon.
Ne emlékezzék! – Adjon békességet!
Fogadjon vissza engem, asszonyom!

1903

KERTBEN

Valamiért ez a sok rózsza
Úgy összeborzong, megremeg.
Könnyelmű, tarka violák is
Egymásnak csendet intenek.
Csitul a szellő, – lábhegyen csak
Kímélve, búsan közeleg, –
A legyintését féltve, óva,
Zajtalanul összefogózva,
Fogják fel néma levelek,
– Megilletődött őrszemek, –
Mik szegett fővel, sorra állnak
Ablakánál a kerti háznak...
Ott benn, – elgyötrött némaságnak
Kél hosszú, panaszos jaja,
Halkan, kísértőn, – mintha távol
Árnyak völgyéből hallszana,
Majd vergődő sikolyra válik,
Mint a lélekharang szava – – –
Ott benn, – virágos kerti házban
Rettentő, fagyos elmúlás van,
Az élet oda van, – oda.

A virágoknak asszonya,
Küzködve most haldoklik épen
Egy férfi szívében.

1903

PETIKE JÁR

Két harcsaszájú, picike jószág,
Butácska, édes gyerektopán,
Tétova, együgyű, – tündéri nessel
Most tipeg átal egy ócska szobán.
– Ébred a szívem játékos kedve,
Elborít hófehér virágese. –
Amikor látom a kacagásom
Hangosan, édesen csapkod elő.
Sok régi holmin, szürke íráson
Úgy fut, iramlik száz furcsa sugár,
S én ennek is, annak is kiáltani vágyom:
– Tip–top! Megindult. Petike jár!

Még fogja erősen az asztallábat,
És nyitva az ajka és úgy kipirul!
Hős emberi lázzal, tüzes akarással
E rózsarügyecske megállni tanul.
Most, – most! Elhagyja és indul előre,
Hogy csetlik–botlik, mily tévedező!
Tip–top! S aprózva, közbe megállva
Koppan vitézül a törpe cipő.
Már ideér. Most nyújtja a karját.
– "Csak lassan, okosan, Peti fiam!"
S megered szaporán, – elesni nem ér rá,
Előre hajlik – s az ölembe van.

Tetszik a játék. Kezdeti újra.
A karszék mellé kerülök én,
Nagyhosszút lépne, nagyhamar elérne,
S fölbillen szegényke az elején.
Remeg a szája, sírni szeretne,
Szétnéz: sajnálja–é valaki?
Gondolkozik... majd felkél szepegve,
S új erővel fog újra neki.
Rózsaszín ujját előre tartva,
"Tip–top" – így indul óvatosan,
Halkan, selypítve biztatja magát, hogy:
– "Csak las–san! – Okos–san! – Peti fi–am!"

S elnézem hosszan, homályos szemmel,
 Borús káprázat száll le reám.
 ...Tűnnek az évek... Megöregedtem...
 Egyedül lakom ócska szobán.
 S ím néha erős lépés zaja hallik,
 Jön egy daliás, ifjú legény,
 – "Te vagy? Mit adjak? Kávét–e? Kalácsot?" –
 Tip–top! Öregesen járom körül én.
 S míg sok vidám csínyjét, nagy küszködését
 Sorra beszéli, kacagva, vígan, –
 Reszketve, ijedten suttogom én el:
 – "Csak lassan,
 Csak lassan, okosan, Peti fiam!"

1903

DENEVÉR–HANGOK

Füstlehelettől, vonatok zajától
 Messzemaradó szép völgyi lakot,
 A nyárfás, kicsi házat, –
 Mondd, láttad–e már?
 – Míg szertezilálta előtted a távol,
 Súgtad: A boldogság lakhatik ott!
 Ím, vaskerekek nyomában a bánat – – –
 Egy sóhajod volt–e: "Beh kár!"

Ismerős kéz vonása egy levélre
 Fakón kúszálta a nevedet.
 S mégis, – tán ott rejtőzköde benn
 Engesztelő szerelem. – – –
 Engesztelést h'jába remélve
 Futosó lángok játéka ha lett,
 Mondtad–e remegéstelen:
 "Immár nem ismerem!"

És járva, tolongva az idegen árban,
 Egy mély tekintet nem szállt–e feléd?
 S egy kar, – biztos, erős,
 Kínált–e valaha támaszt?

Szertebolyongtál úgye, hazátlan?
És megnyugovást úgy-e ígért?
S te, – szólva – "Az út sietős!"
Hidegen eltaszítád azt.

Nem hallod-e, magános éjszakákon
A mult száműzött percei hogy zokognak – – –
Kisértet álom völgyi romoknak
Megmutatja az üszkét – – –
Reszkess! – Megújra visszajár az álom,
Megölt betűk izzón ragyogni fognak
S ígéretteli pillanatoknak
Árnya gyötreni fog még!

1903

KÖZÖNY

Bús ködruhába, nézd leszáll az este.
Gyötri a csendet fuldokló ütem,
Az óra... Halld, amint ébredve – veszve,
Az összecsengést hasztalan keresve
Belehangzik a szavad, – s a szívem.
Most, – most!... Hogy biztat egyre, mindörökre
S *előbbre* egy lépést se jár az óra! –
– Nem érzed-é, hogy sorsunk odakötte
A reszkető, ijedt kis mutatóra.
Hagyd a panaszt! – Száll még sok alkony árnya,
Együtt theáztatunk sok este még.
Kéz-kézben, csendes óra jöttit várva...
Utóbb elég lesz, – neked is elég.
Kalandos terveket se foltozz váltig! –
Marad az éltünk ünnepnapja ez,
Tán jobb neked, hogy valóra nem válik, –
Tán jobb nekem, ha fészkünk sohse lesz.

1903

KÉTSÉG

Éjfellegekből jött; – sasmódra szállva
Tört a szívemre első, lázas álma.
Viharszegett szárnya felém borult,
És mit ezeregy éjszakán tanult
Titkos igékbül, holdfényes jegyekbül,
A boldogsággal ámított szivekbül,
Lángoló szóval lihegte felém,
Míg tehetetlen rabul estem én.

– Csak jőjj velem! Odavezetlek téged,
Hol zabolátlan kavarog az élet,
Emelkedő–eső, szilaj hulláma
Vad szirten permeteg–sugárra válva.
Kálváriákra, hol virág terem,
S kígyófulánk virágok kelyhiben.
Vérző tövis közül kell fölemelned,
Mi ott terem szívednek, – a szerelmet.
Akit szeretsz, – majd sírnod kell miatta,
Követned kell börtönbe, gyalázatba,
Aztán sugáros magasokba fel –
S a királynője ott is te leszel.
Hát jőjj, – siess! – –
S míg félig öntudatlan,
Kiszáradt ajkkal utánasusogtam
A viharok dalát, – habozva, késve,
Nem mertem őt követni – mégse – mégse.
S egyszerre, – gyilkos bosszusággal telve
Keselyű–karmát vágta a szívembe.
– Verdeste, – tépte, – csattogott a szárnya,
S messzenyilazott a vad éjszakába.

Nehéz, halálos, álomtalan álom,
Meddig tartott az éj? – már nem tudom.
Most hajnal. Most a virradatot várom,
Lábadozón kitárom ablakom.
– És bemosolyog az ég teli kékje,
Tavaszi légben halk hullámu béke.
Enyhe sugárok tiszta balzsama.
– Májusimádság egyszerű szava

Körültem, tán e könnyű, méla nesz? –
Valaki néven szólított. Mi ez?
Egy szürketollú, formás kis madár
Jött észrevétlen, – s valamire vár.
Hogy felémrebben könnyű tolla pelyhe.
Regfivalom száll halkan a szívemre,
S szavától mintha engedne a fagy!

– Te mégis árván, egymagadba vagy!
Vár, készül, tervel minden, ami él,
Te ülsz a bomlott fészek szélénél!
Tavaszi idő van. Sugaras, szeles; –
Vigyázz! A többi rendre párt keres, –
Sietve épít új, meghitt tanyát.
S te itt maradnál egész nyáron át?

Ne vond a vállad, hogy: Nem érdemes!
Hátha valaki ép téged keres!
Lásd! Cifra, mézes beszédhez nem ért,
De megfeleznél véled életét
Egyszerű izenettel aki küld. – –
Léssz féltveőrzött, mindig megbecsült.
– Aprócska tervek, szűkhatáru vágyak
Közt holnap gondja vet a mának ágyat, –
Én gyógyulást tudok számodra, lásd, van
Fehértornácos, szép falusi házban
Egy ember. – – Jőjj velem! Leszel úgy–e
Őszhajú asszony hallgatag menyé?

Még szól! S miközbe húnyt szemmel merengek
Valami rég félbenszakadt dalon.
S miközben a fagy halkan, egyre enged.
Én hallgatom, csak egyre hallgatom. –
Üznöm kellene. Szólni hangosan:
– Nem jó helyen jársz, édes madaram!
Ki hozzám küldött, én – nem ismerem.
Üznöm kellene és – – még nem merem.
Az éjszaka, – a félelmes, a vad, –
Félek, hogy akkor újra rámszakad.

1903

FÁRADT EMBEREK

Van egy leány, – csak a mesébe él, –
Mondják, – nem is különb a többinél.
Elszállt fölötte édes, röpke mult,
Siratni vágyott, – kacagni tanult...
Ám akik szánakozni jobb szeretnek,
Sehogysen tetszik a jó embereknek,
Fürkészik arcát reggel, – látni vágnak
Könnyek nyomát, virrasztott éjszakákat,
S a vigalomba ha elfárad estve,
Fölelhajolnak az álmára lesve,
Összesúgnak a bölcs, jó nénikék:
"– Hajh, a régít, – most is szereti még!"

S van egy ember. Mesevilágba jár,
Nagy álmodó, de jobb százannyinál,
Szemébe néz csak, – aztán mitse kérdez,
Kézenfogja és nem nyul a szívéhez,
Elmúlt szerelmet sohsem emleget,
Kímélve, félve kerül egy nevet,
– Nagynéha kérdi meg: – "Nyugodt egészen?
Hisz tudtam én: meg fog gyógyulni szépen, –
Hisz mondtam én, hogy el fog múlni, lássa,
A beteges, az ideges varázsa, –
Rámfigyel? Ő rá gondol? Úgy–e nem?!"
– Sűgja a lány: – "A régít szeretem!"

1903

ASZFALT

Novemberestén, – párás, szürke légben
Végigsuhant fehérén, – hófehérén
Zsibongó utcán, téren.

Hol kába fényt szór minden kirakat,
A sivar, gőgös ívlámpák alatt
Sietve elhaladt.

Míg karcsú árnya a házak falán
Úgy fut utána – üldözi talán:
A gondúzótt, a szomorú leány.

S egyszerre, – megáll a sarkon.

Ott benn, a kávéházi füstbe, fénybe,
A csúf, közömbös, hétköznapi létbe,
Ott, – valaki. Ez ő! Nem tévedett!
– – Elnézve sürgő emberek felett
A férfi. Szeme, az utcára téved, –
Nem száll belőle tűz, se vágy, se élet.

Egyhangú közöny az arcon.

Egy pillanat. Csak amíg átsuhan
Egy szíven a ború.
Míg széttékint – magába, társtalan
Egy lány ki szomorú.
Egy pillanat, míg az emlékezés
Zokogva tör elő.
Egy pillanat csak. És szemükben ég
Sóvár, tüzes, dacos gyönyörűség,
A mindent feledő.

Csak ennyi! És míg gyorsan összefogja
Remegő kézzel sötét köpenyét, –
Megcsukló vállal, – tétovázón, félve
Vagy visszahívó, édes szót remélve
Megindul, – a ködbe, – odébb.

1903

1904

VALLOMÁS

Habos párnákon vívódik egy asszony.
Szemére halkan, reszketően suhan

A végső árnyék. Lenn, az ágy fejénél
Virraszt a férfi sápadt komoran.

Már alighogy zihál,
A szívverése halkabb lesz, eláll.
A végső percben megmozdul az ajka,
Vonagló szókban, töredezve, rajta
Egy élet kínja, vádja ott remeg:
"Hazugság volt! Soh'sem szerettelek!
Valaki egyszer szívem összetörte,
Elhagyva, árván jártam a világon.
Te akkor boldogságot kértél tőlem,
Én hittem, hogy a békét megtalálom..."
De ezt a hangot fül nem hallja már,
Hullámot nem ver, visszhangja se kél,
A szók értelme elhal születetlen...
S hűlő kezére ráborul a férj.

1904

BETHÁNIA

Már akkor Judeában élt az Úr,
És közelgett az idő, hogy beteljék.
Már elhagyá a kedves tartományt,
Galilea hú népét, gyermeteg
Lakóit az üde, északi völgynek,
Bájos tavát, kökörösines mezőit,
S a szürke ódon kővárosba tért.

Járt a papok tornácai előtt,
Pogányok faragott kapuinál,
S a templom fogadalmi kincsein
Merengett hosszan. Ám, ha szót emelt,
Az ő varázsos, ihletett szavát,
Otromba gúny üvölte válaszul.
Ósdi konokság, bösz, alanti gőg
Habzott az ajkakon s feléje dörgék
Az Irás kővé vált, komor igéit.

S olyan fáradt lett. Hisz, nem értik itt!
Meddő vitákban ellankadt kedélye,
S az eleven, galambszárnyú igék,
A szók virági mind elvesztek ajkán.
Esteledett... ő nyugalmat kívánt
S emberszívet, mely szívével rokon.
Elhagyta hát az árusok terét,
Kik az ünnep jöttén haszonra vártak,
S a jövevények utcáin keresztül
Át a kapun Khedron völgyébe tért.
Majd megkerült egy mezei lakot
És a vigalma kertjét, az olajfást...
Lélekzetet vőn. Ah, ez a magány!
A szegény, koravén város zaja
Csak úgy hallik, mint sóhajos fohász
Vagy halk panasza álmos csecsemőnek.

Oly tiszta a lég. Csillagos az est.
Fenn a tetőn két ifjú, karcsú cédrus
Messze fehérlik, – két szerette fája.
Ah, törzsükön a holdfény mint kígyózik
És mögöttük milyen sötét a lomb...
Odább, a völgyben, terhelt fügefák
Dús ligetei közt megbúva, halkan
Pihegnek az apró embertanyák:
Getszemáne, Betfáge és ama
Pálmás falu, kicsiny Bethánia.
Az Úr megindult a holdfényes úton
És közelgett Eleázár lakához.
S ép akkor, délcegen, földetlen arccal,
Játszin emelve vállán korsait,
Lépett ki egy lány s őt felismeré.
"Uram! – szóló és gyorsan elébe szökkent –
Elhigyjem–é, hogy köztünk vagy megint?
Beh régen láttunk. És bátyám lakát
Még fel sem ékesítém. Térj be hát,
Áldásod rajtunk. Üdvöz' légy, Uram!
Szegény házukba' pár ízes falat
Lesz még. Beh jó, hogy jércém el nem adtam!
Azóta szőttem új kendőket is,
Nyugvóhelyed milyen friss lesz velük!

A tűzhely is meleg még, olajam
Is van. Fáradt vagy, nemde, jó Uram?"

És míg ajtót nyit, halkan, zsörtölődve
Folytatja: "Mester, annyi gonddal élek,
A ház, a kert rendbentartása rám
Marad s a konyhán én gondoskodom,
Adok, veszek... öszvéreinkkel is
Én bánok el s e szövőszék enyim.
Mert Mária húgom úgy jár-kelet itt,
Mintha látás gyötörné. Óh Uram,
Bajára írt nem mondanál szegénynek?
Úgy elbolyong, oly egymagába mén;
Jó ifjaink beszédi megveti
És egyre sápad. Ah, de itt jön ép."

És jött a szűz, oly halkan, mint a harmat
A mirtuszok fehér keblére száll.
Redős köntöse mintha holdsugárral
Telt volna meg ottkinn, olyan fehéren
Omolt körül a nyulánk termeten.
Az Úr láttára bíboros lehellet
Jegyzi a halvány, tiszta homlokot.
És közelít, félénk bizalmasan,
Mint anyja híján antilop-ünő
Kézhez szokik. Majd könnyedén omol
Az Úr lábához és átfonva térdit,
Suhog az ajkán sóhajos beszéd:
"Uram, bizonytal tudtam, hogy ma eljössz,
Álmomba' tegnap újra láttalak,
Fellegből volt a trónusod, Uram,
Lábadnál ültem, – így – s a magvetőről,
A fűgefáról tanítál nekem.
Majd azt is mondtad: Az égi madárnak
Fészke vagyon... És a lilium ékes,
Csak az ember fia van számkivetve.
Aztán öledbe hajtám a fejem...
A könnyem úgy folyt, – nem tudom, miért? –
Fölém hajoltál... a fülembé súgtad:
»Boldogok, akik sírnak.« S vége volt.

Felébredék. Még egyre folyt a könnyem,
És tudtam, hogy ma eljössz. Vártalak."

1904

A NAP VITÉZE

A fiú anyja elhalt még a nyáron, –
Hat éves volt. A lány alig mult három,
Örökbe tartott kicsi koldusok,
A hajuk borzas, szemük mosolyog
Talán, – mert senki sem vigyázott rájuk
– Vidám a kedvük, rongyos a ruhájuk, –
Valahogy összeszoktak rosszba, jóba,
Foltos ujjasba, tépett viganóba,
Nem ártott nékik hideg, se meleg,
Együtt kószált mindig a két gyerek.
Egyszer, – hogy tavaszodott nálunk épen,
Kék volt az ég, – a fű kiserkedt szépen,
Hogy kézenfogva ballagtak előre
A várhegy oldalán, a temetőbe,
Honnét alig tisztult le még a hó, –
Csak úgy betévedt Andris meg Kató.

A meredeknél, – túl a kőkeresztén
A kisleány ijedve visszaretten,
És meglapulnak egy sirdomb tövébe, –
Ott fenn, – az útnál, – talpig feketébe
Egy asszony ül útszéli kis padon,
Az arca sápadt. Annyi fájdalom
Van a szemébe. – Így van festve épen
Az Isten anyja a templomi képen, –
Tudja Andris. Ő iskolába is járt,
S míg kézenfogja a szepegő kislányt,
Biztatja: Ej no! Én vagyok veled!
Ha félsz Kató, – magam odamegyek.

S a szép úrasszony oly szelíden nézett, –
Dehogy bántotta a két kis cselédet, –
Feléjük nyujtá kis, fehér kezét,

Megsimogatta a Kató fejét,
S Andristól megkérdezte csendesen
– "Ki fia vagy te, – édes gyermekem?"
Hozzásimult a lány, – a fiú bátran
Felelgetett, – s barátok lettek hárman.
Súgta Andris: "Az érnél, – túl a réten
Színes kavics van, – jöjjön néni vélem!
Nem bír? Sebj! Hozok belőle hát!"
S Katóka szórt ölébe ibolyát. –

Eljöttek másnap, – s nem kószáltak el,
Csendben maradtak a szép nénivel.
Harmadnap esdekelt Andris gyerek:
– "Meséljen egyet! Vagy azt mondja meg,
Mért jött ide, – a mi falunkba épen?
Honnan való? Tündérek erdejében
Gyémánt csudavárban lakott talán?
Ott van ilyen sok! Mondta nagyanyám."
S felelt mosolyogva: "Ahol én lakom,
Sűrű a köd, – hideg van ott nagyon,
Azért nem tudnék meggyógyulni ott;
Idejöttem, – keresni a napot.
Itt fényesebb, – de nem elég, – sohse..."

Kiált Andris: "Van arrul egy mese
A zöld király legkisebbik fiáról,
Kétféjű sárkánnyal viaskodásról,
Ki ezüst felhővárba fenn lakott, –
De elrabolta tőle a napot
Az a vitéz. – Biz én is elrabolnám!
Ha elmegyek, – Kató, – te várakozz rám.
A sárkánnyal vihat úgy-é akárki, –
Nem baj, – hogy az ember nem ép királyfi?" –
Aznapi este – szegényes szalmaágyán,
Hogy elpihent, – az a hétfejű sárkány
Ki nem ment sehogy a fiú eszéből, –
Éjfél is volt már, hogy elaludt végül.
Egyszer csak, – ablakán a kis kamrának
Hall koppanást, – egyet, – majd kettőt, hármat, –
Kinéz. – Nagy fényesség tűn a szemébe,
Kinyitja gyorsan, – hát csak jön elébe

Toporzékolva, tűzesőt okádva
Minden meséknek táltos–paripája.
– "Ülj fel, – kis gazdám! – Széna, zab se kell,
Ne fordulj hátra, – csak én rám figyelj! – –"

S hegyen, völgyön repül a csodamén,
Azután meg a felhők tetején
Egyik csillagru másakra szökell, –
A teleholdat gyorsan érik el,
Aztán a Göncöl szekeréhe' jut,
Patái alatt porzik a tejút.
Körültök egyre növekszik a fény,
S míg egyet dörzsöl káprázó szemén
Andris vitéz, – már ott, előtte áll
A kacsalábon forgó csodavár,
És szól a táltos: "Most gazdám, elébb
Kérd el a Nyilas csillag fegyverét".

Andris hallotta már az iskolába,
– A tudomány is elkel itt, hiába, –
Hogy túl a Mérlegen, túl a Bakon
A Nyilas csillag mi tájban vagyon,
Meg is találta, – ráköszöntött szépen:
"Minden jót, bátya, – az Isten nevében!"
Rámordul az őrcsillag: "Terringettét!
Hogy bátyádnak mondtál, – ezer szerencséd,
Ki másképp szól, mindenkit lelövök,
Hát a fegyverem kell neked, kölyök?
No, már a lelked rajta, – én nem bánom,
Csak úgy jársz, mint a többi harminchárom:
Volt azok közt vitéz akárhány, –
Téged is fölfal a hétféjú sárkány."

Jön a fiú, fegyverrel a kezébe,
Szól a táltos: "Gazdám, semmit se félj te!
Csak ha a sárkány szembe jön veled
Kiáltsd: ,Irgalom, jószág, szeretet!' –
Aztán lőjj rá a nyillal!"
Úgy esett,
A sárkány bömbölt, futta a tüzet,
Nagy dérrrel–durral úgy indult neki, –

Ám a varázsszót ez sem feledi, –
Rálő, – s a szörnynek felszökken a vére,
Fel a várkastély tornya tetejére,
A kacsaláb megáll nagy hirtelen,
A hármaskapú megnyitva terem.
Ahogy belép, csak eláll szeme, szája, –
Körülte van tündérország csodája.
A szőlő szőlő szólítgatja szépen,
Mosolygó alma mosolyog kezében,
Csengő barack is csendül csodaképen,
Mintha angyalpár ministrálna épen, –
S középütt, – színes vizű szökőkútnál
Talpig fehérben, mosolyogva ott áll
Aranyhajú pici tündérleány,
S szól hamiskodva: "Félsz tőlem talán?
Szebb vagyok úgy-é, mint borzas Katád?
Velem játszani mindig fogsz-e hát?"
A fiú nézi és szól csendesen:
– "De már, kisasszony, – én megkövetem,
Ahol én járok, – velem nem jöhet,
Hogy enné meg a száraz kenyeret,
Mit rektor-nén' sütés előtt ha ád,
Azzal szoktam kínálni kis Katát.
Üvegliliom-köntöse meg épen
Széjjelszakadna a virágszedésben.
Játsszék csak a magaformájú társsal,
Én beérem az árva kis Katával."
E szókra a lány eltűnt, – semmivé lett
A kert, – s az egész boszorkány-igézet.
S a fiú bátran, büszkén, délcegen
Tizenegy szobán keresztül megyen
S a tizenkettedikbe is belép.
Ott ül a király. Ékes, csodaszép
Palástja, trónja: – mind csupa arany
Csillog, szikrázik káprázatosan,
S a koronáján, – fehér ragyogásban
Izzik, tüzel a *naptányér* csodásan.
Az Andris száján elhal a beszéd,
És betakarja mind a két szemét.

S szól a király: "Akárki a neved,
Olyat míveltél, mit senkise tett,
Odadom önkényt, ha – ép akarod –
A tarisznyádban vidd el a napot;
Vitézi munka, – bére a tied,
Isten neki! Odaadom, elvihet'd,
Ha kedved tartja. Egy a bökkenő,
Kinek szántad, – a szelid arcú nő
Nincs már a földön. Ott meg nem leled,
Talált azóta sokkal jobb helyet;
Odament, ahol milljó nap ragyog,
Hozzá képest kolduskirály vagyok.
Téged valamikor majd elvezet
Hozzá Irgalom, Jóság, Szeretet. –
A rendet most ne bolygatnók, öcsém!
Maradjon a nap a régi helyén,
Hajolj a szóra, az Isten megáld,
S a kedvedért megáldja kis Katát.
Jó tetteredért jót várhatsz, – higyj nekem!"
S felelte Andris: "Amen! Úgy legyen!"
Hogy ezt kimondta, felhő jött felé,
Sűrű fehér köd arcát elfödé,
S amikor nagysokára észhe' tért,
Ámulva dörzsölte meg a szemét.
Ott feküdt kicsi szalmafekhelyén.
Virradt már, s a fehér hajnali fény
Széles csíkban a tűzhelyre esett.

Az nap, – meg másnap is még, – keveset
Látta Katót, – s játékra rá nem ért.
Aprócska dolgot, meg picinyke bért
Kapott már néha, – s győzte emberül.
Vasárnap, – hogy újból összekerül
A két kis árva, s megy a temetőre,
Katóka észrevette már előre,
Hogy a sírkert szélén, – közel az érhez
Egy frissen hantolt sírdomb feketéllett,
S a temetőőr halkán szólt megettük:
– "Az idegen úrasszonyt eltemettük!"
A két gyerek elhallgat meglepetten,
Aztán egymásra néznek mind a ketten,

"– A sáros földbe? – Kacagni való!"
Dehogy is hitte Andris meg Kató.
Az égre néztek, ahol felhaladt
Sugárpompában a tavaszi nap,
Belenéztek sokáig, önfeledten,
És könnyes szemmel mosolyogtak ketten.

1904

1905

ÚTI LEVELEK

Zsupra aggnő! Szökj fel, kabla!
Hazajött férjed, tombj Kató,
Az te szép palástodban
Gombos saruidban
Haja, haja, virágom!

Virágének, XVI. század.

Kicsi fülemilém, asszonyfeleségem,
A te csillagszemed ki ne sírjad értem!
Jövök már, jövök már prédanyereséggel,
Vitéz úrfiakkal, győztes hadi néppel.
Faltörő pattantyúk, nagyszakállas álgyuk,
Kárvallott seregnek az lett nyavalyájuk.
Kemény próbatétem, virtus–ékességem
Érted volt, neked lett, kincsem, feleségem.
Záporeső esik zavaros a Hernád,
Harmadnapra úgyis odajutok hozzád.
Záporeső után eszterhaj megcsordul,
Táboroz a sereg, nem fogy ki a torbul.
Soknak ijafija eljött elejébe,
Rossz híredet költi. Igazat beszél–e?

Leesett a patkó pej lovam lábárul,
Az én árva szívem fél az árulástul.
Kár volt futószélnek nyomába eredni,

Csácsogó banyákkal szóba ereszkedni.
Nem hiszem, nem hiszem! *Két nap* a váltsága
Kedves galambomnak vélem mulatása.

Fekete városba' fehér torony látszik,
Hímes álomlátás a szívemmel játszik.
Szép, deli rózsafám, kinyílt virágom,
Nincs nálad gyönyörűbb az egész világon.
Az égi madarak csak neked szolgálnak,
Zengő méh–bogarak teutánad szállnak,
...Rózsafa levele, szakadj rám, boríts el,
Csak, édes galambom, te ne szomoríts el.
Ládd, rokolyát hoztam, skófiummal ékest,
Gyenge lábocskádra táncos cipellőket,
Török asszony fátylát, habosat, fehérét,
Hajnalszínű kendőt, gyöngyöt, míves éket.
Csak te szeress engem, csak te mosolyogj rám,
Senki le ne törjön, harmatos violám.

Porzik az út, – száraz – nincs az égen felleg,
Pedzi már az utat a ló, – még *ma* megölellek.

1905

TEMETÉS

Vörhenyes foltok messze fön a lejtőn,
A szakadékba' halvány ködcsikok.
Üzenetkép száll a haraszt: A dér jön!
A lankadt szárnyú hír szól: Itt suhog
A völgyben, jönni fog!...
És halkán, mint a zörrenő levélnessz,
Ahogy riad a néma fák alól,
S a reszkető fehér nádasban elvesz,
Úgy jön felém a kór,
A gyilkos, lassú kór.

Pihés mag érett rendre száz virágon,
Tobozgyümölcs zörren a gally hegyén.
Én Istenem! Nem volt fiam, se lányom,

Takaros házam enyhe völgyben én
Föl sem építhetém...
Hiába! Lám, a sárba szertezüllve
Letiprott korcs magvak szemetje hull,
S bár hő ígéret élni, élni szülte, –
Veszendő létük a hús anyaöltre
Panasztalan borul.

Hát jöjj, halál! Hószínű, lenge fátylon,
Mutasd a titkok mélységét nekem!
Ne legyen soha égő vajudásom,
Ne legyen kínos, iszonyú sebem,
Álmatlan fekhelyem.
Komolyan, némán, fővegét levetve
Virrasszon egy két hallgatag barát...
Csak meddő jajszót, szennyes könyeket ne!
A két hideg kezem tegyék keresztbe,
S mormoljanak halk, elcsukló imát.

1905

MADÁRSORS

Megsebezték szárnyam. Lombtalan berekben,
Bozótos, avaros, vad erdőbe' jártam.
Leszállott a dér is. Mindig betegebben,
Fázva bolyongtam a hideg éjszakában.
Vándortársaimtól messze elmaradva;
Megázott a fészke, bomlott, kusza lett...
Vágytak reám, mint a menekülő vadra,
Hogy is találkoztam akkor én veled?...

Már tudom! Fény rezgett a te ablakodban,
Nyirkos, őszi ködbe' enyhe lámpafény.
Kinyujtott kezedbe dermedten csapódtam,
A lehelledre ébredtem fel én.
Beh jó is volt nálad... didergő madárnak,
Melengettél forró szíveden, – tudod?
Házatok békéje a szívembe áradt;
"Terülök! Terülök!" – szólt az asztalod.

Óh, de azóta már vége van a télnek,
Meggyógyult a szárnyam, repülni tudok.
És a lombok újra suttognak, beszélnek.
Hívnak, csalogatnak ismerős dalok.
Már szállnak a dalok... Kék tenger, tiszta lég,
Nagy rónák, városok, a titkok, a csodák...
Én hívem, fel se vedd! Csüggedt azér' ne légy!
Nekem verdesnem kell a börtön ablakát...

1905

UTAZÁS

Jer, csöpp matrózom! Építünk hajót!
Kis nyírfakérget bordának te hozz,
Én sássziromból tűzök lobogót,
Árbóckosárnak jó egy makktoboz,
Rúd lesz a pimpó szára, és a vad
Réti füvekből szigonykötélünk.
A szél is kedvez. Csillog a patak.
Dördüljön ágyú most! – Isten velünk!
Csak rajta! Oldd! Vigyázz! Hahó, hahó,
...Már indul a hajó!
Kicsiny hajó, ezüsthajó.

Messzesuhant. Hajlong színén a habnak,
Virágos partok közt repül, repül...
Mögötte erdők, rónák elmaradnak,
Idegen habok árján – egyedül.
És im, a tenger kék ölet kitárja,
Fehér sirályok repdesik körül,
A távol part aranygyümölcse várja,
Ott lomha sziklán karcsú templom ül.
Márvány hidak, száz oszlop... csillogó,
Köszönti mind. Honnan jösz, kis hajó,
Aranyhajócska, ezüsthajó...

Eltűnt? – Ne sírj! Majd nagyranősz fiam.
Építeni fogsz. Lesz még hajód neked!
Küzdeni fogsz lángolón, dacosan.

A két karodba lesz csupán hited,
És szólni fogsz az ismeretlen népnek,
Tűz lesz a szavad, hit, szenvedelem, –
Távol partok lakói összenéznek:
"Ki szólt? Ez Ige ismerős nekem!"
Honnan jöttél, titkos hatalmu szó?
Mint a kincsekkel megrakott hajó,
Zengő hajó, csodás aranyhajó.

Így futja be, lásd, a föld kerekét
Ezer meg egy ezüst–aranyhajó.
Áldott szívekből pazarolva szét
Nagy útra kél a gondolat s a szó.
– Ó, hány van siket pusztába kiáltva,
Hány elindul s partot nem talál, –
Sok összesímul a vad tengerárba,
Köszönti egymást s többé el se' vál.
– Az élet vad vizén találkozó
Kicsiny hajó meg nagy hajó,
Ezüst–arany hajó.

1905

A VADASI ERDŐ

A vadasi erdőt az Isten megverte!
Már a vadgalamb is elkerüli messze.
Tilos, tilos, tilos, fészki nem járhat,
Kivágták alóla mind az öreg fákat,
Odvas, öreg fákat.

A vadasi erdőt nagyapám is vágta,
Egész falué volt mind füve, mind fája,
Békén legelt ott a legelő jószág is,
Békén virult ott a gólyahírvirág is
Az árnyékosába.

A vadasi erdőt,... nem tudni, mi végből,
Nagyon kerülgetik a tens' vármegyétől,
Keményszavú urak bekerítik láncsal,

Mérik háromlábú, ravasz masinával
Egész héten átal.

A vadasi erdőn gonosz törvényt látnak:
Csúffá tették minap az édes anyámat,
A kerülő látta, venyige volt nála,
Öreg fejrül a keszkenőt nem szánta,
Zálogba kívánta.

Vadasi erdőre adót is vetettek.
Falubeli lányok számócát kerestek.
Inzsellér úrfiak alkudoztak rája,
Sohase volt annak olyan nagy az ára,
Vadasi határba.

A vadasi erdőt az Ég is megverte!
Az örvösgalamb is elkerüli messze.
Tilos, tilos, tilos! Fészki nem járhat,
Mert kidöntögették a jó öreg fákat,
Odvas, öreg fákat.

1905

EGY HAJNAL

Úgy emlékszem a fagyos éjszakákra!
A lámpám kormos, fűtetlen a kályha;
A furcsa kis terem: könyv, csésze, lombik...
Agyamba' lázasan fonódik, bomlik
Száz új kötés, száz lenge kapcsolat...
Lényeget sejtve a külső alatt,
(Óh, az a hit, mi egyszer bennem élt!
Óh, az a vágy, mi akkor ösztökélt!)
Vágyban keresve, hittal megidézve
A lét örökegy, titkos szívverése,
A nagy törvény. Csak nyúlni kell feléje,
Csak forma kell, hogy emberész fölérje...

Már oly közel! Csak a szót megtaláljam!
Megnyílt az út, érzem, hogy nő a szárnyam,
Érzem a sajtó, idegen gyönyört...

Ez a repülés! Elhagyám a kört!
...Amikor – hajh! – mint ablak üvegén
Fogoly legyecske ütközik, szegény,
Úgy csattan, úgy zúzódik szét a szárny
A Végtelen alig sejtett falán.
A mozdulatlan, néma kőkerub,
Amely kezdettől őrzi a kaput,
Megéledt. Kardja lángot szór felém...
Egy illetéstől visszahulltam én.
Itt voltam újra. Könyvek, lombikok
S az ismeretlen, gőgös, nagy titok.

Ám egyszer – épen márciusba' volt –
Rámhajnalodott, mint eddig soha.
Még fõm a könyvre álmodón hajolt,
S már bíborszínû volt a kis szoba.
Valami könnyû, léha, kósza szél
Rántotta fel az ócska ablakot,
Elõtem szétzilálva lap, levél,
S már hebehurgyán szívembe csapott.
Óh, Istenem! Távol, méntás mezők
Száz illatos koboldja tört reám, –
Kérők, ígérők, sejtők, sürgetők,
S reszketve, várva, félve hallgatám.
Óh, mennyi szín, mit soh'se láttam eddig!
Ez ismeretlen élet mind a földé?
Mely rámborul, mámorba ejtve siklik
A töprengés dohos redõi közé.

No, lám! a rózsák! Ah, a fellegek!
S mind e csoda máról–holnapra ébredt?
Vagy épp ilyen volt tegnap? Nem lehet!
Egyedül az én üdvösségem végett,
Hogy megismerjem, ami õsi, rejtett
Értelem él sugárba', színben, dalban;
Titkok, amiket csak tudatlan sejt meg
És szók, amiket úgy kell súgni, halkan.
Hogy megtudjam: lélekzeni mily édes,
Halk, gyöngéd szókat szívni bé vele,
S engedelmesen símulva a léthez,

Köszöntöttelek Téged, aki éltetsz!...
S ez volt az Élet első reggele.

1905

ÉLET

Szégyellős halkán, – csitt! – egy–két rügyecske
Pattant ki. Nyurga, fiatal füvek
Reszketve, ámulva még rejtegették
Szerelmüket a naphoz. A folyam
Ezernyi, gyöngyöző habhahotával
Kacagni kezdte őket, egyre jobban,
Friss jégcsillámit törte darabokra
És ingerelte a nagy kőhidat,
Ejh! – – – –

Mint egyébkor, márciusba' épen
Bomlott erőik áradása volt,
És mint levél nő, balgán, észrevétlen
Két ifjú lélek egymáshoz hajolt.
Titokban éjek álmát pazarolva,
Nappal se mertek még szembe–szembe nézni,
...Mire az első csók megérett volna,
Szétfujta bölcsen pár jólelkű néni.

És jöttek idők és törtettek az évek,
Vad rohanással gázolva, tapodva
Száz ifjú törekvést, dacosat, erőst.
Forralva öngyilkos, aszkéta lázat,
Mely, hogy feledjen, – örület! – ezer
Idegen célt és idegen ügyet
Melengetett szívéen; szolgált, vívott
És kőbe ütközött, hogy vére folyjon.
Ejh! – – – –

Év azóta sok zuhant a másra,
Mint fejszeütés a másik ütésre.
Fagy nélkül is lehullanék virága
A fának, bárha szélvihar se érje.
Távol, külön. A hír, felőlük szálló
Hozzá, hogy csendben társat is találtak,

Pár koldusálom ép valóra váló,
S egy alkonyatban újra szemben álltak.

Oh, azt a percet, rémülten iramlót,
Miért, hogy rabbá tenni, láncraerve
Is marasztani nem lehet az álmot,
Hogy egyszer szégyellős–halkan, kipattant
Két rügy, s az áradó hab hahotázott.
És visszahívni mind a bennfeledt,
Halvaszületett, megszakadt sóhajtást,
S a szót, mely egyszer kell, hogy szívet érjen!
Ejh! – – – –

Már tudom. Vasúton voltak épen,
Tört, kúsza zajban, csüggedt unalomba,
Az egyik járt késő siker jegyében,
A másikat hajszolta gyermek gondja,
És az a perc? – Igen! Csak addig tartott,
Amíg tagolva zökken a kerék,
Meg se halványított két fáradt arcot,
Aztán – a vonat száguldott odébb.

1905

CSEND

Én nem tudok
A csendről, melybe száz forró titok
És jövődő viharok lelke ébred;
Hol nászát üli száz rejtett ígéret.
A csendről, melyre mennydörgés felel,
Idegzett húr most, oh most pattan el,
Vagy fölzengi a nagy harmóniát,
Az életet, az üdvöt, a halált,
Mindegy! Valami jönni, jönni fog!
– – Ily csendről nem tudok.

De ismerem
Hol bús töprengés ág–boga terem,
A csonka mult idétlen hordozóját,
Sok, sok magános, lomha alkonyórát,

Melyből a szótalán, közömbös árnyak
Vád nélkül, halkan a szívemre szállnak,
S a szívnek várni, – várni nincs joga, –
Úgy jó a holnap, ahogy jött a ma,
Míg percre perc születni kénytelen,
– – – E csöndet ismerem.

1905

A KASTÉLYBELI LÁNYRÓL

Az anyja rendben tartott sok léhűtő cselédet,
Kastélyasszonynak hívták. Minden kulcs nála volt.
Az apja – (úgy mesélték,) – a gróf. Sok furcsa gépet
Babrált a vén toronyban és könyveket magolt.
Míg ifjan forrt a vére, szegény, közrendű házból
Úgy hozta el a gróf az asszonyt hajdanán,
Majd – megtúrte cselédül. Ám valamerre távol
Klastromba nőtt és tegnap került elő a lány. –
Úgy mondja, aki látta:
Olyan, akár a képen az öreg méltósága...

Mint egy fehér apáca, csendes volt, halovány,
És szomorún lézengett, amíg nap–napra telt.
Ám egyszer – tudj' az ég! – e szótalán leány
S apja, a furcsa vén legény, egymásra–lelt.
És fenn a vén toronyban együtt tanultak este,
Vagy nézte karcsú, szép kezét a zongorán...
Azt mondta: "kis leányom!" – Az anyja sírva leste
És távol rokonok szörnyűkődtek: "No lám!
Megérjük még talán,
Grófnő lesz, örökös lesz az a fattyuleány."

A gróf kapott azontúl sok, hosszú levelet
És hívatta az asszonyt. Ideges volt kicsit.
Így szólt: "A lány... a *leányom* szerencsés nem lehet,
Ha ösmerik az anyját. Ön nem maradhat itt.
Kap évdíjat... Holnap majd gyűlésez a család...
Velük én szembeszállok... A gyermek az enyém!
Ejh! Gyűlölöm a sírást!... Most hordja el magát!"

És indulna az asszony... Oly roskadozva mén,
A küszöbön megáll, visszatekint szegény,
Mintha valamit várna,...
És akkor szomorún, némán megindul utána
És elmegy véle a lánya.

1905

TÖRTÉNET

Szegény Rákhel Anna elmaradt magára,
Ő volt Kisteleken a legárvább árva.
Se apja, se anyja,
Csak egy öreganya,
Azt is a bíróság egyre licitálta.
Ki tehetett róla?! Senki fel ne rójja!
Csak Feledi Pista volt a marasztója,
Amikor elindult messze a világba,
Tengeren is túlra, nagy Amerikába.

Első esztendőbe' jönnek a levelek,
A szomszédságnak is van benne üzenet.
Egy kis pénz is tőle,
A rendes időbe'
Az adósság lassan kikerült belőle.
Szegény öreg asszonyt egész falu járja:
"Adjon Isten, néné! Mit izen a lánya?
Hazajön–e már most? Lakodalom lesz–e?"
Csak Feledi Pista sohasem kérdezte.

Másik esztendőbe' megritkult a posta.
Pérez nem igen jött már, – csak levelét hozta,
Szépszavú írását,
Meg a kepe–mását,
Rajt' legyező, gyűrű, hosszú, úri szoknya.
Az egész szomszédság megnézi, csudálja,
Öreg Rákhelnének könnye perdül rája.
A tükör mellé hogy sírva odatette,
Annak is Feledi Pista hírért vette.

Fordul az esztendő, térül az új rája,
Egyszer csak elmarad levele, postája.

Sugdosódní kezdtek:

"Tán már nyomavesztett
Szegény Rákhelnének cifra unokája?!"
Telik, meg is fordul újra egy-két hónap,
Nagypecsétes írást küldtek a bírónak.
Idegen nép nyelvén, idegen pap írta,
Rákhel Anna sorsa abba volt megírva.

"Világ csavargója, lelketlen úrféle
Az volt veszedelme. Összeakadt véle.
Valamíg tehette
Gyöngé szegény teste
Összeroskadásig úgy dolgozott érte.
Mikor pedig meghalt, senkisem siratta,
Verje meg az Isten, ki idejuttatta!"
Rákhel Anna sorsát egész falu szólja,
Feledi Pista is mogorvább azóta.

1905

EGY KIS ROMANTIKA

A mi kadétunk új mesébe kezd, –
Sok asszony csügg szaván,
Megint az apród szerepel, a régi,
S a szép királyleány.

A hölgy szíve a rács megől epedt,
A fiu kinn dalolt,
Nem látta más, csak a diszkrét öreg,
A teliképu hold.

Zengett a lant, – és ah, – szakadt a húr,
Nem látta, csak a hold, –
Megtudta mégis a király, kinek
Vad, kemény szíve volt.

Hívatja, s mond ítéletet szegény
Fejére, – iszonyút.

Sötét börtönfenékre küldi őt,
A halovány fiút.

S most, – hölgyeim, – részvétük esdem én,
– Szólott a zord király:
– Ama börtönbül két ajtó viszen,
Mindkettőn könnyű zár.

Ha vakszerencse kedveli e gazt,
Válasszon, – akarom!
Az egyiket, ha nyitja, – nászruhában
Várja legszebb rabom.

Az egyik ajtón esketésre készen
Egyházfi, mátká, pap, –
Új szerelem úgy vezekli a régít,
Mire feljő a nap.

A másik ajtó, – színre és alakra
Mindenben egyező, – –
Ám halálok halála várja menten,
Ha oda nyit be ő.

A másik ajtó színre épp olyan,
És rajta könnyű zár, –
Ám ott, megette, – vakmerő fejére
A pallos éle vár.

Szól az ítélet. S hosszú börtönében
Virraszt szegény gyerek.
Ez a pokol legrémesebb talánya!
Ki oldja, – fejt meg?

A két kapu hallgatva rámered,
Jaj! Mitévő legyen?
– És a királyi hölgy sem alhatik
A lány hőselymeken.

Nos, – hölgyeim, – szerelmes szív előtt
Maradhat-e talány? –
Pirkad a reg, – és ablakáho' surran
A szép királyleány.

Asszonyfurfang előtt van–e titok,
Bár tömlöcéj fedi?
– A szép bűntárs a börtön ablakán
Kopogva, – int neki.

Ám, – hogy melyik ajtóhoz küldte hát?
– Kiváncsiak nagyon? –
Eddig az én mesém. Önök a többi
Fejtsék meg asszonyom!

Elhallgat a gonosz kadét,
És néma a szalon –,
Csak egy kínai bólint, vigyorog
Porcelán asztalon.

S a kékszemű Annie halkán sóhajt:
– Megmenti, tudom én!
S ha ifja egybekelt a rableánnyal,
Maga zárdába mén.

És szól a miss: Magam is azt hiszem,
Ám úgy még nemesebb,
Ha búcsú nélkül, nyomtalanul tűn el,
Égő szívéen a seb. – –

Az őrnagyné töpreng: Ha esze van,
Azért a lány – marad,
Mért adnók fel a szerelem jogát,
Egy – házasság miatt.

A szép Edithnek ajka megremeg,
És szól sietve: Nem!
Ezerszer inkább halva tudjam én,
Minthogy másé legyen.

Egy asszony hallgat. Álmodozva ring
A hintaszék ölén, –
S hazudja: – Ah – halálba küldeném,
S meghalnék véle én.

1905

HU-RO-KI

A lelked messze, idegenbe való,
Gyűrött, furcsa, öreg japáni lélek.
Tettetve kies, mint szigetbeli tó,
S a nagy, riadalmas, dús óceánnal
Titokszerűen egygyéfolynak a mélyek.
Ha *ott* árbocatörten elmerül egy hajó,
Fölzeng *itt* halk buborékja színének,
Tükrözve torzon, döbrentőn, visszásan
A hajót, a halált, a vihart, a tengert...
Ez a lelked.

Fürge, szomorú, apró mosolyod
Halvány redője aranyszótt selyemnek.
Selymek... zizegők, rajzosak, nyugtalanok!
Ideges ábrák kúsza gyűrűin át
Félbenmaradt, bús fényálmok kerengnek. –
Sok tipegő, finom ösztöngondolatod
Játékos és bölcs, mint a beteg gyermek, –
És mint a tarka, lágy, bőrácú selymet,
Puhán, hízelgőn alakomra dobod
A mosolyod.

A te szerelmed gyümölcsfa–virág,
Némán hajolva simítja az arcom.
Hűs illathálóban pihen a vágy,
Mint nagy, szélcsendes, parti reggelek,
Mint lampiónos, felhős tavasz–alkony. –
S én feledem, hogy itt ős láva–láng
Tikkadt heve ég minden szírom–ajkon.
"Amen!" – szólsz; s kivirítanak pici csoda–fák.
Bűvész vagy, bölcs vagy! Engem egyszer elveszt
A te szerelmed.

1905

PRIMAVÉRA

Csak halkan járj, halkan.
A fűszálakra vigyázzunk!
– Megérzi a sok gyökér lenn.
Vigyázva járjunk, – halkan!

Hogy néznek e fiatal fák,
Mert a kezemet megfogtad!
Nem, nem is mireánk néznek,
– Tán bölcsek e fiatal fák?

Én nem megyek tovább innét!
– A tó szeme most kinyílott,
Reggel van, árny van, a tó mély...
Én nem tudok elmenni innét.

Te várj meg engem a parton...
A tóba lenn egy mese–rét van.
Ha feljövök – ezer év múlva, –
Légy te a parton!

1905

1906

HÍREK

Azért jön a tavasz, hogy bimbót fakasszon!
Felnőtt a falunkba' három szép kisasszony.
Az egyik a jegyző barnapiros lánya,
A másik a zsidó bérlő nótás Fánnikája,
Harmadik meg a Nagyasszony
Gyenge violája.

Együtt jártak az erdőbe kék ibolyát szedni,
Kakuk szavát, Kati bogárt sorba' elkérdezni,
Cigányasszony meginstálta, – köpködte a kártyát,
Úgy mondta a jó jövendőt:

Jegyeskendőt, víg esztendőt,
Hírt, levelet, házibékét, papot, gyerekáldást.

Ahogy elvetettek, be is boronáltak,
A bérlő udvarán sátort kalapáltak.
A városi boltos... bizony gyatra legény!
Halvány, szomorú volt a menyasszony, szegény.
Mifelénk azóta
Nem csendül a nóta,
Zsidó bérlő szép leányát nem láttuk azóta.

Szorgos öreg télbe', ádventi időbe'
Pápaszemes úr jött hivatalnézőbe.
Hiányosság volt e? Úgy kellett lenni,
A jegyző urunknak el kellett menni.
Úgy hallók magától
Ángya asszonyától:
Pesti dáma, híres dáma lett a barna lányból.

Kék ibolyák mikor újra illatoztak,
Az udvarház felől kék koporsót hoztak.
Kilenc dali legény kardosan kísérte,
Szerszavas asszonynép fennszóval dicsérte...
Hajnalszínű egek, óh, harmatozzatok,
Szép, tornyos fellegek, ugyan boruljatok!
Özvegyasszony lánya, hervadt violája...
Így veszett ki a falunak minden szép leánya.

1906

LACKÓ

Jött egy csoda. Harmatlágy, pici jószág,
Édes, lihegő, bimbószínű lény.
Vér lüktet benne! Eleven valóság!
S nézem kételkedve, tanakodva én.
Vánkospihéit elzsilálni félek,
Már szétterült az álmaim felett,
Már átölelem féltve, mikor ébred,
Ó, el ne rebbenj tőlem, új ígézet!
— — — A te szemeid a leggyönyörűbb szemek.

Jött valakim, aki nem volt idáig,
– Felém rajzó, bomlott vágyakkal telten,
(Bár öltögettem hősín, csöpp ruháit)
Csak nemrég is, be messzi járt a lelkem!
– Hát vége volna a titáni hévnek?
Nagy száguldásnak viharparipán?
Közelebb jöttek–é a messzeségek?
Nem! – Csakhogy itt engem keres az élet,
– – – Az csak a párna fodra, Csacsikám!

Már halkan úszik a soktornyú város,
A légemelte, rezgő, csalfa kép
Mindegyre messzebb. És nyomába szálldos
A vágy, – szétfoszló, lenge pára kép.
Viharzó tapsok zaja szerteszéled,
Homályba hullnak kísértő szemek,
Kilobban a tűz, elhallgat az ének,
Itthon maradtam – mindörökre véled.
Egy álom int még. – – – Ne sírj! Nem megyek.

No lám! Elgörbült kedves gyűszűszád.
Ne sírj, kis ember, én gyönyörűségem!
Se lát, se hall egyébrül az anyád,
– Tejszagú, édes kis testeden át,
Csak azon át szabad az út már nékem.
Halkan hívó szók még kísértenek,
De a kiáltásnak ereje nincsen.
Szeme lezárul. – Nem, nem mehetek!
Csitt... aluszik! És akkor jól van minden.

1906

RODOSTÓ

Mikor beköltözött az örmény negyedbe,
Gyér udvarát kemény regulába szedte.
Jóreggel harangszó, mise nyáron, télben,
Rendre sorakozott kiki az ebéden;
– Ő maga ült fejtül... Nagymesszire nézve,
Nem látta, hogy keshedt az urak mentéje.
Ír–olvas napestig – vadászgat gyakorta –

Francia gróf izent – be sem bocsátotta,
Mert a titulusban esett vala vétség,
Fejedelmi személye várta, megkövessék.
– Gőgös magyar úr volt.

Aztán évek szálltak. Fakóbb a reménység,
Megritkul az udvar, gyéresebb a cselédnép –
Ő a kályhatűznél, kis faragószéken
Fúr, csiszol, vesződik – átizzad egészen –
Gyönyörű szakála faforgácsokkal teli,
Csendesen elfordul... maga is neveti.
De néha megborzong hús, tengeri szélben,
Fáradt lesz, elszunnyad forró, nyári délből,
Fiát emlegeti; jön–e már, hol késik?
Hogy ott van, reszketve simogatja végig...
– Csendes öregúr lett.

Évszázadok multak. S egyszer – mért, miért nem –
Ócska sírt bolygatnak messze tengerszélén,
Avatag koporsót felkapja ölébe
Fújó gőzparipa – lihegve fut véle.
"Diadal!" S kigyulnak kérkedve a máglyák.
"Diadal – hazajön!" seregek kiáltják.
Sok drága puskaport égbe lövöldöznek,
Farsangos látásra asszonyok öltöznek,
Tort ülnek, lakoznak, harsog a szó szörnyen.

Benn a koporsóban halkán összezörren
Egynéhány reves csont.

1906

NÁSZ

Szellőről álmodik az éj,
A tikkadt nyári éjszaka sóhajtva
S a remegő, szomjas virágbibékre
Most pereg le a hímpor lágyan.
Az éj szomorú szemén a fehér ködudvar
Mint a vágy gyűrűje, mint az epedés árnya,
Úgy fekszik. – Sápadt boszorkafény

Csak árad, ömlik, mint tejszín folyam,
Széttört sugárok, – száz fürge ezüstgyík
Sajogva szökdös a fák levelére
Vagy elsurran néma kövek mögött,
Ha megmozdul a falon a bokrok árnya,
S a karcsú oszlopok magasabbra nyúlnak.
Csend, – csend! Ez ma a rontás éjszakája!
És lassan, mint aki előbbre–előbbre görnyed
Az ajk fölé, amit tilos csókolnia,
Úgy hág magasabbra az éj szeme, a hold.

S egy percben – mintha megállna. –
Már leszakadt róla a felleges árnyék
Foszló, halovány ködkisértetek ott fenn,
Elnyuló testüek, iramlanak sietve az útból,
Mögötte csak a setét, örök ég
Virraszt hallgatva, mélyen, csodamélyen,
– Egyszerre, – megreszket a holdfény.
Villanó sugara egy ablakba ütődik
A hószínű, csendes palotán,
– S úgy tetszik, – mintha zörrenne is az ablak.
Aztán valami titkos jegyű folt,
Kuszált betűi a rezgő, futosó fénynek,
Látszanak írva egy kőszobor alján,
De csak egy percig.
Odabenn árnyak kelnek, köszöntik egymást
A lenge márványívek alatt,
Ám gyorsan ijedten szétrajzanak újra.
Csend, – csend! Valami készülődik itten,
Valamire vár,
Valakit hív, keres, akar a hold.

Im, nesz nélkül kitárul az ajtó szárnya,
S a lépcső fokán, az alabástrom–kűszöbön
Kilebben a néma asszony. – Szeme lehunyva,
A homloka sápadt, és az ajka körül
Vonaglanak titkos, rekkenő lázak.
Lépése nesztelen, s imbolygó, mint a lidércfény.
Ám hosszú köntöse tarkán teleírva virággal,
Halovány iriszszel, lengő, hajladozó silliomokkal,
A karcsú száraz átfogják, simogatják a testét,

A halkvonalú, finom, pihegő testét,
Lágyan omolva rá, s összetapadva
Saruja kötésén, mint hév ölelés.
– Megáll. Az arcát lassan fölemeli a holdra
S az rávillan, – ittas, ujjongó csókkal,
Forró, vad, szomorú sugárcsókkal,
Behinti vele a vállát, a köntöse virágit,
S ő hátrahajol,
Sötét haja villódzva, kibomolva esik szét,
S visszamosolyog rá gyöngén, asszonyos–engedőn.

Egy perc.

– A kert minden bokra egy hallgatag őrszem,
Minden kis levél lehellete visszafojtva,
Minden virág értőn, okosan lehajtva fejét.
Csend! csend!
Kék pára száll fel egy urna száján,
Egy kőurnából, a pillérek megett,
Hol játszva fogózik beléjük a korlát,
Nem látta senki. Erre suhant el a mámor.
– S a palota asszonya fölemeli karját,
Remegő virágkeze a köntösbe fogódzik
A kebel táján, és megbomlik a kötés,
Feltárva a búbáj. A halvány silliomok
S a lenge iriszek szomorúan engedik el
A bőr meleg, sárgafehér selymét,
– Hol kék erek lüktetnek haloványan, álmodón.
– S fonnyadtan esnek le a karcsú, füzéres bokához.
Egy perc! Egy felcsukló sóhaj perce az egész, –
S összeremeg a csudás test,
A kebel, a váll, a halkhullámu csipők,
A gyönyör kígyója átcsavarodik rajta,
Aztán lesiklik. Egy lüktetés még, és vége.

Most megmozdul az asszony. Felnyitja szemét,
Tévedezőn, törötten reszket meg a fénye,
S a földre mered tünődve. Aztán lehajol,
Fázón magára húzza a leplét,
Hervadtvirágos szomorú leplét,
– Ráborul újra a sok letörött irisz,
Összecsuklanak a fáradt silliomok.

S ő megindul roskadón, lehajtott fővel
Oda, ahonnan jött, – a néma asszony.
– Odalenn hűs szél támad a fák közt
Sóhajtanak a szegény termős virágok,
Ha megmozdul a falon a bokrok árnya,
Mert ez a rontás éjszakája volt!
– – Az égen viharjós, fekete felhő
Vonszolja testét lomhán, – míg eléri
A sápadt vőlegényt és befödi arcát
A holdnak.

1906

PROMETHEUS

Köszöntelek, te mennykőhullató
Sötét Kronides! Emlékszel-e rám még?
Akit legyőztél, – én vagyok az.
Kinek bolond, nagy titánszíve
Egykor fájni tudott. Szeme könnyes volt,
Mert nem nézhette ama férgeket,
Az "ember"-nek csúfoltakat, kiket sáragyagból
Én-képmásodra alkotál,
S kik méltók hozzád, bizony,
Mert úgy kéjelegnek az egymás kínjában,
Mint az övékben te, fejedelem.
...Egykor fájt nekem sebük.
Szántam undok fekélyeiket és
Gyógyszert mutattam hegyi dudvák levében.
Láttam, hogy a sötétbe' rajzanak,
Tolonganak bután, – iszonyú volt.
El kellett lopnom fényedet nekik,
Király, mert – vakon éltek.

Majd néztem a kezükformálta ércet,
S az agyagot; mily balga, tehetetlen
Értelmet kereső és reszketeg volt!...
Én sírtam kínjukon és mesterük levék.
– Óh, rosszul tettem!
Hogy leigázhattalak volna,
Bitorló Isten, tégedet, velük,

Ha mellettem maradnak!
De ők méltók hozzád, Zeüsz, bizonyyal...
Mormogó mennyköveid egy neszére,
Villámod hitvány pislogására
Összeremegtek gyáván: elfutottak
Vagy elédbeborultak, vádolva *engem*
A nyomorultak!... A te néped ők, –
De én élek még, Zeüsz!

Ismerlek jól: ki vagy!?
Nem vagyok én asszony,
Kit aranyesőben, hattyúmezben elámíts,
Vagy felhőrongyaidba rejtett arccal
Vigy kísértetbe!
Sem papod nem vagyok én,
Hogy busa fádhoz, a rezgőlevelűhöz
Zarándokoljak és hajlongva földig,
Könyörögjek néked, hogy engesztelődj!
– Én egyedül vagyok!
Ültem asztalodnál, ittam borodból,
Láttam meztelen asszonyaid,
S ama szép ifjakat, kik lakomáidra járnak;
Szétvontam titkos függönyeid redőit...
Engem nem ámítsz!
– Legyen bár szózat az ige szádban,
S homlokodon oly tisztetek a redők,
Mint agg törvénytevőén, aki hőszi
Köntösben a játszóhelyekre megy
S az ifjakat megfeddi: el nem ámítsz!
– Felém vitte el útja
S láttam a sápadt Inakhos-leányt,
Az örültet, aki nászod elől futott,
Rémektől üzve, – rablott szeretőd...
– Úgy, úgy, csak sújts le rám!
Csak rázzad a pallost dühös–haragodban,
Nem ijedek meg!
Láttam, villámaid hogyan születnek
Ama nagy forradalmak ősméhéből,
Miknek te korcs–szülötte vagy.
Fattyú–király! Eljön még az időd,
Egyszer nagyobb lendül majd karod,

Mintsem akarnád: kisiklik kezedből
A jogar – és te odahullasz,
Ahonnan jöttél, Zeüsz!
Tudsz–e majd akkor úgy, ahogy én?
– Itt feküszöm!
Fedetlen arcomra gyilkos sugarak esnek,
Az agyam átfúrják, égetik, emésztik a velőt,
Karom ha vonaglik, zörren a lánc,
S míg véres ínnyel a sziklát harapom,
Éhség gyötör és el nem oltható
Szomjúság kínoz... Megnőnek a percek,
És én várom a nagy keselyűt,
Mely mindennap eljön hozzám, – soh'se késik –
Hogy csattogó, iszonyú karmaival
Egy napra megint foszlányokra tépje
A szívem. Látom őt jönni
És kacagok, – óh hogy kacagok,
Ha látnád, – Zeüsz!

1906

CIGÁNY BALLADA

Útszélen ül Mára a redves kövön,
A kebele apró, a dereka nádszál.
– Haj, sátrat szedett és elment messze az öröm,
A csók, meg a dal. A büszke vadásznál
Tévelyg valahol. Őt követi.

Néz, – fehér kígyók futkosnak barna szemén,
Varázsvonalat ír az ujja hegyével.
"Jöjj sátán úr, segíts, mert elveszek én,
Boszorkányige a nyomába nem ér el,
Itt legyen, akarom, – szeressen engem!"

Kilobban a földből rőten, feketén
S szól: "Add nekem a négy testvéred!
Az öcséd, a hugod, a bátyáid enyém!"
S húrt készít, vékonyabb húrt, vastagot, – négyet,
Zengő húrt, kígyós fehérét.

"Most az apád kell!" Azt is odaadja.
És szekrényt formál, karcsút, mint a virág,
Rálehel szomorún és int bólogatva:
"Így jó! De most még add az anyád!"
És odaadja a lány.

S lett, – lószőr a vonóra a hosszú hajából
– És vonja, csapongva, szilaj, szaporán.
Majd beletép, – s visszaadja nyögve a távol
És kacag és zokog szavára a lány,
Ahogy ő akarja.

Jött gondtalan újra az ifjú vadász,
És *hegedül* Mára a redves kövön.
Haj! – Fehér kígyók serege futva cikáz.
Rásímul a bűbáj. Vad, gyilkos öröm,
Ujjongó, tépő pokoli nagy bánat.

Ott maradt fogva. Szerette nagyon.
Vérig csókolta. Átkozva könyörgött,
Ha futott, – visszasírta a nótás vadon. –
De egyszer eljött szomorúan az ördög,
Mert övé a kettő. És elvitte őket.

A csodaszerszám meg ott maradt, – hallga!
Vén, kósza cigány jött, az vitte magával,
Azóta kacag meg zokog, aki hallja,
– Ha viszi falukon, városon átal
Ahogy ő akarja.

1906

EGY SÍRRA

Mért könnyezel, anyám? Ne sírj fel engem!
A földi létből ami szép: az álom
Jutott ki osztályrészemül. Hagyj most pihennem!
A torz valót, óh, jobb volt be se várnom.

1906

ESTE

Sürgette a férfi: "Ugy-e jössz te velem?
A nagy csodaváros kapuja kitárva,
Ketten suhanunk át utcán, tereken...
Majd ránkborul, tudod, az este bűbája,
Majd hull az eső, halk, üde, tavaszi, lágy,
És ingerel, szédít, pihenni se hágy,
Száz törtszínű fény libeg a vizes úton,
Suttogva, zszibongva jó nagy sokaság,
Az illatos ködben ezer kusza vágy,
Az alkotás üdve is megszáll, óh, tudom,
Csak te velem jöjj!"

Felelt az asszony: "Én megyek, igen!
Szükséged van rám, és szeretlek, érted?
Egy kis szobánk lesz az emeleten...
Majd gyorsfőzőn csinálom az ebédet.
Aztán meséket mondok halkán, lágyan,
Ha kályhatűz lobog az esthomályban.
Égő fejedre úgy símul kezem;
Az én ujjamba' gyógyító bűbáj van,
Halk zszibbadás beszédem dallamában...
Te majd a terveidről fogsz nekem
Suttogni csendesen."

1906

JÓSLATOK

Ős Kaldeának három szent öregje
Ama kicsiny jászol körül megáll.
És szól az első kegyes ámulattal:
"Hozsánna néked, újszülött király!
A régi jósigék betelve nálad,
És mérhetetlen a te dicsőséged!
Fénylő arannyal, Izráelnek fénye,
Szegény, agg szolgád hadd szolgáljon néked!"
S a halvány asszony halkán kérdezi:
Honnan való vagy, nyájas idegen?

"A szavad ékes, föl nem érem ésszel,
De, – nem tudom, – úgy elszorul szívem!"

És szól az ifjabb: "Hadd köszöntlek én is,
Próféták lelke, ígéret fia!
Te vagy szava a pusztán kiáltónak,
És Téged hallván, megtér Sodoma.
A te neved elterjed Alajonban,
Mint illatozó nárduskenetek,
Szűzek követnek liliomos mezőkre
Téged. Ah, e tömjén illik neked!"

Felel az asszony: "Ifjú bölcs, bizonytal
Jól ismered te mind, mi írva van,
De – kis szegényem itt e durva gyolcsban –
Tán álmodom. Nem értelek, uram!"

A harmadiknak olyan bús az arca
S oly hosszan nézi Mária fiát,
És szól: "Asszony! Míg az idő betelnék,
A te szived is hét tör járja át.
Akit te szültél, gyötrelemre szülted,
Mert szólni fog, és nem lesz, aki értse;
Szeretni fog és száz ocsmány szitokkal
Epét meg myrrhát nyujtanak feléje."
Az asszony felriad. Reszketve, sírva
Keblére vonja szunnyadó fiát,
És könyörög: "Óh, szörnyű a beszéded!
Én értelek! Uram, ne mondd tovább!"

1906

ŐSZI SZÁNTÁS UTÁN...

Őszi szántás után száll a darumadár
Messze, magos égen,
Tavalyi szeretőm, a módos, a telkes
Kendi biró fia most izenget nékem.

*

Kendi bíró fia, ne izengess, hadd el!
Nem értem a szódat. Semmi köze többet
Én árva szívemnek te csalfa sziveddel.
Tudod, szegény vagyok. Tulipános ládám,
Tornyos nyoszolyámat dolgos két kezemmel
Nehezen kerestem.
Kendi bíró fia, tornácos portádra
Mégsem kívánkozik se lelke, se testem.

Kendi bíró fia! Tavaly ilyentájba
De sokszor megálltál setét, késő este
Violás kis kertem rácsos kapujába.
Nóta volt a szavad, méz volt a beszéded,
De ha lépés hallott miért fordultál el
Röstelkedő képpel,
Haragos mért voltál, hogyha emlegettek:
"Ne hozzatok hírbe koldus cselédnéppel!"

Kendi bíró fia, van egy legény, látod,
Kevésszavú, jámbor.
Mégis a csárdába, tavaly ilyentájba
Fokost emelt értem szüreti vásárkor.
"Keserves lesz dolga, száz élte ha volna,
Aki még egy szót szól arról a leányról!"

Tilos estidőben égő tűz parázsa
Annak a legénynek nem gyúl ki szemébe,
De ha tallózni mék, az ő keze nyomán
Itt is egy, ott is egy elfelejtett kéve.
Az ő anyja szólít: "Jöszte, kedves lányom!"

Az ő édes apja: "Fogadj Isten nálam!"
A könnyem hullását egyik is, másik is
Kegyes, okos móddal nézi, csitítgatja,
Megverne az Isten, ha az én szívemnek
Voln' az ő gondjuknál egyéb gondolatja.

1906

TÜSKERÓZSA

A zordon, sziklai várban, a Sória–Mória hegyén,
Száz rózsa kinyílt ma csudásan; rózsából az út, a sövény.
És sürgeti, kelti a szellő, hogy illata, illata szálljon,
Hadd lengne, suhanna a légben száz ifjúi rózsaszín álom.
Mert rózsa nyílott a kövek közt, omladozó, bús hegyi várban,
A szeme fényes, – tizenhatéves, szép, rózsaszínarcú leány van,
Haj, mesebeli szolgálhad! Amikor int,
Teremjen, sűrödjön a kedve szerint.

Ám eljőve orvul a tündér, a haragvó,
És szólt szigorúan: "Ejh, mit az álom!
Jer, küzdeni, élni! Peregjen az orsó,
Oly rendes, józan e munka, leányom!"
Haj!... Tör van a guzsalyban, és fogan az átok,
Szép, illatos álmait van–é, ki megója,
S ha fagy merevíti a lenge világot,
Vad túskebozót lesz a rózsa, a rózsa.

És vége az üdvnek, és vége a dalnak,
Hullnak a földre, a sárba a rózsák:
Fakul, kihamvad a mosolya annak,
Kit megsebezett a valóság.
Nagy csend van a szívben, és csend ül a várba',
Denevér surran, a multbul egy árnyék...
Ám hős lovagifját még valaki várja:
Nem holt vala meg, csak alszik a lány még.

Peregve az évek sorba letelnek,
És egyre sűrűbb lesz a túskebozót.
Óh, menteni kén ezt a kárhozott lelket!
Óh, mondani gyorsan a varázsige–szót.
És jó a királyfi végtére, sokára.
Hős, ki egy sárkányt maga lebírna,
S oly szép, daliás! Jön, feltör a várba,
S hull egyre, halkan a halott leányra
A rózsa, a rózsa szirma.

SAKK–MATT

Kis kertilócán, vadszőlős ereszbe'
Kései langyos, nyári délután,
Sok tarka szálát öltésnek eresztve
Babrált egyszer egy haragos leány.
Nem egymagában volt, – ez a baj épen! –
Mellette is meg szembe, szörnyűképen
Figyelve, gyanakodva egy a másra,
Egy mókás öreg ember meg a társa
Fölöttébb komoly ifjú húzogat
Tarka ostáblán furcsa bábokat.
Fogy a futó, menekül a király,
Itt még a bástya rendületlen áll;
Szökdösve oldalt, jobbra–balra térnek
Az ördögös fehér–fekete mének,
S bár egyre hull a sok vitézi báb,
Új nemzedék jön és tüzel tovább.
Harc, melybe' nincs szenvedély, csak ész,
Melyben, ha minden elhull, mi se vész.
Ám egy redő az ifjú homlokon
Jelenti: az eset komoly nagyon!
A lány csak ölt, csak tűz, – kifejti egyre...
Csodálkozó haraggal várva, lesve:
"Mikor lesz vége? Udvarolni sem mer?
Beh ócska játék, beh unalmas ember!"

Mult napra nap, telt lassan hétre hét,
S a kerti asztalon terítve szét
A harcmező; rajt' sárga–barna kocka
Következetes híven váltakozva
Most is a régi. Talán odabent
Van felbomolva a bölcs hadirend!?
A harcos bábú lézeng oktalan,
Meg visszatér, majd ész nélkül rohan.
A király egy csikót vesz üldözőbe,
Paraszt a tornyot ütné agyba–főbe,
S a királyné, rézsút tipegve fogytig,
Az ellenséges fővezérbe botlik.
...És kit okolni kell a sok bajér',
Két nyugtalan kéz néha összeér,

S két ifjú szempár, amikor lehet,
Találkozik a csatatér felett...
Nagyapó nézi hosszan, meglepetten:
"Olyan komoly, derék fiúnak hittem,
S bomlik immár ez is oktondi lázban!...
Nincs tartalom a mai ifjúságban!"

1906

REGGEL

Elvitte nyugalmam egy hajnali álom,
Feledve imetten a színe, alakja,
Ködbeborítva, messzemaradva...
Valamit keresek és nem találok.

Lihegve a függöny redős szövetén
Betör a győztes, a reggeli fény,
Iromba fantomok, száz újszínű lény
Surran előttem, amíg üldi a fény;
Késik egy, – már–már foglya levén
A lomha tudatnak a lét peremén –
Ám bomladozásuk szörnyű serény,
E tarka lidérchad, – de megkötöm én!
Ittfogtam a szót... ám értelme felén!...
Mi volt? Hova lett?... Idehagyta?
Más a színe és más az alakja...
Tördelt, kusza szókat még suttog az ajkam.
Valaki kacagva említi ébren:
Mit álmodhattam?... És nevetnek rajtam,
A nappal sugaras derűjében,
Diadalmas, nagy derűjében.

1906

SZERETTELEK

Szerettelek téged
Hajnalhasadáskor, –

Harmatos hajnalon,
Rózsapiruláskor,
El is feledtelek
Első kakasszóra,
Mindennap feledlek, –
Máig is temetlek
Azóta, azóta
Meggyászoltalak én,
Pillangós ruhába
Sirattalak minden
Hangos kacagásba, –
Pénteken pirosba,
Szombaton fehérbe, –
Ma is gyászollak tán,
Virágvasárnapján,
Rózsapiruláskor,
Talpig feketébe.

1906

APÁM

Beszélik róla: különös, nagy szeme,
Opálos, idegen, északi szem,
Távolba révedt mindig. El tudott
Babrálni félnapon egy tő virággal,
Hozzáhajolt – s a gyöngye, finomult,
Kényes, nagy szirmok küzködő illatát –

Az asszonynak is – a lelkét kereste.
Képeket gyűjtött, könyvet, régi himzést.
Az emberekkel is erőlködött,
Dús lakomáin csillogott az asztal,
Zaj nélkül szolgáltak fel, s a borok
Kristálytüze oly mélyen, lángolón
Aranylott. És ő kedvét lelte benn,
Amíg friss volt az abrosz s a virágdísz.
Ám később, mikor egyre harsogóbb,
Vitázóbb lett a szó, fojtóbb a füst,
Szidták a kormányt a megyés urak.

Tíz is beszélt – és trágár, durva tréfán
Kacagva dőltek el –, baráti csókban
Ellágyultan dadogtak majd, amíg
Néhánya horkolt már pittyedt ajakkal.
Oh – akkor oly zavart lett, oly merengő,
Elnézte őket fátyolos, bús szemével,
S érezte, hogy csak ő a magános itt.
Aztán fütttyentve hívta be hú ebét.
Csörtetve jött a vizsla, hozzásímult.
Ölébe téve az okos, nemes fejet,
S a szürkülő borgőzös reggelen
Amíg simogatta – egymásra néztek.

Mondják; később én lettem szemefénye.
Feledte értem a híres virágait,
Csipkés, szalagos bölcsőm fölé hajolt,
És mint egy drága porcellánt, úgy őrzött.
Mennyit virrasztott kis betegágyamon!
S amikor egy nap, senkitől nem tanulva,
Le tudtam írni először két betűt,
Magához vont és súgta: "Így, kicsim!
Mire te felnősz, más lesz a világ!"
És akkor jött a kór, s ő haldokolt
Sokáig, bizton tudva végét.
És nem volt sokkal idősebb, mint ma én!...
Mondják, miattam gyötrődött éjszakákon,
Ha rámnézett a keze ökölbe szorult.
"Koldus leszel!" – szólt s elfulladt a szava –
"Mért nem lehettem éretted fukar!"
Oh, édesapám, ha tudnád, hisz semmi az!
Ha nem lett volna soha nagyobb bajom!
De látod, a világ se változott azóta;
Mennyire nem volt igazad, apám!

Most hallom a hírt – oly gyepes a sírod.
Bókol a márvány s az aranyos betűk
Lemosva mind. Oly régen jártam arra,
És minden évben vannak záporok.
Mennyi vihar! Oh, hányat megértem én,
S az élet, apám, milyen nagy zürzavar.

...Ha látnád, igen, már van kis unokád,
Fényesszemű, hangos, eleven csöppség,
De szeme oly más, mint a tied s az enyém!
Így jó. Mert fognak még jönni viharok!
– De hátha más lesz a világ, mire felnő?
De milyen régen is alszol már te lenn!
Nem voltál sokkal idősebb, mint ma én,
S aranybetűid az idő mind lemosta,
És hallom a hírt, oly gyepes a sírod!
Elvihetem–e még egyszer virágaim?
Ki tudja?! Az élet olyan nagy zürzavar,
És én olyan fáradt vagyok – apám.

1906

1907

GARABONCIÁSOK

– Vers libre –

Most új dalok hegedősei járnak,
Tépett szárnyú, nagy viharmadarak,
Lázongás kereső, vad, nyugtalan árnyak –
Vajúdásuk termékeny, gögös, szilaj álmak,
Prófétái ők démoni, ősi csodáknak,
– Ám betegek, bénák, furcsák, szomorúak.

Az új kobozok kúsza ütemre ha lelnek,
Múzsájuk az asszony, aki hattyut ölel:
És zengik, amit csak bomlott agyú sejtethet,
Ihletük méregpor, bús mákvirág kelyhek,
Iromba daluk tép, zaklatja a lelket,
– Ám kobzukon a jövő szilaj himnusza kel.

És eljön a jövő, amire várnak;
Egyenletes, szabad, munkás, erős,
Emberek jönnek, étkesek, vidámak,
Asszony, ki szürke, dolgos, rendes állat.

Szerelem, melyben nincs gyönyöre gátnak,
Oh jaj, – szegény, szegény sok új hegedős!

1907

BÖLCSŐDAL

Hunytszemű, kicsi pinyókemadár te,
Hója, hahója! Neked édes az álom!
A könny, ha lehull rád, elszenderít jobban,
Nem érzed, hogy éget, úgy–e, virágom!
Nem tudod, úgy–e, hogy vergődve, sikoltva
Vágyna leborulni reád,
Hogy hazajött, hazajött nagy messze utakról,
Csodás, vad, idegen utakról
A te rossz, a te hűtlen, a te céda anyád.

Hója–hajója! Már zakatolhat a szívem,
A tiednek külön ere, élete van.
Már zúghat az átok, nem félek, hogy benned
A kárhozatom új életre fogan.
Én csendesen alvóm! A pillád se rezzen,
Míg örület suhog az agyamon át,
Valami angyal itt tartja kezét, itt,
Vigyázza a torkod apró pihegésit,
Mert forró zivatart lehel az anyád.

Hója – hahója! Ébren vagy–e, Isten?
Halld meg az átkomat az éjszakában!
Ha egyszer, csak egyszer még vad álmok után úz
Illatlekek serege, kósza bűbáj, lidércűz,
Vánkosait üresen, hidegedve találjam!
Úgy! Halottmerek legyen csöpp fülemile–lábad,
Fakó, szederjes a te szád, üde szád,
Ha még egyszer megindul a nagy, viharos úton,
Csodás, gyönyörű, idegen úton
A te anyád, a te édesanyád.

1907

FELFÖLDI ROMÁNC

A Jézus meg Péter nagy fáradottan
Szállást kértek estennet egy majorban.
Ám kérleli az asszony: "Nincs helyem!
Nehéz órám megjő ez éjjelen.
A ház kicsiny. Zokon ne vedd, uram!
– Messziről jöttök? – A pitvarban van
Friss szalma. Azon elnyughattok épen!..."
És megköszönték az Isten nevében.

Éjfél előtt hördül nehéz nyögés.
Neszel Péter: "Segítsd uram a jámbort!"
"Eredj Péter, nézd meg milyen a hold?"
"Kinn jártam, uram, vérszín *tűzbe* volt."
"Fordulj be hát! Még nincs itt az idő;
Gyújtogató, ki most világra jő."

Éjfélkor hallik panaszos sirám.
"Tedd, hogy megszabaduljon már, uram!"
"Eredj megint és nézd: a hold milyen?"
"Nézhén – *késformát* vélek látni benn."
"Fordulj be hát! Még ez sem jó idő!
Embervért ont, ha most világra jő."

Éjfél után szörnyü jajszó üvölt.
"Uram, segélj! Uram, nem hallod-e?"
"A holdat Péter!" ... A hold *tiszta* már.
Felhőtlen égből telt, fehér sugár. –
Most megbékél az Isten és a nő;
Ember születik. Betelt az idő!
És enyhe, szent csöndesség lőn a házban.

1907

1908

REGÉNY

Kilenc kis táviró–kisasszony
Oly aggódalmas reggel óta;
Lesik a jelzést: "Semmi, semmi!"
"Ah, jönne bár! Fordulna jóra!"
És illan a perc, száll az óra.

Egy tisztí szolga hozta reggel,
"Válasz fizetve..." – a szöveg:
"Ha nem jó hír, hogy megbocsátott
Ma délig; – jól van! Nem szeret!
Egy kis golyó... Adieu! Megyek!"

Ah, – tízre jár! (A hadnagy úr most
Gyújt káromkodva egy szivarra,
Biztatja böszén a szakaszt, hogy:
"Át! Jobbra nézz – és indulj balra!")
"– Tíz óra, hajh!" – "Ma délre halva!"

"Beszterce!" – "Semmi! Gabnaárák!"
"Ez az! – Ujsághírek csupán!"
Az arcuk ég, a szemek könnybe,
Úgy les szorongva mind a hány,
– Kilenc kis szorgos, szürke lány.

"– Tíz óra!" (Valaki e percben
Hölgyére gondol – mosolyog.)
– "Oh, végre!" És megcsuklón, félve,
Mint síró asszony remegése,
Zörren a gép, – s kopog, kopog:
– "Nem haragszom! Rád gondolok!"

A fülledt terem egy sóhajtás,
A zörgő munkazaj pihen...
– S villanó, – fátylas szárnyon szállva
Átcsillan a regény varázsa, –

Rejtett, szerelmes, idegen –
Kilenc szegény, jó kis szíven.

1908

ERDŐN

Nincs messze még! – Tán egy szavamra vár!
– Smaragdlevelek rezgő mélyiben
Halk fényeső. – Ejh, áruló köpeny!
Mért lesked ott? El van végezve már!

Szél zörren át. Futkos tétova nesz. – –
– Most mozdul!... Oh, korhadt fatörzs az ott!
Hát el bírt menni mégis, – itthagytott!
Fülembe cseng: "Utolsó szavad ez?" –

Szörnyű, – e sok fa hogy útamba áll!
Szeret, – szeret! Tudom, megbánta már,
Szeszélyem űzte el, s most nem talál.
Nem válhatunk mi így el! Oh – megyek!

– Már szétsimúlnak mind a levelek,
Az ösvény. – Csitt, ő az! Hunyt szemmel áll,
Az arca ónszínű, mint a halál...
– Most várok még! – néznem kell; hogy remeg!...

1908

1909

RÜGYEK

Jöjj, nézd kicsikém!
Téliés, szürke gallyak hegyén
Bársonyos, hús pici rügybe zárva
Szunnyad a vén bokor ifjú ága,
Száz színes, illatos, dús virága, –

Itt benn vár, – pihen.
– Úgye, csoda ez, kicsinyem?

Halld, halld, a madár!
Fészket rak, hogyha párra talál.
– És őrzik, etetik, féltik, ójják,
A pici eleven sok fiókát
– Mind fura, nagyétű, hangos jószág,
S lassan – nagyranő.
– Fiam! Tietek a jövő!

Beh kék a szemed,
Amikor fénylőn visszanevet!
Kis ember, fiókám, szívem, vérem!
Virágom, levelem, – reménységem!
Minden árny, minden lomb téged védjen!
Élj dús tavaszt!
Áldott a dalod, az útid!

1909

ÉN SZEGÉNY

Két szemem erővel feszítettem nagyra, kerekre: Nézzen!
És ösztökéltem a lelkem, hogy: serkenjen, kapukat nyisson!
Buzgón azalatt az ujjaimon számláltam titkon
Hányféle a szín, illat, íz – és hányval vagyok már készen?
Hol képvetítő–szereit beigazítja a lét, oda mentem,
S csavartam én is a gépen. "Más!" Hogy a hangját, halljam,
Sok néma, leláncolt, bús dolgot megütöttem. Szisszentek halkan,
S én bensőm húrjait konokul, kitartóan eközbe' figyeltem.
Idéztem a férfiút. – Milyen látása, ereje, hite? Szava.
Ha összeszorítja düh, bolond könny, vágy rezgeti s álom?
Kérdém: milyen a "szerelem" ködétől fátylas aranyesőben szitálón
Mondjuk, – egy temető, – alkony, – hajó, víz, – kis tanya–szoba?
– Cserébe adnom is kellett ó, sokat! Éjet és évet.
S jött sok megtervezett idill, közhely, futó
Perc, habgolyó. És szó, altatni akaró.
De tükrös, éber szemem kerekre–nyitottan csak nézett.
S szóltam: bizonytal adhat nekem valamit kép, ember, táj, városok?

Lám, sok idegen arc! Szemek, – sok párás lélek–ablak!
Utcák, új hidak, ó templomok. Csak valamit ki ne hagyjak!
És eltökélten minden kriptát, csukott szobát kinyitatom.
Képmás ha rejti előlem titkát szép, ősi mosollyal az ajkán,
Remélve, s szívdobogva órákig állok előtte s kikönyörgöm, kivárom.
Végighúzom a tenyerem sok furcsa, tanagrai kis márványkirályon,
Ó, – most a dolgokat mind kimozdítom. Mögöttük *valami* van tán!
De nem lelem.
Énbennem vak, siket az lge és gyökértelen,
Én átkozott üvegvalóm csak átereszt színt, fényt és árnyat,
Énbennem befelé fakadott piros hólyagsebe az életláznak,
Én – Egy–egy nyilálló perc, mint fénysejtés, béna idegre ha rámmat,
Tudom, elevenig soha, sohasem ér,
– Hol az én életem? Mi az élet nekem? Mit ér?

1909

MORVAMEZŐTŐL URÁIG

Apám északról jött. A lelke ércvízű tó,
Mely súlyos hegyek sötétjén küzdve ezerévig szivárgott,
S elnyomva, mély magányban mindent magábaváltott,
Mi titkos, lágy erővel oldó és gyógyító.
Oly szomorún fölényes, mint bölcs, szelíd, komoly,
Egyetlen hű szolgája valami izgága, zarnoki úrnak,
Kitől rakoncátlan kis úrfiai tanulnak.
– A csigaháza volt egy szép, hús, okos mosoly.
S gyermeke én...
De én kicsinyebb vagyok, mert érzem, csak nem merem követelni a ré-
szem.
Mert kezem egy kilincsen, csak nem mertem soha még felnyitni egészen.
Ha sértve elémvet morzsákat az élet, göggel a porban otthagyni se me-
rem.
Bár gyűlölet fullaszt, emberséggel fölveszem és ajakammal illetem,
Sőt, – hogy érdemes legyek, önként viselek böjtöt és terhet és jármot.
Ha üt, jogformát keresek, hogy igazát védjem és félreállok.
Mert csigaházam és menedékem az ál–fölényű alázat.
– Mert belezárkózva egyedül vagyok, úr vagyok, senkise láthat,
Mert leigázott, szlávos apák hős félelmében reszket a lelkem, szegény.
S így tisztelve – kijátszhatom a dolgokat gyengén, ravaszul – apáim gyer-

meke én.

S lám, furcsa–e, szégyen–e? – Anyám véreit is a vérembe leltem.
 Vércseszemű, lobogó, nagyhomlokú, kislovú had,
 Verecke után a lápos, puszta Urában kicsiny urak,
 Kik évezerig "ellenszegülének" bús garral a zsembékos telken.
 Hol újudvar állt, finom idegenség, bőárnyú, kegyes királyi palást.
 Nem mentek el. Eb ura! Ott különb ember is koccintana nálunk.
 Igriccel ittak. Magukét. Szamosszeg a világ, és házuk a várak!
 Igric, ha dicsérve nótába–szerezte, kacagva laktatták torkig a nyavalyást.
 Volt, ki paraszttal soh'se szólt, köztük szeges ostorral járt csak.
 De nagy pestis–időn haló szemüket ő fogta le csinján.
 Másik asszonynak esküdött, hogy gyűrűje ott lesz örökre az ujján,
 S egyszer... levágta gyűrűstül az ujját, hogy oda lökhesse elébe: "Lássad!"
 ...S hogy mindez bennem asszonnyá kicsinyült!
 Tudod–e? Hogy engem akarni nem, csak kérni és várni lehet.
 Hiszed–e? Nekem egy kicsit mindegy. Nem sírok. Kacagva szeretek.
 Játszol? – Túljátszom. (Bennem valami nagy álmomoly!)
 Elmúlt? – Nem is volt! (Hol az "örökké" szent babonája, hol?)
 Ó, én megkeresem az asszonyt, a másikat, hogy jó legyen hozzá, és szívemre öleljem.
 Megáldalak vele, elküdelek vele (előttem nem lehet asszony), hogy kedved teljen.
 Így! – (Bús álmurak, Ura urai a lép szigetén.) –
 A csigaházam, a váram olyan egy, oly gyöngé... olyan én.

1909

1910

A VÁROS

I

Haloványselymű reggel, felhős fény, szőke színek,
 Lenn ódon, szürke minden, meleg szépiabarnával árnyalt,
 Torpad zömök pillére sok régi, régi háznak.
 Palakockákkal mustrás az esővert, ó kövezet.
 Alattam utcák és tornyok és fellegvár messzi képe,

Súlyos hőhidak át a platinafényű vizen. –
E roskatag, királyi város méla pompája izen:
– – Sok csiklandón új látásnak ma friss idegekkel elébe! –
Az erkélyen terítve...Itt ülök zsibbatag
Álom, s fürdő után még, lágy távolokba nézve,
Napfénycsík szállal át, – beletáncol a mézbe, –
Jó volna itt maradni békén. De nem szabad!

II

Árkádos út, faragott, régi kövek!
Nosza! Két buzgó szemembe venni
Óbetűs írást, íves kapuboltot,
Mindent!
Lallala! Megindultam hát menni!

Gyorsan, iránytalan! Most felfedezek!
Ott térré tágul az utcasarok.
Ó, – jobbra a víz már hídtorony, oszlop,
Ormok, kupolák! nem!
Mert én most balra akarok!

Én odamegyek most, ahová akarok,
Nincs, ki zavarjon, sürgessen, vigyen,
Társ, akit féljek, hogy én zavarok,
Ha jobbra, – ha balra,
Jó nekem egyedül, igen, igen!

Itt templom, ott hidak, – itt tornyok, ott ormok!
Két árva szemem! Sok súlyos ígéret!
Dologra! *Látni!* – Ó mindjárt megyek én
Ide is, oda is.
Csak hadd ülök le kicsit! Hadd *nézek, nézek!*

III

Ni! A régi tanácsház órája az ott,
A Havlata Pavlata regés remeke!
Megvárom! Még öt perc, – még három, kettő!

Ver zengve, – s kijönnek, mind a tizenkettő,
Az apostolkák sorjába, körbe.
Az Péter a kulcscsal, az János a könyvvel.

És hosszú, vontujjú, vézna kezükkel
 Megáldanak engemet, az idegent is,
 Keresztet írnak és tovalengenek.

A halál ezalatt egyre csenget,
 "Ne még!" – könyörögnek balrul a szobrok.
 A Paraszt, a Pénzvágó, a Hiúság tükörrel.

De ő "igen"-t bizonygat kis vázfejével. – –
 Ám vége! Elverte sorát az óra,
 S a végső mozdulatba merevül Áldás, Halál.

Amíg új óra száll.

IV

Mélyülő ívek elnyult denevérszínű árnya,
 Szilánkba–tört fénysávok a kőmozaikon már,
 Csengve koccan a lépés a barna padsoroknál,
 Csalóka távlatok a tömjénködös homályba.

Benn bágyatag, fehér csipkékben a nagy oltár,
 Mély fakóarany derengés, halk mise–bűvölet,
 Álmatag, messzi sárgák, zárkózott lilaszínek
 Közt selymes, zümmögő hipnózis lágy fénypalástba járkal.

Smaragd és rubint az ablak. Ó gyermeki, régi hitek!
 Pirosban láttam a poklot, izzó tűzbarlangjait én,
 Hús légutat, híg lebegést a csillagok éji közén
 A kékben. – És vértanú–dicsfényt jelentett a zöldszín üveg.

Gyöngén imára tett kis forró tenyereim közén
 Így lüktetett a vér át, zsibbatag test–delej áram,
 Szent voltam, sulytalan, lélek a zsongó áhitat–árban,
 Míg félcsukott pilláim fátylán így káprázott át a fény. – –

V

A várfal tornya. – Jön kulcsccsal ifjú parasztasszonyka.
 Megy előttem gyertyával a horpadt kőgrádicson,
 Szoknyája friss, ragyog a szoros, fekete kontya,
 A mondókát szaporán, ügyesen, ontja:
 "Éhbörtön és kínzóház és vesztőhely volt e torony!"

"Itt a ciszterna–száj. Itt lebocsátták hosszú kötélén.
Adtak vele darab kenyérekét, pohárnyi vizecskét.
Négy társa négyfelől láncon itt várta napokon, éjen,
Hogy üvölt és nyög a mélyben.
Ha csend lett, a másikat –, így sorba, – leeresztették."

Mondja, mint balladát. Mutatja ősz Taliborka piciny emlékit!
– "Ölt, foglalt, konspirált, – s itt gáláns franciakártyákat festett
Vérrel, téglaporról, korommal – e néma üregbe tíz évig.
Míg szép, úri fejét vevék itt." –
Mondja, – s okos kis nőszeme fénylőn már borraivalóra lesked.

Valóban, ez ölnyi kőfal, e súlyos pincebolt hiába nem lett,
Valóban, itt sóhajokat kellene hallanom, véres századok nesztét,
– De hányszor nyílt ki azóta, hány profán kíváncsi szemnek!
A fátyol hányszor föllebbent!
Nem lelem erét e percnak, – sorát, e versnek, – tán ráfogás, színfal az
egész!

– Ki! – – Vadszöllős kis felügyelő–ház! A déli ég kiragyogott. –
Nyolcéves fiú trónol faskamara–küszöbön, deszkaládán,
Zöldharisnyás, pirostérdű. Gajdol játszós–komolyan ott,
Kezébe' hosszú, karmesteri bot, – –
Két hófehér nyuszi fülelve rá – ül kedvesen a hátsó lábán.

VI

A ghetto–temető ez, az ősi halott–negyed. –
Földette, feketült sírkő, korhadt, fehér csont felásva,
És elrakva, – mert szűk a hely már, – zsúfoltan egy a másra,
Százados, nevetlen holtak, – cserélve gyermek, öreg,
Rokonok, idegenek,
Kalmár, alkimista, lévita rakásra.

Még esőtől nedves a ribesz. – Halk zöldje hogy összefog!
Vadócon és lazán bebokrozta már az aljat,
Kis gyöngédleves ága a vésett betűkbe lankad, – –
Nagy, tétova pazarság! Levél, kő, név, – mennyi sok!
Hogy cikáznak néma gyíkok, – –
És némán alkimista, lévita mind hogy hallgat!

Egy kavicsot, – tiszteletül a törzs címerjelébe itt!
Nagyhírű rabbi Lew, csillagok útja–tudója e holt,

– – Komoly, középkori zsidó, – sápatag, hátba hajolt,
 Pihenésül sötét, eleven szeme a teleskópba kémlelt,
 Bár dolga után, csendesen éldelt,
 Okos kalmár (titkos alkimista), szent lévita és
 Tíz gyerek apja volt.

VII

– – És énbennem e percben olyan nagy a tisztelet.
 Lelkem legmélyén vallom! (és nagyon csendesen lépek,)
 – E sok régvolt idegennek, minden névtelen névnek,
 Minden elmúlt időknek, minden igaz halálnak,
 A tudva–befejezésnek, akarva–elnyugovásnak,
 Önnön sorsomnak is, a látva–magamravettnek,
 (Mert egyetlen fóruma, én, a fölöttem–ítéletnek,)
 – És a csendnek, a mosolynak, az alázatos beszédnek,
 A mély, komoly, egyszerű, kicsinybe–elmerült létnek,
 (Mert nem büntet, nem áld; csak elhalad, s elfeled,
 Önmagáért–való fazöldnek embersírok felett,)
 És párzó, vizes gyíkoknak a temetőfalon,
 Mindennek, – nagyon
 Adassék tőlem e percben tisztelet!

VIII

Szikrázó virág–színfoltok, nagy tűzpelargónia–ágyak,
 Szökőkút–szivárvány íve, – márványpad, nyírott bokor; – – –
 Szempillám úgy esik le. Halk szél jár, zsongító, bágyadt,

Rózsaszín délután. Már felhőkbe vet a fény sávot.
 Nagy csend a hegyoldali kertben. Távolból zümmögő nyüzsgés – –
 Lenn, messze alattam a város, a város – –

Top, Top! – – A kőlépcsőn valaki lassan felcsoszog.
 Kövérke, öreg nő jön, feketeternós, csipkefejékes.
 Léptenként görcsösen előrefeszíti a botot.

Megáll. Felemeli arcát kis sóhajjal – s elnéz az egen. – – –
 Megint vár, – liheg. Most a virágokat szemléli, – s mosolyog.
 A kút nimfáin is tűnődik soká, – mert eközbe pihen.

Kedves! Mint egy gyerek! – Virágai közt így ment át nagyanyám.
– Mi jár eszébe! – Reszketeg feje bólogat. Min nevet? –
Hálisten elhaladt, – nem látott. Megmentve néki e magány!

IX

Jaj! – Már lámpák gyúlnak a homályban. –
Jaj, messze morajlik az idegen város.
Mi lenne, – ha feledném a hotel nevét?

Jaj! Gyorsan sok zezzugos utcán!
Úgy botlom a görcsös kövekben.
Kisboltok előtt bámész, rossz–arcú népek. –

Jaj! Miért is futok én itten? – –
Mi közöm ide? Mim van itt nékem?
Nem követ nyomon valaki – mögöttem?
Jaj! Egy utcácska még, – kettő, –
Ott kiérek. Ott robogás van,
Fény, villamoskocsik, emberek, élet.

X

Már itt. A portás mosolyogva köszönt.
Intim kávégőz, füst, – a pincér sűrög, szalad,
Aranyos tükrök, zaj, vitatkozó beszéd,
Ujságok, szanaszét –
Jó biztonságos fény. Jó meleg kulturaszag.

És fenn a hotelszoba. Ma odatartozom.
Ott hozzám tartozók: írás, könyv, ruha, csomag.
Ó, – otthoni csomagok, – és otthoni gondok,
Érdekek, undorok; vágyak, bolondok!
– – Most vetkőztetik le a kisfiamat.

Otthoni szobám. – Ott most lámpa nem ég,
Homályban az asztal, a kályhasarok. –
Ott halotti csendben a jövőmre várnak,
Mert évekig láttak
És mindent tudnak rólam a butorok.

Prága, 1910

VENUS REGINA

Álmodtam; és tudtam, hogy álmodok;
Azt álmodtam: egy hercegnő halott. – –
Fedetlen fővel, gyászban csak néhányan,
Kiválasztottak állunk ott körülte:
Hű udvara, egy szürke, mély teremben,
Homokkő–oszlopok rideg raja,
S balzsamok közt, miket a holt lehel
A szarkofágon, mely vasból emelve. – –
Görnyedten áll a herceg. Fenn magasból
Sávozva hull be egy fakó sugár,
Az ifjú szép halott haját simítja,
S szétporzik gyengéd lábai fölött.
A fejedelem sír. Könyje csillogva foly szét
A ravatal elefántcsont díszén,
S a padló köve felszívja csöppeit.
Most olvasom a ravatal írását
Álomban–é, – – nagy, szürke vasbetűit:
REGINA SEMPITERNA MORTUA.
Különös! Az úrnő, ki örökkig él,
Az volna itt halott?... S most *érezem* én,
Nagyon szerette hitvesét a herceg.
Ámulva hallom, hogy énekelünk,
Hogy velük dallom én is:

Holtig gyászol
Fenkölt társat fenkölt lélek,
És a vigasz vágya vétek,
Borzadsz, fázol?
Könnyek medrén kútat ásol,
Könnyfolyódnak medret ásol.
Bárha lényed újra éled, – –
Iszonyod e drága képet
Visszatermi önmagából.

Most felegyenesül az ifjú herceg.
Megfordul..... Hisz császár. Egy német császár
Koronázó palástja rajt..... De nem,
Álom csupán..... Ó, hisz te vagy barátom,
Ifjúkori barátom, akit egykor

Szégyenben, rongyokig lezülve láttam,
Adósságban, szennyben; hogy lehet császár?...
Ejh, hisz nem álom.... Én vagyok a herceg.
Én intek. – – S főbjeim lassan emelve
Viszik a mély üreghez drága testét,
Hallom a feszes kötelek rívását.
Ahogy lecsúsztatják. – – Nem, nem sírok.
Elfordulok, mert látni nem bírom,
És nem bírnám érinteni kezemmel,
S jaj, ezt a szörnyű balzsamillatot...
Ó daloljatok, daloljatok megint,
E kinzó lármát mulasszátok el,
Nem akarok zokogni..... S zokogok már,
Zokog velem a messze boltozat.

Holtig áldjon
Szabadultat szabad lélek. – –
Ám az élők vágya: élet.
– Tudsz-e szállni, szállni vélek,
Szellemhaddal, szellemszárnyon?
Hogyha kelnek, megölelnek,
Bú–körödből kiemelnek.

Most már bírok magammal. – – Most szívem
Fényre áhít. S míg mögöttem tompán
Kong a sötét bolt, – – a szabadba lépek.
Meginyok. A kék déli ég lenyom,
Szemem vakítja. – – Messziről viharzó
Sokezerhangú ujjongás zaja
Hatol felém, s lehelletem akasztja.
Most látom; hisz az én népem ujjong.
Hisz magam írtam tegnap a parancsot:
"A nép örvendve tisztelje halottait,
Mert így akarta ő, drága úrnőm!"
Tavaszünnep van. És alattam messze
Fatetők csillámzöldje hömpölyög,
Teraszos, tölgyes park dús lombja révlik.
Oda – – leszálok. Ott, a fekete
Gallysűrűn átsűrög az ünnep üdve.
Tiszás ragyog, és mintha galambszárnyak
Hószín raja surrogna át a fák közt,

A májusszagtól édes levegőben,
Mégis.... galamb röpte nem ily hullámos,
Virág hull ily ziláltan. Szárnyvirág.
Szárnyas, fehér virágok tengere
Felhőzi az embernyüzsgést. – – Most látom...
Összefogóznak, körben lejtének,
Szétválnak újra – – virágzó gallyakkal
Táncolva játszanak. Megyek utánuk
Illatjok tűz-nyomán.... Ó, látom őket,
Mezítlenek. De nem. Valami fényt
Lehellnek tagjaik, mely mint a fátyol
Átlátszó, bár sűrű. Nyakán, kezén
Ékszer visel mind; válluk gyenge szárnyat,
Mint mesenagy nappali pillangóké.
S ki szöke hajjal jár, kék burka van,
Sötét sörényűeknek tűzpiros.
– Igy táncol népem, szárnygallyakat lenget,
Tiszteli drága nőm akaratát,
S lát engem; mint álomban loholok,
Mindenki ujjong. S ott a pázsiton
Szép kút csobog, – – és egy sereg leány
Lejti körül dalolva.

Vággyal vigasz jár.
A kéjben minden megfejtve,
Halálba élet van rejtve.
Ó, ha kebleim dombjára hullnál.
Szájoncsókolnál,
Tegnap és holnap hadd volna felejtve.

Mily szoros a koronázó palást,
Hévség sugárzik, forróbb, mint az ég,
E lányok s ifjak fénylő teste ontja.
Most csapatonkint szemlélem a népet.
Itt valamennyin ifjú emberek. – –
S szívem atyai gonddal telik el:
Hisz öregekért is van a tavasz,
De ők, úgy látom én, most otthon ülnek,
Bús odvaik félfényében morognak;
Nem ösmerik királyi szívemet.
Én ifjaim ti! Énekeljete!

Ti értitek drága úrnőnk szívét.
Dalt! És a tölgyek száz levele reszket
Férfi hangok karától.

Évek: órák, kínra–költek:
Gyönyör: annyi mint pazallás.
Élet: vérző sebbel dallás.
– De ha szív–véreddel élted:
Sorsa oldott, mély hitvallás.

Ó, egyre forróbb fényük olvadt burka,
Egyre nyomasztóbb királyi ruhám.
Éget. Pihenni kell. Elhagyni kissé
Az ünnepet. Már messze tarkaságban
Foly szét a szárnyak játéka a földön.
Vállaim fájnak. Végtelen e park tán?
A fák sűrűbbek lesznek, erdők lesznek;
Egy völgybe érek, mely bükkal benőve.
Fellélekzem. Úgy hat ide a zaj csak,
Mint szent morajja távoli misének.
Alig erősebb, mint a forrás hangja,
Mely útamat mormolva követi.
Mélyül a völgy, s körülhajol egy párkányt.
Itt szétgurul a forrás, s ragyogó
Szivárványfonalakká fut a fűben.
S zeng, mint valami dal. Nem: eleven hang.
Már szakadék a völgy. Tajték ragyog lenn,
A fák mozgalmas árnyakkal behintik.
Hídösvény ível ott, – s a karfa karján
Fényektől hajnalozva hajlik át
Kettő a meztelen lányok közül.
Dalolva hinti vízporral ösvényét
A szőke most. Ó szépség! Álom ez!
Reszketek. Idenéznek; látnak engem.
Mindketten látnak engem és dalolnak.

Miért félni?
Csak a szívemben van sötétség.
Színes szintje forró szépség,
Tarka láva. Fényben élni,
Int az örvénytorkú mélység.

Nem álom. Édes ijjedelmem: élet.
És az ő hangjuk él; mindketten élők.
Te gyönyörű, a halvány mennyszínekkel,
Édes asszonyom hangja a tiéd!
Te légy vigaszom, ahogy ő ígérte,
– Igen, vár engem, át–int, jön felém.
Látom, amint keblei csillogása
A lomb közt bujdokolva felmerül,
S a bükkfák fehér törzsétől kiválik.
Igen.... hónyakára, karja türkizére,
S ott a másik.... járása és rubinja,
S mint lány lehellet, pihegőn remeg
A pelyhük égkékje, pokolpirossa.
Ott szemük parázsa villan felém.
Ott vannak. S az édes ijjedelem
Szivemtől halántékomig szalad.
Mert te.... te másik, barna szemeiddel....
– Édes asszonyom szeme a tiéd!
Te légy a vigasz, melyet ő ígért!
Összefogóznak.... ketten intenek.
Le? Oda? Én is? – Szöknek.... fulladok!
Csobogva úsznak át a másik partra.
Koronázó ruhámban két karom
Utánuk nyujtom. Lenge kacajuk cseng.
Ott állnak, állnak, állnak és dalolnak.

Tudsz–e szállni,
A Magány Völgyétől válni? –
Itt erednek az erők,
Szent fogósdí–játék járja,
Hagyjuk, hagyjuk a késlekedőt.

Megfordulnak. Már el akarnak hagyni?
Fel az ünnephez.... a szakadék martján?
Már a liget gallyával koszoruzzák
Mentükben hajuk játszva. Várjatok meg,
Nem bírok oly gyorsan. A zuhatag....
A híd oly messze.... És szoros ruhám,
Nehéz királypalástom.... várjatok hát,
Hisz levetem. Már ott van, lenn van. Ó, mily könnyen
Lélekzik a meztelen ember. – Úszom,

Habos friss tajték locsog vállaimra.
Már itt. Elérlek. Futsz?... Gyorsabb vagyok,
Megjöttem, szárnyak csattogása hallik.
Az én szárnyaim. Én is repülök.
Zizzenő, kettősszinű lenge pár.
Égszín s rubintszín lángokból fonott
Lendit szilajon a szőke nyomába,
Megvan. De.... mindakettőt kell, hogy bírjam.
Ott... azt a barnaszeműt akarom még,
Most.... Nem, a szőke illant el.... Kacagnak,
Kezet fognak megint. – – Messze, rikoltva
Örvend a nép, s üdvözli vadászatom.
Már énekes, virágos lánokban indul
Felém segélycsapatjuk. Nem kell, nem kell,
Én ejtem el. Itt vannak – – ujjaim közt,
Itt szőke.... barna.... repülő hajók....
Szorosán tartom.... ah.... felébredek.

1910

1911

ZILÁLT NAPON

Gondolni akarok az avultszagú, szomorú házra, hol mint gyerek jártam
szorongva, idegenül. –

Egy vaksárga agátgyűrű volt a halott papbácsi nagy viaszkfényű kezén. –
Vagy fullasztó harangzúgásra nyomott és céltalan vasárnapdélutánokon,
Vagy amikor a nádas égett és pernyét söpört szembe a pusztai szél...
Jaj, sírni, sírni kéne ma valamiért!

Egy alagút jutott eszembe, messzi, magános és mindentől külön. –
Berobogna éltem suta vonatja, s egyideig sötétbe lehetnék,
Szégyentelenül, egyedül. Mint aki mindenből kiment már! Mint a halott!
Ott felszakadna és felfakadna még egyszer ami egyetlen igaz bennem.
Jaj, könnyítő könnyek után hova, hova kell mennem?

Jaj, lehorzolt életfokok, özvegyes évek, dacos kikapcsolódás!
És hogy próbálok élni és jó lenni így, mikor nincs kinek és kiér!

(Oly súlyos a világ szépsége! Oly idegen a lomb, víz, egek! Oly messzi egymásnak az ember!)

Jaj, ez a konok kívülről–nézés már halálba, halálba fáraszt:

Csak egy dolog esne jól: egy kis alázat.

Mért mondom most: "Régi halottasház, siket harangszó, gyermeki szorongás?"

Istenem! Hisz csak egy kicsi–kicsi felejtkezést akarnék.

Mert fölégtek mögöttem a hidak, és odaát maradt mindenem nékem.

Nem, nem! Egyébre gondolni! Ami lesz, ami jöhet még. –

Istenem, – Istenem!

Csak most már gyorsan a vég, az öregség!

1911

EMBERKE

Rámnyitja az ajtót

Anyám, már itthon vagy? – Há, lábujjhegyen szöktél be megint!

És ki köszönt a fiának? Anyu elfelejtett köszönni. Na, – szép!

Hol pislogsz a sötétben? – A kályha mellett ülsz? Odatalálok!

Megvagy!... Te buksi bagoly!... Mért olyan sütős–meleg a tenyered neked?

Öledbemászhatok?... Csak a néma nem felel, ha kérdezik szépen!

– 'Iszen te mondtad, hogy a buksi bagoly a sötétben pislog!

Azért haragszol?... No lásd, hogy tudsz te beszélni szívem!

Te, máma megittam cseppig a kávé. Nem hiszed? – Kérdezd csak Terézt!

Nem sírtam, míg mosdatott. És egy gombom se' hibázik, nézd meg!

És tudom már ma mondani a k–át a torkommal így: kkává, kkutya.

Ugye, mert én vagyok a te egyetlenegy okos fiad?

Rajzoltam máma egy Hófehért, de nem fért a koporsóba a lába. –

Ha nagy leszek majd és betűt rajzoló, mint te és adnak azért

Sok–sok pénzt, mint neked, – én mindennap fogok hozni

Kardot meg autót, meg kockát. – Vagy nem, teneked, nem azt,

Hanem tortát, meg könyvet, és kesztyűt, mint Hófehérenek a törpék.

És lovat meg puskát magamnak. – Te nem hoztál semmit ma nekem?

Én... csak tréfából kérdek! Én szeretlek, ha nem is hozol!

Csak a rossz fiúk kérnek mindennap új valamit!

... Elmondod ma azt a verset, hogy: zig–zúg a jégcimbalom?

Ejnye anyu... Hát mért vagy te ma megint olyan...?

Valaki bántott? De megverem én azt egyszer egy fával!

Tőlem is a piros lapdát tavaly elvette tudod
 Egy rossz csirkefogó az utcán, – mert tavaly még kiscsacsi voltam,
 De most már megnőttem és elverném, ha előtalálnám!
 ...Anyu! Hisz te még nem kaptál csókot! Azért?...Add csak az arcod!
 Hajolj ide. Nem tudsz?... Aki nem mozdul az lusta – érted?
 Na, hozok hát ide egy széket és felmászok. Jaj, be nehéz!
 Itt fáj – a homlokod? No, mindjár' nem fáj, csak odaérjek!
 Hopp!... Még egyszer!... Harmadszor... És egyet még ráadásba!
 Így! Látod, hogy már meg is gyógyult?
 Ugye kishuncut anyu? Semmi baj! Katonadolog!
 N–n–na!...
 De most már aztán játsszál velem!

1911

UTOLSZOR A LYRÁN

Egyszer varázslóasszony képébe jött, "Véletlen" volt a neve.
 – "Bízd rám, ideigézem! Itt terem ablakon, kéményen át is.
 És azt hiszi majd, hogy a szíve hozta. »Téged kereslek hajnal óta« – szól.
 De ha alkonyatkor jön is, ha egy órára... mégis csak a halálad előtt.
 Majd felöltöztet, mint rég, vágya szép köntöseibe, hogy ragyogj.
 Majd szűzzé csudál és ifjává dicsér megint szerelme. –
 Önts olajat a tűzre, asszony, és világíts a küszöböd elé,
 Mert bocsánaton és alkuváson még eladók gyönyörű percek!"
 De ülve maradtam én és rajzoltam ujjammal a porba.
 – "Már készülődik az alkony, kevés az idő, későre jár." –
 Egyszer mondtam: "Várj, szerelmem, amíg orgona nyílik, jön a nyár!"
 De akkor is messze járt tőlem már a bimbós csudálkozás.
 Kislány–rokolyáim friss, kartonos illata elillant régen
 És két mámortalan szememre hiába borult két dús, lila fűrt...
 Mindegy! Fejem körül már ősz hajak lágy glóriája ezüstöz;
 Itt ülök s elzümmögöm "utolszor a lyrán" még magányom hegyibeszédét.
 "Boldog bizony, ki már özvegyre vetkőzte, szűzzé sírta szívét,
 S ágytól–asztaltól az étellel elváltan még élni tud,
 Ki már képeskönyvet rajzolt e tarka világról kicsinyült s torz alakokkal
 S alapozza, ha a bánat is (utolsó szép társa) már elhagyni készül.
 Ki – bár későn–érve s fukarul adta a csókjai fanyar gyümölcsét
 És nem állt kezéhez a lyra, – de menni idejébe tudott.

Ki leszerelvén – megértette és feloldozta sorsát és magát,
És egyedül, egyedül mehet a halála elébe.

1911

ÁRIÁK

I. Religioso

Távlatos, dermedten tiszta klastromi folyosófalak!
– Egy ködszürke, vak, téli reggel jéghidegét ma is érzem. –
A kápolna előtt ott csuklott a köre le gyermeki térdem,
Ha dideregve osontam zord keresztboltívek alatt.

S kis öklöm szorulva, vezeklőn ütött mellemre. Mert tudtam,
Hogy Jézus lakik ottbenn a tabernákulum aranymélyén,
A néma, csodálatos bárány, akihez epedünk égvén,
Ott ostyatitokba rejtez fehérlőn, mozdulatlan.

– És Magdolna ott a falon – – Halálfej és ostor e képen. – –
Két gyönyörű növendékangyal az oltáron hosszú ingben. –
– De Magdolna vezeklő, véres, vad eleven keblin minden
Feltépve és kítárva, – s ha erre gondoltam úgy féltem.

S e percbe' zenehang rezgett át a kórus kőhideg falán.
Halk harmónium–etűdök – az Áve, – oly habozó, tévedt
Zsolozsma – oly kérni–félő –, mint aki reményt nem kérhet,

Vagy félelem és remény itt csak ily reszketeg bús zavar tán! – –
– – tudtam, a tüdőbeteg nővér – ő játszik. Szép betegem!
Szédülten hull sápadt csuklója le barna csuhátul övezten;
Húszéves volt és szent. Én forrón, rajongva szerettem,
S hallottam, hogy mondták: "Már boldog, mert tavaszra Jézushoz
megyen!"

Ó, hányszor kísért még most is e törtszárnyú reszketeg zene!
A klastrom kriptafalán át ez elfulladt élet–ének;
Isten szűzfehér báránya – és patakozó Magdolnavérek.
Egy értetlen, összemarkolt gyerekszív rémülete.
Mily reszketve futottam el akkor zord keresztboltívek alatt!
Ó, csukló, bennszakadt sírásom! – Ó, dermedt, halottszínű nap!

II. Sostenuto

Évek béna serege
Száll nyomtalanul –, de néha a perc vergődve áll,
Mint denevér szárnykiszegezve;
S egy füledt nyárdélután lélekbe, idegbe száll.
– Kérdeztem: "Még meddig bírom
E sívár, poros–akácfás tespedt, vidéki házat,
Lyány–otthonom?"
De zárt ajkaim közé visszaszorítva vágyak és lázak,
Vergődöm szárnykiszegezve,
Mert eltépni, megválni, fájdulni félek!
– Itt vállamon homokhegy; – az eddigi élet,
Szokás, szó, törvény, – hogy zúdulna, esne,
Visszaomolna, betemetne.

Emlékszem, – valakit vártam,
Ülve himzésürüggyel a zöldzsalu megett
A rekedt csendű nyárban,
Benn dohos szobahomály. Egy árva légy kesereg. – –
– – Talán nem is szerettem!
De szörnyűk e zsibbadt napok, e mozdulatlan verőfény,
Elfoly az élet felettem!
Én nem bírok várni, álmodni és hímet várni békén.
– Most kapu nyílott – végre!
Nem! – Külső, messzi zajok. Ott kertekbe, műhelybe dolog van,
Gyerekhad játszik visongva a forró, sárga homokban. –
– – A torkom elszorul égve, – –
Már nem jön! Vége!
S az utcában, valahol messze
Egy kintorna hangja tör be a súlyos csendgomolyba,
– Jön gyötrődve, közeledve, –
Mint ha az émelygő percek dúlt érlüktetése volna.
– És nyögve, recsegve, zihálva
Mint szegény, meghajszolt, kimerült, vak állat
Kiadja – házrul–házra
A kopott valcereket, kifacsart, bús áriákat.
Elkinzott, útszéli dalok
Jajongva verődnek kis házak napfénytől izzó falához;
– – Most agyvelőmbé hasít mind, tép, kínoz, üldöz, átkoz,

Vinnyog, üvölt, csikorog, – –
Megfulladok!

III Gracioso

A régi zenélő óra!
Alabástromlábai sárgák, betegszínűek,
Terpedten, roskatag állt.
Egy zöldbarna, új és hűvös, komoly szobába meredt.
Oly idegenül. Magának ketyegett. –
De feszült figyelem volt kis szigorú számlapképe.
Mint mord, öreg temetésszolga,
Ki arra vigyáz csak, hogy a rendet ne vétse.
Reszketeg váz mutató-ujja
Oly kínos–pontosan állt meg, amikor odaért,
Hol rejtélyes műve halkan
Cinegve–penegve zokogta el a százéves, báli zenét.
– Valaha édes, csapongó
Oly játszi, kecses lehetett e picike menuettdal,
Fiatal nagyanyák, csokros bokák
Kötődtek lengve, igézve így selymes, halk lovagokkal. –
– De most oly különös, ijesztő!
Most arra gondolok, hogy valamennyien halottak
A lovagok – nagyanyák,
Itt sápadtan, meredve tipegnek, – kísértetin hajladoznak, –
– Az óra túlél és beszél,
Mily szívverés–halkan penget bele a tűnő időbe
Réghallott muzsikát,
Míg tereli maga előtt én szegény perceim' – mérve,
Kit tudja?... Kinn ólmos eső
Dallamosan, zizegve az alkonyatba szitált,
Dobolva az eresz–csatornán, –
S a nagy, vigasztalan ősz félelme szívembe talált.
Gunnyasztva, bő ruhában
Meleg kendőben is fogam–összeverődve ültem
Egyedül. – S zengett az óra
Gépüteműn, érchalkan, kísértőn, merevülten,
Valami gyilkos szorongás
Éltemért – s az életért, mit adni készültem, szállt rám,
– – Ti–ralla! – kezdte megint – –
S én görcsös ujjakkal – riadva szöktem át a szoba homályán.

– Még felcsuklott, – – a melódia. – – – Azóta áll –
Fálnakfordult számlappal egy lomos kamramélybe
Hangjaszakadtan halott váz.
– Már túlélte életem, s gyermekem élte;
De nem merem kidobni – és kerülöm félve.
Álmomba' hallom mégis –
Hogy mér konokul, ketyegve. A halál,
Hogy tereli perceim, s a gyermekét is...
A régi óra áll.

1911

1912

ÖRÖKKÖN A MÉRLEGEN

Robotra megyek setét hajnalokon.
Húz egy láthatatlan lánc, hajt a cudar porkoláb.
– (Ó, otthonmaradni most, selymes csendbe gubódnai,
Elszigetelődni, gyógyulni, lelkemen hallgatózni,
Vagy elutazni délre, heverni lanyha napon. –
Ilyesmi kellene nagyon!)
De nyakamba veti a csikorgó igát,
És hajszol tovább a gaz porkoláb
Setét, fagyos, téli hajnalokon.

Szabad egy napom. Bezárkózom.
– Gond, pénz, gyerek – ma kinnreked, – s te vad való világ! –
– – – (És akkor jönnek régi órák, – sereg hiénák, – sírt rablók,
És újra kezdik tépni lelkem, e némaságba bénulót,
És dulakodnak régi dolgok, és öklelődznek régi szók.) – – –
– Milyen nyomorúság! –
"Kelj inkább, – zaklat a lelkem, az ajtaid mind kitérd!
Menj! Vannak új színek, órák, dolgok, szavak, csaták.
Menj múltakon, útakon, szíveden is át!"
Akkor a sokadalmakat keresem.
(Kötődöm, vizet zavarok, jövök–megyek.
– Be fontosak egyszerre piciny sikerek! –

Hír, vélemény, érdek, gyülekezet, – – –
 És emberek, emberek, – mennyi idegen!)
 – De otthon – idegenekkel a kicsinyem,
 Most sír utánam – és vár reám,
 Minden perc vesztesége tán;
 Pedig *valóság* csak ő, – a gyerek.
 Már fájva, lihegve hozzásietek.
 (Lecsapok játékaira, kérdezem, nézem;
 Mint hogyha utolszor lehetne ma vélem,
 – És ünnepet szentelek kis életében.) –

Játszítom estig, bújócskán nevetek.
 – Dalolom a kiságyon: "Haj, levendula, – levendula ág!"
 Nyájas, tarkabarka világ, – mesevirág,
 Angyalka, – madár, – csillagseregek! – – – –
 – "Ha elszunnyad, a csendbe majd dolgozni lehet!"

Itt keverem tusakodva a sápatag színeket.
 – ("Írni világot, mely fennmarad!" – s nyűtt agyam zakatol.
 Felmerül küszködve a kép és csonkán továbbblohol.
 – Jobb szónak, oszlatóbbnak – kell lenni valahol!)
 Szót, oszlatót, a mélyből kínlódva kényszerítetek. – – –
 – Most kacajok ütnek az ablakon át! –
 (Fejem lecsügged, – nincs tovább, – ma nem bírom tovább!)
 Zene zümmög az utcán, kering farsangi világ,
 Ölel, – dalol, – rajtam nevet: "Szegény beteg!"

Sötét hajnalba ébresztő óra csereg.
 Robotolni megyek.

1912

LÓTH ASSZONYA

Én sokszor néztem hátra és előre.
 Szemeim, e szörnyű szemek
 Egymásba-láttak lendülést, hanyatlást,
 Dolgok színén visszajuk átütött, s a szón a célzat
 És lovagi vért alól a lóláb kitűnt.
 ...Egyszer egy leplezett szív mélyére is leláttam én szegény.

Azontúl hiába takartam el már az arcom,
Hiába futottam hűs, pusztá mezők felé,
Mindent láttam. Elért a tűz–eső,
És lepeltelen szívemen nem volt sebhelynyi ép.

Akkor megszánt az ég kegye. Kegyelmes büntetést,
páncélt adott reám, jegeset, fehéret, –
(Elvesztem volna nélküle rég.)
Sebhelyes, kitakart valómra áldott kérget,
Tisztát, keserűt, kristálykeményet, –
Könnyeim maró savával betakart engem az ég.
Azóta nem futok. Meg tudok állni a mezőn.
Bálványként állok őrt az útfelen merőn,
S nem láthatom, csak azt, ki szembejön.

Szembejönnek a hegyről koszorús, ifjú leányzók,
Hosszuhajú hajadonok láncfűzér–táncba.
Moáb és Hámmon jövőendő anyái tán... Jöhetnek!
Elhagyott kerteim felé sietnek dalolva szegények.
A ligetben áldoznak majd vértől csepegő galambot,
Ahol koszorúm lehullt... De bölcsebbek tán e szűzek.
Most már én – kőszobor, – állok!
Nem verik át szívem a csókok, mögöttem csattanók.
Nincs közöm az öleléshez, mit szőlleim lugasában
Rájukölel a kar, mely egykor engem ölelt.

Jaj, ugyanaz a kar és ugyanazok a kertek!
Most másra hullnak a szent szók, és másnál vannak a percek,
S a régi, sarlós boszorkány ott úszik az égen, – a hold.
Ugyanaz a hold, ki tanúja volt,
Ki hallotta szavaink csatáit, véremhullató viadalt,
És látta sebesült szívem és látta leplezett szívét.
...Ó, hogy azóta is jár–kel a hold még, és szagosak a tavaszi kertek,
De itt kénköves essők vertek, itt minden hamu és üszök.
Mindegy! – Én magosan állok. – Majd szívemig átkövilök;
És hószínű kristályvalómon egyszer csak átsüt a hold.

PRÉCIEUX VERS A FÁJDALOMRÓL

Gondolom: lehetne szelíd vendégem, borús barát;
A tűzhelyhez ülnék veled langyos, télestercsiben,
Formásan, ezüsttálcán szolgálnám fel neked a lelkem,
Zümmögve panasználom sorsom, mint szamovár csüggeteg dalát.
"Mi lesz velem? – Még élek! – De nem bírom tovább!"

Gondolom, fegyverem is lehetne a fájdalom talán!
Görcsös kezembe ha egyszer írott zászlót szorítna
Valami álom–igazért könnyű halálba uszítna
Hit–sarkantyúval úzné tajtékos paripám;
És boldog hazugok hada vágatna dalolva nyomán.

Vagy mint töviskorona fogná felemelt homlokom át.
Mint régi mártírokét, kik karjuk keresztbetéve
Várták az aréna vadját; kifordult szemükfehére
Már látta megnyílni az üdvöt, boldogok énekes honát.
Ó, misztikus kéje a kínak, – hol keressem gloriolád?

Mégis, ha másféle, ősbibb hősök igazibb csodája;
Lenne fájdalmam a gally, mely átnőtt szent fakírok husán,
Kik jajtalan, mozdulatlan, akarva–tagadó tusán
Tétlenebb, létlenebb létre, növényibb alakra válva
Visszaszenvedték testük az isteni közöny–halálba.

Ó, de mind mese ez! Volna csak tövis egy rózsán,
Tűzpiros rózsán, – amivel ablakon int be a kedves
És betérve asszonyához, – gyermekin kegyetlen kézzel
Játszva lágy keblébe rejti és ráölel szorosán. – – –
– Perc, parázsló gyönyör te, százszor–eleven halál,
Mely lüktetve, sajogva a lét legmélyebb mélyire száll?

S a lélek döbben csudálatos csendben:
"Ez az ajándék! Ezért születtem!"

Mennyi szépség is lehetne tebenned, Szenvedés! – –
S míg parádézom itt, hogy így tudok írni felőle
Rendes rímet ragozva, – formásan, fínomkodón;
– Milyen szégyellve érzem, hogy hitvány, idétlen, suta,
Megcsúfolt, pellengéres, koszorútlan az enyim,
Mit rejtettem és becéztem majdszinte éveken át –

– Minden cédalány kacaghat rajtam! Ujjal mutathat az utca engem,
Ki gyepük tarkálló gazzát ápoltam azaleaként! –
– Szégyen, hogy még mindig próbálok szépíteni kudarcos multam,
Menteni régi hitem, alkudni gyengén, nyomorultan,
S a festett bálvány tört cserepeit reszketve illesztgetem! –
– Ó, inséges, bekerített, sanyargatott város az én szenvedésem!
Túl a falakon hetykén dőzsöl a tábor és gúnydalokat költ rám. –
Hát eltanulom tőle én is, – és rikoltom, nehogy sikoltsak
És danolom fuldokolva: "Hej, magam is így akartam!" – – –
– – – De régi, szép könnyeimért tudom; hogy mégiscsak kár volt!
Én szegény, forró jószágom, e léha gonoszkodásba hajszolt!
Eljátszott finnyáságom! Kis pávás önbizalmam!
Dolgaim fontossága! És minden!
Az életem!

De legalább megadatott nekem, hogy *így* tudom látni végre!
És írni felőle!

1912

HAJNALI RITMUSOK

1912. május 23.

Éber mámorú hajnal. A magyar Avenue–n még villanyfény–kábulat.
Az éjjeli pincér lankad már, de friss kávé zamata páráz.
A liget fölött kéken és sárgán – – oly különösen hasad egy felleg.
– Jönnek a liget felől nagy, csukott, suta batárok,
Hurcolva a csók–árút; parfömmel locsolt szemetét a városi, éber éjnek,
– És jönnek munka–asztaloktól éjjeli dolgú hadak betűkatonái.
Fehér és fáradt és derűs–szép homlokukba felhöz a hajnal opálja,
És beidegezve agyuk még friss ötletre, szócsatára a nyugalom előtt.
– Én is idejöttem ma – nyitott kocsciban, éberen és fehéren e hajnallal;
(Nem álomtól bedagadt idegekkel, nem is vágy–játéktól ziláltan. Csak szomorún.)
És sohase hatott így elevenig bennem az emberi szó.
"Most már jönni fog robogva minden!" szól szembe velem egy ember,
Akit sohse láttam idáig és elfeledtem már a nevét.

Ültem az éjjelen át új pajtással egy tarka és furcsa sarokban.
 Messzi elől kánkánt jártak és csuhajoztak szegény, kényszeredett mosolyú lányok,
 S ázottan lógtak ócska plakátronyok a mutatványos bódék faláról.
 Mi gunnyasztva ültünk, némán és lestük, hogy gyüremlik szánkba a keserű íz
 – Mint aludt vér gyült tikkadt torkunkba az undor és régi bánatok.
 Oly fontos volt önmagának mindkettőnk ez órán, mint fekélyborította beteg,
 S mint béklyós–lelkű zslugoriak felszámláltuk régi veszteségeink.

Egy imaszőnyeg, – sorjáztam sóhajtván, – nehéz és drágahímű szövet,
 Mibe koldus ifjúságom senyvedttűzű rózsáit beszöttem! – – –
 Fojtott levegőjű üvegházam kínnal kibomló virágai,
 Keménykelyhű tagadás–bimbók egy csukott télkertben! – – –
 Gyalulatlan meseláda átokörzött kincse a tizenharmadik szobában,
 Kincses jóságom aranyesője; egyszeri, első, méretlen pazarlás! – – –
 – Azt hittem én bizony, szerelmes szavam felavató ige,
 Cseppenként gyült grál–vér drága kelyhe szívem; becses ajándék.
 Így magam–őriztem, várva és váltva – azt hittem, koronául adódom! – – –
 – De jött – és letaposta virágos ágyaim, hogy megrövidítse hozzámig útját,
 Végigszaladt szőnyegemen, – még ki se bonthattam előtte egészen,
 Nem úgy jött, mint a király. Sietett kósza kalózként;
 Habzsolva itta a vérbort és összetörte a kelyhet,
 Úton–útfélen kínált csókot olcsón habzsolni szaladt. – – –
 Lesz–é valaha még oly szegény és elhagyott, hogy megmérhesse és megsírassa tékozolt jussát?
 Vagy leszek–e én olyan bölcs, oly szabad és erős. –
 – Hogy ne számláljam és ne sajnáljam. De nem tudom, nem bírom ezt! – – –
 –
 Ilyeneken évődtem az éjen és mint aludt vér gyült torkomba a keserű emlék,
 És oly fontos voltam magamnak akkor, mint fekélyborította sebek.
 – De kihajnalodott. Az Avenue felett színjátszva hasadt egy felhő.
 (Még villanyfény káprázott itt bár, és éjjeli pincér szaladt, – – –)
 S hogy jött kocsim a liget felől, bolond szél rohant szembe velünk.
 És sohse láttam én így a reggelt még – fáradt katonát, kínzott lányt, friss–szemű író.
 És különös, opálos mámort kavart fel bennem az emberi szó.

– "Hajnal, – szólt egy idegen ember, – lám, véres világú a felleg.
Most vérszínnel bomlik a bimbó a világ szövetén.
Vadul jár a vetélő újra. Tán a szövőszék is recseg.
Sok füledt télkertnek ma bezúzódik üvege,
Zárt kincsháznak szellőzni kell már! Gurulni álom–koronáknak, – – –
Holnap tán nem is kehelyszám mérik az emberi vért,
És minden emberszív grál–kehely, ha vére az utcára hull,
És szent minden cédacsó, ha harcba hevít, vagy harcot pihentet!"

Hallgattam ez embert, ki szembe ült velem, (de nevét és arcát feledtem),
És sohase hatott ily elevenig bensőmbé az emberi szó.
– Hajnal! – gondoltam. – A liget fölött most vérszínvilágú a felhő,
És rózsaszínnel a halvány nő arca, hajsolt katonáké, friss–szavú betű-
vetőké.

– Ó, testvéreim, ti szegény, kényszeredett szájú leányok a hajnali kimerü-
lésben!
Rokonaim, fáradt legények! Atyámfiái okosszemű fiúk!
Tetésen teljék ma szívem! Hadd jöjjön robogva minden! –
Ma még tán nem is kehelyszám ömlik az utcára a vér, –
Jaj, szegények lehetnek ma–holnap kicsiny asszony–nyavalyák! – – –

"Férfiak! szóltam halkán – és szép, éber szemükbe néztem. –
Ha netalán lesz valami, – ne feledjétek izenni nekünk is!
Mi szívünkkel bíbelődünk, mert sorsunk kis tömlőce szívünk,
Mosogatjuk könny–vízzel, díszítjük szerelemrózsák kárpitjaival, mi sze-
génykéek.
– De egy–egy kis időre ilyenkor elköthetitek rólunk a láncot.
(Jobb minékünk rohanni rohammal, mint sírni, várni, szülni és félni.)
Ne feledjétek, férfiak, hogy az asszonyvér se drágább harcra, mint szere-
lemre.
S mint más, eddigi forradalomkor uszítsatok minket is barikádjaitokra
megint.
– Mint füledt szalmakazal, fölös létünk heve jó lobot vetni és hajtani csó-
vát,
És kisarcolt, szegény tetemünkkel majd tömjétek a sáncokat!
Férfiak! Ha netán lesz valami, – ne feledjétek izenni nekünk!"

ALKUDOZÁS... MÉG MINDIG

Ha akkor ő messze Keletről indult volna felém,
 S én napnyugat idegenéből sietek, – hívást hallván,
 És találkozunk vala a tenger lakatlan, szép szigetén,
 És másnap, éltem csúcsáról, e fűszeres máglyáról leszállón
 Nyújthattam volna kezem: "Örökre köszönöm neked!"
 (És nem mondja nevét és nem mondom meg nevemet,)
 Úgy megyen el, – köd utána, – sohase hallatja hírét,
 – Az előttem, utánam volt nőket, profán ügyei visszáját,
 Asszonyvadászó módja sok széltibe–hírelt fogását,
 Ha soha nem tudod meg,
 Maradt volna egy kevesem; nekem már holtomig elég.

...Hajdani, akkori képmásom, babonás lágyviasz–tetem,
 Mágiás iraló–szer pihen valami fiókja mélyén.
 – Egy ideig, tudom, rányitotta néha a zárat,
 Mosolygó kis bosszúsággal kíváncsian föléhajolt,
 És játszva karcolt egyet a kicsiny viasz–szíven,
 Tréfából ölelésre nyitotta a tehetetlen két karját.
 Vagy tinta–pocsolyába hurcolta a szegényke lábakat. –
 De már oly rég nem, – már sohase nyílik ki az a fiók!
 Feledte, – felé se néz. Néhány új bábuja van.
 Mi lesz velem már?
 Olyan régóta nem is fájít istenigazába a szívem.
 Ó, lehet nekem a világba még örömem!...
 El fogok menni egyszer a Campagnákra, bizony!
 S egyszer meglátom a fjordok vizét, addig meg nem halok!
 Nekem bizony van szép kisfiam, ragyogószemű, okos, erős!
 És néha el tudom hinni, hogy amit mívelek, érő!
 – Ó, kedves, csinos holmikat lehet szerezni a pénzen.
 Könyveket írnak az írók! – van, aki fest színnel, ónnal,
 És örülhet az ember, hogy rózsállnak szép, alkonyi egék.
 – Engem még meg is kívánnak itt–ott, és nem az utolsó! –
 És emberek, a javából, mondják: – bízni lehet baráti kezemben!...
 Haj, világ, – drága világ!...
 – Egy gödröt ásni, – beléfeküdni – és magamra szórni a földet!

SZÉLCSEND

Értek, felejték, megbocsátok!
A szomorúságot
Úgy öltözöm, mint köznapló ruhát.
Azt mondom: "Nincs már mondanivalóm!"
És nincs tovább!

Percek szűzességét már nem zilálom.
(Bús jóra-változásom!)
Terellek máshoz, drágák, – béke rátok!
Szánom és szívelem e mást
És megbocsátok.

Eltökélt, szelíd tagadás
Úgy tapad rám, mint óvó, puha kendő.
Semmi leendő.
Csak zengő, altató sohák
Kongatnak a szívemen.

Már nem tudom, kiért sírok,
(Cserélem, vagy feledtem,)
Ha néha sebtén
Fújom el este a lámpát
S felrémlik, mint álom, a régi ok.

Tán új ok ellen fétisül nekem.
Mert az új – idegen,
Mint vendéglátó házban a cseléd.
Hogy tegezzem? Hogy mondjam a nevét?
Vendég vagyok csak, s nyűtt podgyász velem.

Így ösmerem
Szívem! –
(Kongatnak rajta félrevert sohák
Messze tűzvész-csodát.)
Benn valahol tobu-szentélyek vannak,
Órák, szavak, szobák,
S tudom: meghalok, ha nem tisztellem...
– Jaj, most is hazudok szegény, bolond magamnak!

1912

TÁN ZSOLTÁROK ELÉ

Egytájban a halál értem izengetett.
 Sokat járkáltam akkor szökkenő hidak ívén, –
 S ha véres kocsilámpa–szemek növekedtek az estbe felém,
 Síneken állva, kisértőn mértem a perceket. –
 Vagy házlépcsők vad emelet–örvénye felett
 Szemem lehúnytam. És balkonok szédületén
 Vigyáztam a szívemet százszor is én:
 Bírok–e? – Várok–e? – Félek?
 És elvégeztem, hogy maradok: élek.

Most nekem már menni kell.
 Kivilágított termekbe sietve nyitni,
 Kiviláglott hír–titkokat kérdezve szítani.
 S hol két szempár sugara egymásba tüzell,
 Közöttük haladni el.
 Ablakban állva nézni, hogy járnak utcámban a párok,
 Ismerős párok, tilosba–járók.
 – Így próbálni kell, hogy bírom–e, állom–e szépen?
 Erős–e ellened Élet, a vértem?

(Pedig jobb volna, tudom,
 Erdőn, hegyekben járni és érezni vizet, eget.
 Szoktatni már egyszer a csendhez szegény, feszült szívemet
 És megbékélni, bizony!)

Eljön–e az Úr majd, ha hívom? –
 Ha felhőkben, vizek sodrán, föld hűsén keresek
 Két óriás, merítő, lágy, nyitott, örök tenyeret,
 Mely csak kitárul se adva, se kérve, –
 Lehajthatom–é egyszer fejemet?
 Feszült lelkem belesimulhat–e végre
 Az Isten óriás köd–tenyerébe?

1912

FURCSA ESTI GONDOLATOK

Jó volna már halva látni,
Ártatlan néma halottnak,
Beszórni ibolyákkal,
Beharmatozni könnyel!

Képe, mely torzul folyvást,
Rongyoltan haloványlik
Szívem vakult tükrében –
Rögződne régi színekkel.

Nem jönne senki hozzám,
Ki kezet fogott velem aznap,
Nem híresztelnék hirmondók:
Ezzel is, azzal is látták.

Én is mind egyedül járnék,
S gondolnám dac nélkül, pihenten:
"Mért is lett volna jobb hozzám?
Életemnek többje volt ő így."

Az útja már ferdére fordult,
Rossz plánéta alatt járt épen,
Amikor sorsomba tévedt,
S nem kérdve: "Szabad?" – benyitott.

De ennek már vége, vége!
Itt rossz órában láttuk meg egymást,
Tán mához százezer évre
Illőbben találkozunk!

Igy búcsúznám: Béke, béke!
Megáldanám halottam! –
Beszentelném szelidült könnyel
Betakarnám ibolya-gyással

És szabadulnék végre,
És szabadulnék végre!

1912

INDIVIDUUM

Vérző ököllel, sírva döngetjük, víjjuk, verjük
 Örök–hiába e rémes ködboltot, az én–falat.
 Siket echó felel: Magad vagy! Magad!

Jaj, kísértet–arcok az emberi arcok!
 Mozog az ajak. Mindnek két, nagy szeme van.
 – Az ő szemükkel csak egyszer nézhetném magam!

Mit tükörből látok, nem igazi arcom!
 Futnék tőle – én szörnyű varázssal vert.
 Kit kérdezhetnék? Nincs más! Embert, embert!

A csillagok földén sincs senki, senki társ!
 Egymásra–hagyattunk az űrben, egy–vérek e földszigeten,
 – S nem tudhatom, hogy mit érez a kisgyerekem.

Üres ivorgolyók ürege zár egyenkint.
 Gurul velünk, vagy áll. Nagynéha összecseng.
 Mit tudhatunk a szűk sötétbe bent?

Érthetjük–e rendjét forgásnak, ütközésnek?
 Tekéznek–é velünk ismeretlen, nagy kezek?
 – S hova ejtenek, ha leejtenek?

1912

EZ VOLT AZ: "IGEN"

Rózsák, hajoltan, reszketők, fehérek!
 – Már semmitse kérdek! –
 – Most egyszerű, nyiltszemű minden, ügye?
 Hogy majd keseredik illata, fakul a színe,
 Tudja előre a virág. Csoda nincsen!
 Oly bölcs a virág és oly egyszerű minden! –
 Néma rózsák, fehérek!
 – Mégis pirulón, félszegen vágyom nyúlni ma értek,
 Hogy mondhassa egy halk mosoly: "Akárcsak egy leány!"

Lyányos, lehajtott, halvány rózsafők!
Ki méri az időt?
– – – Talán dús örökömet még őrzi az élet?
Tán kiadta a részem vagy busásan ígért? –
Mim van, amit veszthetek, hogy veszteni féljek,
Egy kivirult lehetőségért, – egy pillanatért? –
Mi jussom – – hogy ép ilyen csókra várok,
Ahogy az ajkam illet egy virágot?

Fátylas lehetőségek! – Szent, tömjénszagú rózsák!
Egy templomhajón át
Szállt egykor e hervatag illat, – s száll ma felém.
Ama májusi este, – az a Mária–ének, –
Várón lehajtott lányfejek! közöttük én,
Fojtott imám, szűz titkom, akkori lelkem. – Oh élet,
Csúf, zagyva évek! – Láng, füst! Túl, messze látom–e még
Az ostyát testté bűvölni a pap fehér kezét?

– Csak rózsák! Ti téli rózsák, fáradtan pihegők!
Legyen! – Hívom őt! – – –
Mi lesz velünk a jólfűtött szobákban,
Virágok, mitől félünk, – meddig élünk?

Kényszeredett, mímelő illat, – hazátlan,
Tengő üvegház–illuziók; – s végetek, – végünk,
– Távozó ifjúság ez, – mi tudjuk; – reménytelen,
Mint búcsúcsók egy kézre, ha profán szemek figyelnek.

1912

1913

EGY RÉGI NAPLÓSKÖNYV UTOLSÓ OLDALA

Későn indultam el várásgyúrte szívvel.
"Jaj, sietni kell most, utamat vállalni,
Mozgókép–mozgalmat sorsomba vetíteni,
Gázlóim gázolni, sűrűim felverni,
Szívemet göngyölni idegen szívekbe!"

Tikkadt kíváncsiság két szemem árkolta,
Minden túskebokrot rengetegnek néztem,
Útszéli pocsolját gázlóként gázoltam,
Minden jött–ment szívet szívemre kötöttem,
Jött egy rossz szerelem: végzetemnek mondtam.

Most leválnak rólam a szívek nem–fájva,
Mint érett gyümölcsről magburka leválik;
Mi lehet még hátra, mit kell még akarnom?
...Talán ezentúl már várás nélkül várok,
Lusta alázattal sorsomnak juházva?

Voltak szavak mégis, miket sohse mondtam,
Ezt: "Be jó hogy jöttél! Jaj, ne késsél másszor!
Látod, boldog vagyok!" Ilyet sohse mondtam!
Ilyen szent egyszerűt, ilyen szép biztosat.
Most jut eszembe, hogy sohse voltam boldog!

Ami még jöhetne: váratlan ajándék,
Szép tükröző látás, szent dilettáns élmény,
(...Hisz néha már tudok örülni egy tájnak...)
Néha így álmodom: vállamra valaki
Hátmegül, vigyázva meleg kendőt dobna,
S lábujjhegyen, mint jött, szépen továbbmenne; –
Építő, szépítő, enyhes jó szerelem.
(...Csak úgy venném, ahogy örülök egy tájnak;)
Bizonyos, hogy nem lesz; kicsit tán mindegy is;
Talán azért szabad *boldogságnak* hívni.

1913

A VILLA D'ESTEI DIANA

Repkénylomb mélyén, mélyen,
Merev álmokevélyen;
Márványszeme csukott; –
Álló, nagy, ősi bálvány,
Örök vizek magányán,
Titokszerűn nyugodt.
– Arca: az *Ismeretlen*;

Vak kőbe süllyedetten
Még fel nem ocsudott.

Félrelief az anyagban;
(Az *asszony* léte abban)
A *fej*: a rég aluvó.
– Keble sokassan áldott,
Imletni a világot
Száz teli bimbaja jó.
Bár tompa fél–imetten,
Így nyújtja kérdezetlen;
Nagy, suta Adakozó.

Csípőtől lábig pólyák
Zsarnok kötéssel óvják
Nyithatlan mereven.
– Van–é rejtelve, mélye,
Sajátja, lelke, kéje?
Nem tudhatja senkisem.
Rótt *állatokkal* népes
Írása mit jelképez,
Olvassad így: Szerelem.

Néki egyremegy. Állván
Lombok, vizek magányán
A mélyen aluvó.
De imletni világot
Ezer alakkal áldott
Dús kebele örökre jó.

Tivoli, 1913

MADONNA DELLE KATAKOMBE

Ilyen volt tán, mikor magához vette
Öregbátyja az ács. Tizenhatéves.
Göndör, fekete sörénye vállig ér csak,
S nagy, bizantinus, bús gyerekszeme,
Mély, barna, sokfehérű szembogár
Tágranyitottan kérdi misztériumát. –

Mert arca előtt áll halvány, nagyocska
 Jézusa már; s az anyja bús szemével
 Szemedbe néz a képről ő is merőn.
 – S Mirjam nem öleli, – imleti még,
 Nem hajtja hozzá oldalvást fejét.
 Érett, konyuló, méla mozdulattal,
 Együgyű, vállalt, boldog anyaságban,
 Mint ahogy értjük, s áldjuk a Madonnát,
 (Örökre így lett kései képírásnak.) –
 Ez még a szűz s az anyasága: csoda.
 – Kis keble dús fátyol redőkbe rejtez,
 S gyenge karjait, áttetsző üvegkezeit
 Bő köntösében mint két lenge szárnyat
 Terjeszti ódon, imás mozdulattal
 Az Úr felé; – s nagy, barna–bogarú,
 Világító fehérű mély szemével
 Komolyan, gyermeki panasszal kérdi
 Mint az angyaltól Názárethben egykor
 Imádság közben: "Hogy lehet ez, uram?"

Róma, 1913

HIMNUSZ

Ím harsonaszóval riad a reggel,
 – Szúzi, gyönyörű dalia ő,
 Harchercege, jó sugárseregekkel,
 Hullámkék palástján fény a redő,
 Ránknevet tág aranyszemekkel...
 Ó, áldott, áldott!
 Újnak mutatja a világot.

Jöjj távoli balzsamokkal,
 Jöjj, dús, rakott kosarakkal,
 Szép hajóid túlköelve öntsék
 A szigetek aranygyümölcsét!
 Te vagy a gazdag bárkás!
 Te vagy az üde kiáltás!
 – Itt egy megsarcolt, inséges város,
 Minden utcája romos, halálos.

Hős istenkakas, sugártarajas!
Kiáltsd fel szívem sok zegzugos házát,
Verd dobra, mi bennem multas, avas,
Csináljunk egyszer még tabula rasát!
– Mosd ki a hullákat friss tengerárral,
Temessek tegnapot únt kegyelettel,
Tanuljak repdesni növendék–szárnyal,
Utólszor, egyetlenegyszer!...
Ó, gyermeki reggel! ó isteni reggel!

1913

TERZINÁK

Követlek, mint a nap fényét az árny,
Mint bús Echo Nárcist sirván követte;
Szívem vére hull kis lábad nyomán.

S mint Afrodité szent léptén, megette
Biborrá vált a rózsa, melyre hágott,
Mikor szerelmes szép ifját kereste.

Úgy fátyolozza gyász e szép világot, –
Hol én futok fehér lábad nyomán, –
Reménytelen, – mint fény után az árny.

1913

1914

ZÁPOROS FOLYTONOS LEVÉL

Mily sokan vagytok!...
Millió kis katona gázol
Most vérködben, fagyott mocsáron, füstpernyés, fölsebzett úton,
– (A végek vad völgyein át már fújdogál a hideg szél,)
Oly kábán egy–ritmusú léptük, oly egyszínű szürke gúnyájuk!
Élet töméntelene! Durva fölösség porszeme egy–egy,
A szédült *sokaságbán* nem kérhetik hova, merre?

Csak mennek, bár nem értik, mi sodorja őket, – a tébolyt,
 Hogy tűzhelyet, műhelyet hagyva otthoni szokást és gondot,
 Járjanak dúlt faluk útján, vérvödben, fagyott mocsáron
 S ha kiáltanak nekik, öljenek szörnyű robajjal. –
 Mert másmezű, másszavú szomszéd ugyanezt műveli velük,
 Túl akar jönni, hogy nevezze "enyém"–nek a földet,
 (Bár azé örökre a föld, ki túrja s rátapad élete.)
 ...Nem, nem értik... Ki akarta?... Honnan jött e suta kényszer?
 Hogy ember törjön így emberre föld alól lesve mint okos vad,
 (Mily jó most a föld vadjának. Kímélik attul a fegyvert
 És téli álmat alszik kis párjával csendes odúban.)
 Nem értik... Pihenvén néznek a tűzbe és nevetik milyen *egyenlők*.
 Most sárosan, férgesen, fázva, testvérré–fosztva így együtt,
 Bár van amelyik könyvre is gondol és hajdani szép muzsikára,
 De a baka is "rögényezi magát" és lidércet álmod a lángban
 S *mind* gondol jó asszonyi szóra, meleg asszonyanyás kézre,
 ...Majd vitatják, kifelé tart–e már a kergült, beteg idő?
 Hogy folytatná ki–ki önéltét, mit gyerekkora óta ösmer,
 Ám addig szótfogad, mit tegyen, – – húnyt lélekkel megy előre,
 Megadja magát, – – ez a legjobb, – – s próbál az életnek örülni.
 Részvét elől becsukja szívét, egy gondja van: "Ma még élek!"
 Sirtalan temet bajtársat: "Ez hült ki szegény ma, nem én!"
 ...Jaj, milliányi közös nyomorból ki se látszik a tiéd, szerelmem.
 S mily sokan vagyunk.
 Millió picike asszony
 Sír itthon a párja után, méri gyötrődve az időt,
 Ír biztató levelet és könnyje zilálja betűjét,
 Lesi a postát: "Jaj, eleven még a kéz, mely írta?"
 Asztalnál egy hely üres... és torkán akad a meleg étel,
 Keserűn száll özvegyi ágyba: "Mi vackon pihen a másik?"
 Majd imádkozik és tervez, ó, hogy terít majd neki asztalt,
 Hogy kíméli meg a gondtól, – hogy keresi mindenbe kedvét,
 Sohase mond kifogást, engedve hajol szavára,
 Körülte lábujjhegyen jár, hogy csenddel gyógyítsa szívét
 És feledni, feledni segítsen sok vádas, iszonyú látást.
 "Hozd vissza Isten! Csak őt! Ha betegen, kigyógyítom én,
 Csak jöjjön, ha csonkán is,... felderítem éltét halálig,
 Ha elrútítva,... nézze tükörbe, szívembe magát,
 Elváltozva,... én vissza, volt–magához terelem!
 Kis ajándék legyen élted, hogy neki szenteljem ezentúl!
 – Mily jók leszünk ezután; egyszerűek, békések, tűrők!

Ki akad fenn kavicsos, ha hegyomlásból szabadult élve?"
– Így beszél ma minden asszony, ki gyötörödvé méri az időt,
Hogy elbírhassa ép ésszel – idegen munkába roskad,
Idegen sebet iral, – hátha lát mégis az Isten?
(Ha nem rejtöz szégyenkezőn most tág ege kárpítja mögé.)
...Jaj, millió asszonyi kín közt ki se ösmerszik asszonyodé...

S mégis... csak te meg én!...
Kiáltom feléd most e zord éjszakán át,
Hogy nincs egyéb mirajtunk kívül és e–kívül nincs egyebünk!
S ha elmúlunk, – kis szemünkkel a *világ* hűnyja be szemét...
Emlékszel?... E nyár havában, ős fórum tört kövei fölött
S az antik szűzek feredője felé kiáltoztuk egymás nevét,
Majd gyönyörű dombok lábán mondtad: "Itt harcoltak hajdan!"
...Álmodtuk–e akkor e rengést? Oly külön voltunk. Csak mi voltunk!
...Társam te, harmóniám, első jó s boldog szerelmem!
Társad én! Harmóniád! Első jó s boldog szerelmed!
Kik tapintva egymás szívét: "Egy matéria!" – szoltunk,
Kik ámulva öleltük egymást: "Szégyentelen ölelés!"
Halld életem! E mai orkán nem *történik* mivélünk,
Közén–esett vakeset csak, nincs értelme, oka *bennünk*,
Mi csak egymásnak vagyunk: becsület, élet, adósság!
– Mi próbáltuk s jó nekünk együtt bárhol a földön
S valahol mécszet gyújtottunk, körülünk nyugalom zenélt.
...Tudod–e még a balkont, az olajfás kertre tekintőt?
(A szép hegyiváros kőkútja csicsergett a holdfényben alattunk.)
"Most boldog vagyok!" – ott mondtam; te tudod, hogy először mondtam.
Te szeretőn betakartál, mert hirtelen zizzent hűvös szél;
És reggelre jött a hír, menned kell, zajlik a világ,
Lavína indul, orkán zúg, delirizál az élet.
(Lásd, szó köztünk maradjon: megmondom, mért volt az egész,
Mert életemben egyszer én: "Boldog vagyok!" – ezt mondtam.)
Ám isteni gögben örök: te, én s a mi egy–pár voltunk;
S már Isten, aki művelte, sem művelheti mássá.

Te messze, – én itt.
Most ugyanazt a holdat nézzük és egymáson pihen a szívünk,
Bár egy percünk se hasonlít, bár hetekig jön tőled a hír,
Bár gázolsz sarat és vért s a téli földbe tanyázol,
Bár sírva írok itt most s mellettem bús, üres ágyad.
Mi történhet velünk?...

Megölnék? (Ó, nyugözi e gyilkot görcsösen virrasztó szerelmem,
 Ha *percre* ellankadnám, tán meglelné drága szíved!)
 De régebben vagyunk mi egyek, – tovább is egy a mi útunk...
 Tán elmossa képem az idő?... (Hogy szánnálak nélkülem téged!)
 De csak egy szót kell majd szólnom, hogy szívemre ösmerjen szíved,
 És visszajöjj akárhonnán *Solveigod esti* dalára!
 – Mint pecsétet tettem szívedre magam, mint bélyeget a te karodra,
 Mert erős a szeretet, mint a halál, kemény, mint a koporsó
 Az igazi szeretet.

1914

1915

A TE SZÍNEDELŐTT

Az én két fáradt asszonykezem
 Hogy milyen lágy, amikor simogat,
 Mily enyhén tárul, amikor ad,
 Terajtd ösmerte meg.
 – Köszönöm neked a két kezemet!

Szemem, a bágyadt, bús tükröző
 (Áldott csoda ez!) sorsodba nézett,
 És megtanulta, hogy tiszta szövétnek,
 Betlehemcsillag, égi vezér...
 – Áldjon meg Isten a két szememér!

Mindig azt hittem: rút vagyok,
 Csak durva vágyra hangoló,
 Szívet bájolni nem tudó.
 – Te megszerettél, – s ráigézted
 Ezt a halk, esteli szépséget.

Oly csúnya volt, mit eddig éltem;
 Kevert, pocsékló, fél, törött!...
 – Most a multam is rendbejött,
 Ahogy tenéked elmeséltem. –
 Mert láttad sorsom: megszerettem.

Nemes, szent csordultig–hited
Aranykelyhét felém kínáltad,
Szerelmed grálborát ajánltad.
Most már, míg élek, szent leszek!
Felmagasztaltál; fent leszek;
Mindig "te színed előtt" járva...
Ó hála, hála, hála, hála!

1915

RÉGI ARCKÉPEKHEZ

Milyen helyes csöppség! Kis tömpe lábod
Hogy terpeszted az első új nadrágba!
Kis totyogósom, a gombos cipőkkel!
Mért ráncolod úgy össze homlokod? –
– Mesélik: egyszer nagy karéj kalácsot
Majszolva az utcaajtóba ültél,
Egy gaz darázs járt arra, megkívánta,
Le is ült rá, de jaj, nem a kalácsot,
Piros gyűszűszád harapta dagadtra.
Te ott ültél rémülten, keseregve,
Fényes szemedből csurgó, nagy könnyekkel...
Én akkor, – szó ami szó, – már nagyocska
Leány lehettem, táncórákra jártam,
S ha láttalak vó'n bömbölni, szép fiúcska,
Hozzád anyásan lehajoltam volna
Síró szemed, kis orrod megtörülni.

Ez iskolai ünnepély a zöldben.
– A tanító bácsi pálcával int,
Te hátrább állsz, s szelíden iparkodol
Kidugni arcocskád két nyegle váll közt.

Komoly, kedves fej már e kis diáké.
– Akkor volt, úgye, hogy naplót vezettél
Jegyezve mindég apró rossz szokásod,
Titkos betűt írtál be, vagy keresztet,
S figyelted a naptárban, hogy javulsz–é?
Te kezdődöttél már itt, rád ösmerek.

...Én? – Kisvárosban szólt–szapult, anyányi
 Lány voltam akkor, nyugtalan, kacér,
 Világgá küldtem első árva kérőm,
 Bár szörnyen féltem, sohse visznek férjhez.

Itt már kamasz. Izmos, busa legényke,
 Sok torna– s bajnokverseny győztese,
 Önképzőkörben nem költő–zseni,
 "Abszolút geometriáru" olvas,
 Az osztályfőnök sincs tisztába véle,
 Nem figyel az órán, s hogyha kihívják,
 Az eredményt más módra hozza ki.
 – Az első bakfis derekához nyúlt már,
 De érettségi bankett hajnalán
 Forró szégyennel, dúltan megy haza,
 S megesküszik, hogy "soha–soha többet!"
 ...Nekem már akkor megvolt a fiam.

Ni, hogy felnyurgult! Egyetemi polgár.
 A nyakkendője byroni kötésű,
 – Az ismeretelmélet fogta meg,
Lényegét kutat, s a *léten* borong.
 Így kilendülve milyen is lehettél?
 – Sok "szabadság"–gal, sok "eszmecseré"–vel
 Élted hű–hős, diák–leány szerelmed,
 Beszereztél te is lázt, forradalmat,
 A nyárspolgári morál megvetését,
 S jaj, csöpp hián bizony, tuberkulózist.

...Akkor, futtában láttuk egyszer egymást,
 És meg se láttuk. Milyen messze voltunk!
 "Kevés időm van!" – gondoltam, s lihegve
 Farsangoltam verset, szalont, szerelmet.

S ez végre – nincs is messze multba már,
 Alatta négy–öt évre vall a dátum.
 Rendes külső, szemüveg, nyugodt profil.
 – Messze, komoly föld, derék nép, hűvös ég
 Gyorsan érlelt, s közel hozott magadhoz.
 Sokat láttál és jól magadbanéztél,
 S megláttad, hogy csak a *részletbe* van remény,

A lényeg rejtve; vallás, vágy, poézis, –
De a *kicsinynek* sok élő kérdése van,
S bár nem "igazság", termő összefüggés,
Mit száz türelmes kísérlet kínál,
Törvényei a fogható világnak.
S még erre is milyen kevés egy élet.
Egyszerűség, alázat, odaadás
Mennyi kell, hogy csak egy lépést tegyünk.
"...Dolgozni, amíg mécsünk ki nem alszik."

Van még egy kép: Itt vagyunk, – mi vagyunk.
Két lehajtott fő, két beteljesült sors.
– Hol, – melyik titkos fészken az Időnek
Pattant fel okok és történetek magva,
Két távoli, vak sejt hogy így utazzon,
S munkák, bajok, szerelmek, kínok útján
Ily egyszerűen, ily hiánytalan,
Ilyen öröktől és örökig letten
Egymásra s egyén–magára találva, –
Így boldogan... boldogan hazatérjen?

1915

1917

HULLÁMOK

Bizalmad, – álló, déli verőfény
Felitta szívem régi homályát,
Most látszik benne minden, mi szép volt.
"Ritkák ma lenn a kristálypohárok!"
Mosolyogva tán mondja az Isten.

Mily egyszerűen hiszed te a szót el!
– Lásd, ez feloldja beszédem ága–bogát,
S úgy mondok mindent most, úgy merek,
Mint gyerek, ki volt már százzrétegű, vén,
De visszajött, mert meghívta az Isten.

Te kedves ámulásaid előtt
 Minden szándékom oly egy–utú lett,
 – Kincses életed repdesi körül,
 Mint legyezőszárnyú friss madárhad,
 Mit ujja hegyéről bocsátott el Isten.

Mert csak én–jóvoltage gondolsz,
 Azért kell így adnom új–magamat!
 – Feléd csobogó szerelmem sodrát
 Nem fogja sehol le szűk gyanú–gát;
 Ezért oly örökös, mint maga Isten.

Mi két nagy jóra–epedettek,
 Kiknek mellébe fojtogatták
 Megindulások forró sodrait; –
 Hiába, mégis egybeszakadtunk!
 Fölfelé száll már oltárunk füstje!
 Nagyon szerethet minket az Isten.

1916

LITÁNIA

Te édes–kedves társam,
 Miféle szerződés ez?
 Micsoda Isten írta,
 Mikor szívünkbe írta?

Én puha, fehér párnám,
 Min nem nyughattam eddig.
 Lelkem szép muzsikája,
 Mit nem hallottam eddig.
 Bölcseséggel írott könyv,
 Mostanig nem tanultam.
 Én friss–jó egészségem;
 Mily soká beteg voltam!

Én reggeli harangszóm,
 Szép napos délutánom,
 Szelíd, esteli lámpám,
 Sűrű csillagos éjem. –

Ó, éjem, égem, kékem,
Te kedves kedvességem!
Csobogó, teli korsóm,
Friss, hajnali harangszóm,
Csendes, nyugalmas álmom,
Napfényes délutánom!

"Szerelem" – ezt már írtuk,
Prózába, versbe sítottuk.
Szerelem; – olcsó szó ez!
Szerelem! – így ne hívjuk!
Apám vagy és fiam vagy,
A mátkám és a bátyám,
– Kicsiny, fészkes madárkám,
Ideál; szent komoly, nagy, –
Pajtásom, kedvesem vagy!

Hittel és emberséggel
Első te, kit válallak,
Kit szívvel, szóval vallak
És álmomba se csallak.
Kit bántani nem hagynék,
Kiért tán ölni tudnék.
Te édes–kedves társam,
Miféle szerződés ez?
Micsoda Isten írta?

1916

1918

TE DEUM

A szívem eláll, ha elgondolom:
Mégis min múltott? Néhány vakeset!...
– Ha egy véletlen bokron fennakad,
Mit ábrándunk ma "törvény"-nek hímez,
Találkozásunk e kis hazában?

Ó, higyjünk, kedves! Nem–hinni baj most!
 Mert sok út véres, sok haza sírkert,
 Mert más glinglangot szívharang nem tud,
 Ha csucsujázza lágy boldogságát; –
 Míg zúg a szél kinn, halottak járnak,
 Tábori sátor sírlepedőjük,
 Millió mártír,... hiába mártír...
 – Jaj, higyjünk kedves! Add a kezed most!

Messze az árok... tőled elég volt,
 Könnyem elég volt! – – Félúton intett
 Kegyelmet néked, veszni indultnak,
 Kegyelmet nékem. (Ó, daloljuk most!
 "Te deum!" –, csak így érteni ezt meg)
 – Hazák és utak felett az Isten.

1918

ROSSZALKODÁS

Igazad van: simítani a gyürődést,
 Visszafésülni ellazult haját,
 – Még azt hihetnék körül az emberek:
 Valami bolond "íróné" ül itt,
 Ki este verslábaktól dúlt fejére
 Csak így–úgy csapja fel a kalapot,
 S biztosító–tűt vesz kapocs helyett.
 – Az ura? – Az tán még–figurább szerzet!
 Csőbe kuksoló, halvány mániákus,
 Metsz, izzít, szárít, kikészít, leöblint,
 S azt hiszi: ezen *nyílik* a világ.
 – Pedig ments Isten! Semmi baja néki!
 Rendes kis úr, – komoly, szakállas úr!

És aztán illendően, vontatottan
 Kell társalogni, – régi hitveseknek.
 Egy kicsit egymást jóerkölcsben ünni!
 Mint akik szépen, kifogástalan,
 Megösmerkedtek gárdedám–szárny alatt,
 Kétszer beszéltek ablakrácson át,

Aztán az ifjúr szalonkabátba bújt,
Meglátogatta délben a papát,
S az szólt: "Leányom, nagy szerencse ért,
Megtisztelés házunkra..." és a többi:
S a szende lélek irult–pirult okosan,
S míg esküvőről vissza nem kocsiztak
Dehogy! A világért se! Még kisujját
Sem adta volna csókra, úgy ügylet.
Nem is! Csak rossz gyermekek tesznek olyat.
Azoknak kell a házmestertől félni.
Éjnek évadján mit koncsorognak Budán?
Mink soha olyat! Egymásnak úgy születünk
(báli angyalkák,) házasságlevéllel.
– Ki emlékeznék közülünk olyan
Rendetlenségre; furcsa, élhetetlen
Húzódásra, hogy: "Tán mégse! Hagyd!
Sorsodra végleg mért kössem magam?
Becsüld meg jobban drága ifjúságod!
Gondold meg jól, vagy – ne gondolj vele!"
– No már ki hallott ily bolond vitát? –
Az a szigorú úr tán, ki mellettem ül,
Halvány homlokkal és komoly szakállal?
De kék szeme sarkából rámragyog
Hitetlenül is hites tisztasága,
És kikacag, akárhogy komolykodik,
Az édes, bízó, gyanútlan fiatalság,
– (Melynek mennyire, mennyire igaza volt!)
– És aki most úgye ne–e–em, dehogy is
Szeretné megverni a feleségét? –

1918

MŰFORDÍTÁSOK

1906

BARÁTNŐMHÖZ

– Verlaine –

Önnek szóljon e dal. Szép szeme derűjének,
Mely átragyog bohókás könnyeken,
Kopár útamra, vígaszul nekem;
– Öné legyen e csüggedt szárnyú ének.

Az életemet kérdi? Milyen élet!
Napom ha feljő izzón, véresen,
Éh farkascorda üzőbe veszen,
Vad, beteg álmok, hahotázó rémek.

Iszonyú az, amit én érzek, látok.
Kain fölött, amely ítélt, az átok
Az én jajomhoz páasztordal csupán,

S az ön keserve, asszonyom? – Igen!
...Mint mikor csöndes, őszi délután
Darvak csapatja húz át az egen.

1906

ZSOLTÁR

– Verlaine –

Szerelmed, Uram, megsebzett engem;
itt vonaglik a seb vérpirosan, –
Uram, – szerelmed sebzett meg engem.

A te félelmed átvillámlott rajtam, –
Látszik sisteregve az égő fekély;
Félelmed villáma átcikázott rajtam.

Azóta tudom, hogy minden haszontalan;
Trónusod lépcsője akarok lenni,
Mert minden egyéb haszontalan, Uram!

Részegíts meg engem a te véred borából,
És asztalod kenyere tápláljon engem,
– Itasd lelkeket a te szent véred borából.

*

És vedd az én vérem, mit nem pazaroltam el,
Testem, mely méltatlan a szenvedésre,
És vérem, amit még nem pazaroltam el.

Fogadd homlokom, mely egykor bíborba borult,
– A te szent lábaid zsámolyaul.
Vedd homlokom, mely oly könnyen bíborba borult.

Fogadd két szemem, – a tévelygés lidérctüztét,
– Most az imádság könnyűi oltsák
Két szememet, a tévelygés lidérctüztét.

Fogadd ajkaimnak sok csapongó szavát;
– Töredelemre intés lesz ezentúl, –
Fogadd ajkaim sok zavart, hazug szavát.

Fogadd kezem, amely adni sohasem tanult; –
A jóillatok oltárán, – az égő áldozathoz
Használd kezemet, mely adni sohasem tanult.

Fogadd lábaimnak táncos, léha nesztét;
– Most irgalmadnak hívó szavát várják, –
Ím, vedd lépteimnek táncos, könnyű nesztét.

Fogadd szívemet, mely bűnös vágyakra hevült,
– Most szent töviseid között vonaglik
Szívem, amely eddig forró bűnökre hevült.

*

Isten, áldozat, irgalom Istene,
Az én vétkeim örvénye beh mély,
Oh irgalom, áldozat Istene, te!

Oh bosszuállás, igazság Istene!
Gonoszságom fertője, mint sötétlik,
És te vagy a bosszú haragos Istene!

– De te áldás és béke Istene vagy,
És szörnyű az én nagy szorongatásom,
– Szánj engem, – hisz a béke Istene vagy!

Hisz te előtted semmi titok nincsen,
Te tudod, hogy a szegények szegénye vagyok,
– Kegyelmet találjak színed előtt Isten!

1906

1913

KÖLTŐ A HEGYSÉGBEN

– Su Tong Po –

Lassan ballag a költő a hegyek között.
– Messze, barna sziklákon gunnyaszt a köd.
Szól a költő: "Ott szép juhok szenderegnek!"

A csúcra ér. Elfáradt bizony jövet.
Emelgette is a borosüveget,
Aranyködös a szíve, s a szeme tőle.

A felhőket nézi. "Lám, hogy lapdázna ott!
Micsoda hajók vad vitorlái azok?
Szegény, kék szeme az égnek! Eitakarják!"

S fojtott hangon, magának dalolni kezd
Arról, hogy ősz van, tél–halál közelg,
És a tavasz oly elérhetetlen messze!...

Most víg társaság barangolja a tájat.
Észreveszik; s szól egy apa a fiának:
"Nézd, az ott költő! Máskép: zavaros–fejű!"

1913

A KÉTSÉGBEESETT

– Li Y Han –

Ó, könnyek, bánat, esengés, ima!
És újra panasz! Mindig könnyek, könnyek!
Én boldogtalan, mi lesz már velem?

Alig érzem a nyár langyos éjszakáit,
Már tél huzódik a vidék fölé,
Már jön a tavasz nedves, esős szele.

Megint húznak a vad hattyuk felettem,
Szívem tele kínnal. Ó hányszor, hányszor
Láttalak jönni–menni, bús madarak!

Elvirulnak céltalan a krizantémek...
Szegény virág, – én – megvetett, nyomorult!
Senkinek sem jó kedve leszakítani?

Örökké ablakomban ülök és várok.
– Még mindig nincsen a nappalnak vége?
Finom eső áztatja a réteket.

Halk saruján az alkonyat leszáll;
Gyöngéden öleli a földet az éj...
Bennem minden, mint tegnap, úgy marad.

1913

AZ ISTENEK TÁNCA

– Li Tai Po –

Fuvolámon, szép jade–fuvolámon
 Egy dalt mondtam; emberekhez szólót,
 – Az emberek nem értették. Nevették.

Fuvolámat, szép jade–fuvolámat,
 Az ékest, karcsút, drágát akkor én
 Megbántva, búsán égre emelém,
 S feldaloltam dalom az isteneknek.
 – Megtisztelve köszöntek ők felém,
 És a kigyúló fellegek színén
 Zenémre halhatatlan táncba kezdtek,
 S én fujtam ékes jade–fuvolámat...

Azóta, – ha az embereknek dallom
 Dalom, – szép, karcsú jade–fuvolámon,
 Rámfigyelnek; s azt mondják: értenek.

1913

SZERELEM–RÉSZEKSÉG

– Li Tai Po –

Langyos szél jár a palota–kerten át,
 A bokrok közt jószagú fuvalom lebben.

A teraszon, hanyagul hátradőlve
 Jólléte színes selyemvánkosain
 Pihen a császár dús lakoma után. –
 Előtte táncol Si Chy... ragyogva, mint a csillag,
 Tündöklőn, mint a Szépség. Illan, lebeg,
 És mosolyog... mosolyog csudálatosan,
 A szívig–fáj, hogy repked kis rózsalába;
 Gyengéd csipőí ringatják a vágyat,
 Szép keble kél–hull, mint jószagú tengerár.
 Így illan, lebben, – míg édes bágyadás
 Önti el forró, halovány tagjait.
 Hulló virágként hull lágy lépte már, –
 És elomlik epedőn a Királyi
 Nyugvóhely jade–párkányára dőlve,
 Odakúszik, felkönyököl és vár...

A szúzi Si Chy... epedve dől oda...

1913

A PORCELÁN PAVILLON

– Li Tai Po –

A kicsiny, kerek tavon
Fehér és zöld porcelánból
Díszlik egy szép pavillon.

Mint a tigris háta sávval
Ívlik a jáspis–híd által; –
Parttól a pavillonig
Szökken a híd.

S ott, a kedves házacszában
Jóbarátok szép sorjában
Ülnek. Mind iszik, nevet.
Némelyik ír verseket.

Köntösük bő selyemujja
Hátracsüng. Selyemkámzsájuk
Kényesen nyakukba hullva.
– Ifjak, szépek, jóbarátok.

A kerek tó síma tükrén
Újralátszik mindez szépen,
Fehér és zöld tükörképben,
Porcelános tisztán, büszkén!

Mint egy félhold ívlik a híd
Fordított alakja át; –
És sok ifjú jóbarát
Verset ír, kacag, iszik.

Ülvén fejük tetején
A fehér–zöld pavillonban,
Mely a tornyán áll azonban
A kerek tó tükörén.

1913

AZ EPEDŐ

– Tshen Hai –

Fínoman festett ajakú
 És tussal írt szemöldökű szép!
 – Ha rád gondolok, az okosság
 Elszáll szívemből páráképp.

Szobámban kis lakkdoboz áll.
 – Most tudd meg a vétkem; –
 Halk szájam egyszer csókkal tapadt
 Rá lélektelen sötétben.

E kis tárgyat, – hogy is emlékeznél? –
 Hókezed érintette.
 Atyád boltjában nyújtottad felém
 Egy tavaszi este.

– Tudom, csúnya vagyok! Ha egyszer
 Elmondanám kínomat,
 Kacagnál merészségemen, –
 Ó, mért is láttalak?

Szellőcske volnék, nem lenne tilos
 Szépséged körül lengeni nékem.
 – Mily gyöngéd, lágy, bús, hízelgő,
 Kéjes, vágyó, forró, esengő
 Szél volna az! – Ó, drága szépem!

1913

SZERELEMDAL

– Shei Min –

Oly áldott a te két kezed,
 Hogyha belőle szóhatne a len,

Nem volna egy virág se szebb
A réteken.

Oly gyöngéd kis lábad nyoma,
Mint lepkeszárnyon lehellet.
Nesztelen úgy suhansz tova,
Mint égen a karcsú felleg.

Hangod oly édes, tiszta, mint
A fülemile-dal a csalíttban.
– Mint nyírfa, ha tavaszi szélben ing,
Úgy suttoysz halkán.

Szépek az ifjú barackfák,
Virágos virágaik dísze,
De sugárzóbb a te pompád:
Bár hajad éjfekete.

Te vagy a virágok virága,
Madárdal, tavasz és felleg.
Csak messziről áhítlak vágyva,
Tudom, sohse öllelek.

Mégis, – ha nézlek,
Nem bánok madárt, lepkéket.
Hogyha meglátlak,
Felejttem a tavaszt, a fákat,
A virágot, földet, eget:
És nem irígylem
A boldog isteneket.

1913

SZOMORÚ, TAVASZI ÉJ

– Li Long Fu –

Az ezüst fácán nyújtottan, búsan
Kiáltott messze felettünk.
Fuvolámon játszottam valamit...
Nem volt vidám dal... Elakadt az is.

Súlyos szomorúság terült a világra;
Bár nem tudtuk nevén nevezni. –
Szemünkbe sajnón gyűltek a könnyek,
Az élet, mint álom feküdt meg bennünk.

Nehéz volt szívünk, mint a virágoké körül.
– Lecsüggesztetted két karod,
Szemembe néztél és szóltál fáradtan:
"Maradj csendben! Majd elvonul!..."

1913

UDVARI DÁMÁK

– Tu Sin Yu –

Néma a park már, levélnessz se hallik,
Zárva a kapuk, a palota alszik;
A virágágyak éji illata száll.

A balkon-rácsnál, hol porfir-oszlopon
Szagos fűzért az Égnyító gallya fon;
Két karcsú dáma összefogódzva áll.

Két finom árnyék a kék holdvilágban.
Szűzi alakjuk összehajlik lágyan...
Egyiknek ajkán már–már ébred a szó.

A könnyítő, feloldó, oszladó,
Mely élte titkát hév panaszba ölje,
Fojtott kínját testvérbúvá közölje.

Már–már beszél. A szíve oly nehéz.
Riadva egyszer még a sűrűbe néz,
Nem les–é áruló? Már–már beszél.

Parányi zörgés reccsenti a gallyat...
Két zöld, parázsló szem felé mered!
Ellenséges, gonosz smaragdszemek...
Egy papagáj!... Felsóhajt és elhallgat.

1913

AZ EGYSZERI, IFJÚ LEÁNYOK

– Wang Tsang Sing –

Az egyszeri ifjú lányok, pihenve
Virágos lombok dombján, így csevegtek:

Barátnőim! Ha azt mondják nekünk,
Hogy szép–voltunk halványul, mint a hold,
Arcunk már nem sugároz édesen,
Hajunk sem éjszín, mint hajdanta volt;
Mit felelünk? Ki látja önmagát?

Édeseim! Hol lakhatik a rossz Tél,
Ki havat ráz fejünkre, arcunkba fú? –
Ott benn a tükörlap megett!
Onnét fenyeget
A Tél, a Szél, a gonosz Bú!
Ott ül; csak ott él!
Nincs itt miköztünk!
Jaj, kacajba, dalba szökjünk!
Táncoljunk körben!...
Nincs, nincs másutt, – csak a tükörben.

Messze Tükrök mélyén lesked a rossz Tél!

1913

BÚCSÚ

– A "Shi King"–ből –

– "Jaj, – zengte a nő, – kakas szólt! Közel a veszély!"
Felelt a herceg: "Ó nem, nem!
Odakinn az éj fekete, mély.
Nem a kakas szava volt, szerelmesem!"

– "Könyörgök, húzd fel a redőnyt, barátom,
És kérdezd az eget!"

– "Jaj, a zord hajnalt látom!
Sápadt nap kél a hegy megett!"

"Reggel!"... És nyögve, sírva bűg.
"Most el fogsz menni! Hogy maradjak itt?
Ó,... kérlek, kérlek, – végy legalább bosszút
Azon, ki tőled elszakít!"

Kérlek, röpíts egy nyilat sebesen,
Mihelyt kimégy. Lódd a kakast szíven!"

1913

1917

A MUNKÁS DALA

– Dehmel –

Van ágyunk és van gyermekünk,
Ó, nő!
Van munkánk bőven, sőt kenyerünk,
S van napfény, szél, eső!
– Csak egy csekélység híja már,
Hogy szállni tudjunk, mint madár:
Csak idő!

Vasárnap át a földeken
Én gyermekem,
A szép vetésen át ha megyünk,
Hol a kék fecskénép nyilaz;
– Mi az.
Ami hibázik még nekünk,
Hogy bátrak és szépek legyünk,
Mint ő?
Nem ép a ruha! – Idő!

– Most viharmagot hord a szél;
Órák kellenek és kikél,
Ó, nép!
Órák!... Hisz csak *ennyit* raboltok el,
Csak *mindent*, mit szívünk vére nevel, –
És szárnyat, napot, levegőt:
Az *időt!*

1917

SZEGÉNYEK

– Dehmel –

Olyanok e szegény, szegény szívek:
Üregük lassú kínoktól kivájt,
És bennük redves, régi sírkövek,
Pállott könnypocsolyák.

És olyanok e szegény, görnyedt háta,
Alázkodástól és terhektől folynak;
Púposabbak, mint lápkunyhók felett
A buckós fedelek.

És milyenek e szegény, kulcsolt kezek!
Mint tarlón asszú fű, oly reszketők;
Hogy hátha, hátha vihar közeleg, –
Így dideregnek ők.

Ó, e szegény, elkíntott ijedt szemek,
Türelemben, megadásban hűnyódva!
– Borus állatszeme, mely bárgyun mered
Szabadsága után... s nem is tud róla.

Ezek a szegény, szegény emberek,
Bénán hullnak le a nyomor előtt,
Mint gyenge bárány, ha taglótól remeg;
– S a boldog földön viruló, szabad mezők.

1917

A HÁRFA

– Dehmel –

Nyugtalanságban áll a szirti erdő,
Felhők tolongnak keletről nyugatnak,
Lenn tompán döng a sűrűség a mélyben;
– Varjak húzása néma és heves; –
És tompán döng a léptem.

Még ifjan, hajdan jártam ez ormokat,
De karom akkor nem feszült az égnek.
– Még nem búgtátok a vágy viharát
Ősvilági hangotokkal szívembe,
Vihar–anyák ti, iszonyú fák!

Egymástól messze, gögben, mily külön,
S alig moccannak a feketült törzsek.
De fenn a koronákat szél zilálja;
Ott kiszabadult vad erők dühe
Vájjá karmát a lombok zöld hajába.

E törzs itt úgy áll, mint földisten keze,
Mely öt hatalmas ujjba széthasadt.
Lenn a gyökéknél még barnán ragyog,
– De feljebb szökken, mint az agg, szikár,
Magános faoszlopok.

Szörnyű öt ujj! Szívós harcba idegzett!
Mint hogyha egymást marcangolni vágyna,
Vagy tán zenél? Borzalmas áhítattal
Tépik a húrt a görcsös gally–ízek;
– Köztük egy elátkozott, ősi hárfa.

E hárfából süvölt a démoni hang,
S tör vad erővel keletről nyugatnak;
Az erdők szava visszadöng a mélyben.
– Ezt ifjúságom mélyéből ismerem még! –
Vihar! Beszéljess vélem!

Hogy epedem én mindig egy kéz után,
Mely méltón kapcsolódna az enyémbel!

Az én öt ujjam is vérezve dult,
Sebesre–nyúlt, ki a vadon világba;
De mert hiába, – ökölbe szorult.

Ó, mennyiféle izzó áhítattal
Dobáltam Isten s állat közt magam!
Míg megérthettem a vihar szavát:
Csak egy áhítat van – lelkemre méltó,
Az, mely a mindenséget fogja át.

Jöjj, mindenhatóság vihara, rázd az erdőt!
– Rémulve rebben varjak rút csapatja, –
Rázz önmagamra engem, ősi szellem!
Vihar hárfája, zengjed sorsomat!
Világ! Taníts *magányra* engem!

1917

ÉRZEM, HOGY ILLAN AZ ÉLET

– Theodor Storm –

Lásd, nagyon is érzem, hogy illan az élet,
Búcsúzni készülök. Napjaim oly futók.
Mily hamar itt van az utolsó ének!
Mily hamar itt van utolszor a csók!

Még váró és félő remegésem
Erővel csügg ifjú ajakadon!
– Te adod az utolsó csókot nékem,
És utolsó rózsámat neked adom.

A csodakelyhet utolszor te nyújtod át,
Ifjúságod borával töltöd poharamat;
Igy köszöntöd reám az élet búcsuját; –
Lement napom utolsó fény–káprázata vagy!

Utolsó csillagom áll most az égen.
– Nézd, lábaid elé borulva kérlek;
Ne vond el szívedet még, üdvösségem!
Te vagy az utolsó boldogság; – érezd!

Hagyd, hogy még egyszer keblemen át
Borzongjon e játék; gyönyör, fájdalom!
Mielőtt meglátom a nagy éjszakát,
És beléhull csillagom.

1917